

**DIAGNOZA  
POTRZEB I POTENCJAŁU  
SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ  
W ZAKRESIE USŁUG  
SPOŁECZNYCH  
W GMINIE KONOPISKA**



Publikacja sfinansowana w ramach projektu  
**„CUS – Nowe spojrzenie na usługi społeczne”** dofinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach programu Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027, Priorytet FESL.07 Fundusze Europejskie dla społeczeństwa, Działanie 7.5 Strategiczne projekty dla obszaru usług społecznych, Typ 4. Koordynacja usług społecznych – upowszechnienie i tworzenie CUS.

Diagnoza została opracowana przez zespół:

1. dr Magdalena Badora – kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Konopiskach
2. Agnieszka Ledwoń
3. Aleksandra Badura



## SPIS TREŚCI

### WPROWADZENIE

3

### METODOLOGIA DIAGNOZY

8

### ANALIZA DESK RESEARCH

19

### BADANIA SONDAŻOWE

65

### BADANIA JAKOŚCIOWE

87

### WNIOSKI I REKOMENDACJE

113



## WPROWADZENIE

Centra usług społecznych (CUS) są nową jednostką organizacyjną gminy i nową instytucją lokalnej polityki społecznej, która ma służyć rozwojowi i integracji usług społecznych organizowanych i świadczonych na poziomie lokalnym. CUS-y docelowo mają być punktami, w których nastąpi pełna koordynacja usług społecznych w jednym miejscu, z myślą o wszystkich zainteresowanych mieszkańcach gminy. Centra usług społecznych będą także pełniły rolę źródła kompletnych informacji o usługach społecznych.

Zgodnie z ustawą z dnia 19 lipca 2019 r. *o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych*, usługi społeczne oznaczają działania podejmowane przez gminę, świadczone w formie niematerialnej w celu zaspokajania potrzeb wspólnoty samorządowej na rzecz osób, rodzin, grup społecznych, grup mieszkańców o określonych potrzebach lub ogółu mieszkańców. Usługi społeczne obejmują działania z zakresu: polityki prorodzinnej, wspierania rodziny, systemu pieczy zastępczej, pomocy społecznej, promocji i ochrony zdrowia, wspierania osób niepełnosprawnych, edukacji publicznej, przeciwdziałania bezrobociu, kultury, kultury fizycznej i turystyki, pobudzania aktywności obywatelskiej, mieszkalnictwa, ochrony środowiska, reintegracji zawodowej i społecznej.

Centra Usług Społecznych są odpowiedzią na potrzeby społeczeństwa w zakresie dostępu do kompleksowych usług społecznych. Zwiększające się zapotrzebowanie na te usługi jest nowym wyzwaniem cywilizacyjnym związanym z wydłużaniem się życia ludzkiego, przemianami stylów życia i wzorów funkcjonowania rodziny. Głównym celem strategicznym CUS jest integracja, rozwój i poszerzanie dostępności usług społecznych. Centra Usług Społecznych nie są placówkami pomocy społecznej, a pełnią rolę koordynatorów lokalnych systemów usługowych.

W odpowiedzi na możliwość wprowadzenia zmian w zakresie prowadzenia polityki społecznej, Gmina Konopiska przystąpiła do realizacji projektu, którego celem jest utworzenie Centrum Usług Społecznych w Gminie Konopiska, a co za tym idzie zwiększenie dostępu do kompleksowej oferty usług społecznych.



Jednym z zadań realizowanych przez centrum usług społecznych jest przeprowadzenie diagnozy potrzeb i potencjału wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych (art. 21 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych). Diagnoza dostarcza władzom gminy informacji o potrzebach mieszkańców w zakresie usług społecznych oraz danych o potencjale usługowym środowiska lokalnego. Jednym z kluczowych efektów przeprowadzonej diagnozy jest stworzenie i rozwój bazy informacji o dostępnych na obszarze działania centrum usługach społecznych usługach. Trafna, rzetelna i użyteczna diagnoza potrzeb i potencjału powinna spełniać kilka podstawowych warunków:

- ✓ wieloaspektowość – powinna uwzględniać różnorodne uwarunkowania i przejawy kondycji społeczności lokalnej, dostarczać wiedzę na temat potrzeb społecznych, jak i zakresu oferowanych usług społecznych;
- ✓ kompleksowość – powinna uwzględniać szeroki zakres działań usługowych organizowanych przez gminę;
- ✓ zróżnicowanie metod badawczych – powinna łączyć metody i techniki badawcze;
- ✓ partycypacja – powinna zapewniać uczestnictwo i wpływ społeczności na przebieg i rezultaty procesu;
- ✓ praktyczność – powinna dostarczać władzom gminy informacji o potrzebach mieszkańców w zakresie usług społecznych.

Niniejszy raport jest efektem przeprowadzonej Diagnozy potrzeb i potencjału lokalnej społeczności w zakresie usług społecznych na terenie Gminy Konopiska w okresie od stycznia do lutego 2025 roku.

Przeprowadzona diagnoza stanowi podstawę do zaplanowania kompleksowych działań i zapewnienia wysokiej jakości usług w tworzonego w Gminie Konopiska Centrum Usług Społecznych. Niniejsza diagnoza będzie narzędziem dla władz gminy i innych podmiotów lokalnych, działających na rzecz zapewnienia wysokiej jakości życia mieszkańców i skutecznego rozwiązywania problemów społecznych. Zakres działań badawczych odnosił się do zidentyfikowania następujących kwestii będących jednocześnie celami szczegółowymi przeprowadzonej diagnozy:

- ✓ wskazanie i określenie uwarunkowań i możliwości społeczności lokalnej,



- ✓ ukazanie potrzeb w zakresie usług społecznych,
- ✓ rozpoznanie zasobów i potencjału do poszerzania oferty usług społecznych w Gminie Konopiska

Reasumując diagnoza ma spełnić kilka istotnych zadań:

- ✓ stanowi zbiór wiedzy na temat najistotniejszych potrzeb mieszkańców;
- ✓ wskazuje i opisuje potencjał i zasoby mieszkańców jak i lokalnych instytucji i organizacji;
- ✓ określa sposoby zapewnienia wysokiej jakości usług;
- ✓ wskazuje metody rozwiązywania zidentyfikowanych problemów;
- ✓ określa obszary zaangażowania różnych grup mieszkańców w procesie rozwiązywania wspólnych problemów
- ✓ zawiera rekomendacje dotyczące zasad współpracy między podmiotami publicznymi, społecznymi i komercyjnymi.

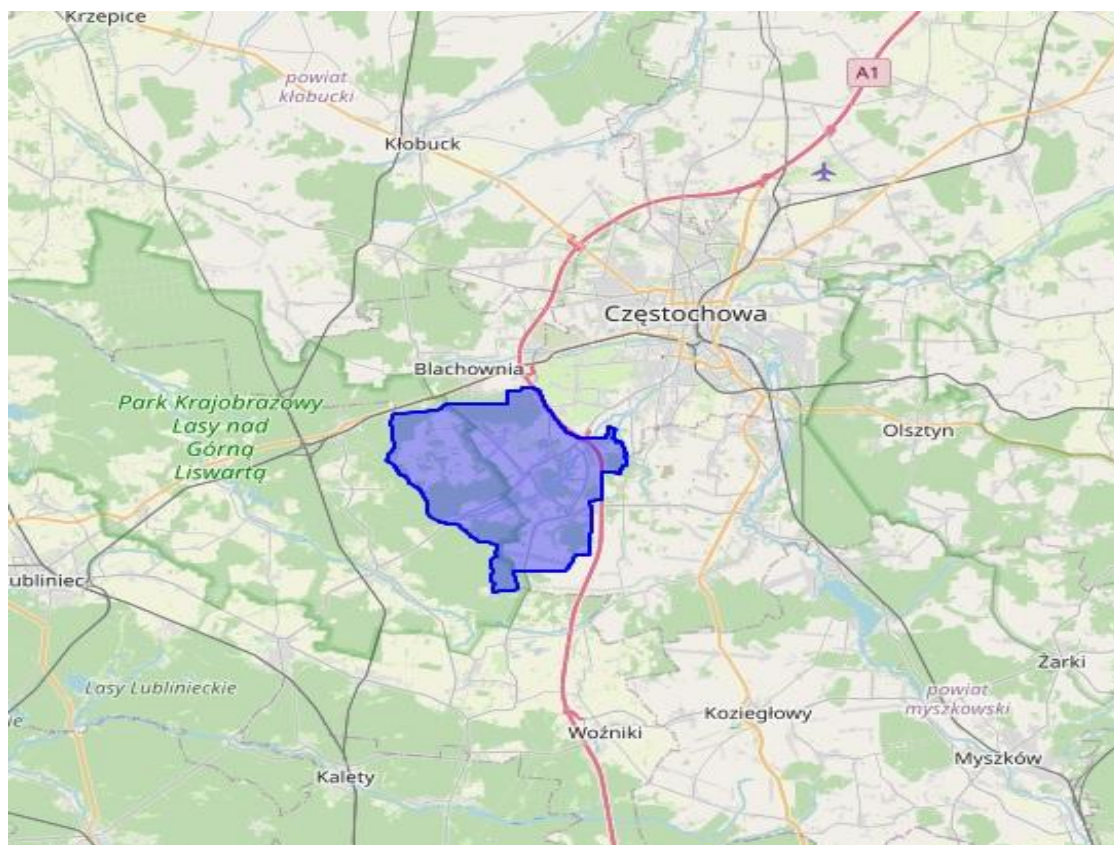
### **Ogólna charakterystyka Gminy Konopiska**

Gmina Konopiska to gmina wiejska. Należy do województwa śląskiego, powiatu częstochowskiego. Gmina Konopiska ma 10 787 mieszkańców, czyli zamieszkuje ją 8,0% ludności powiatu. Gmina stanowi 5,2% powierzchni powiatu. Gmina Konopiska leży w południowo-zachodniej części powiatu częstochowskiego, w bezpośrednim sąsiedztwie Częstochowy, w jej strefie podmiejskiej. Położona jest w odległości 7 km. od trasy Katowice – Warszawa. Na jej terenie krzyżują się drogi: Częstochowa – Tarnowskie Góry – Gliwice; Częstochowa – Koszęcin; Kamienica Polska – Blachownia.

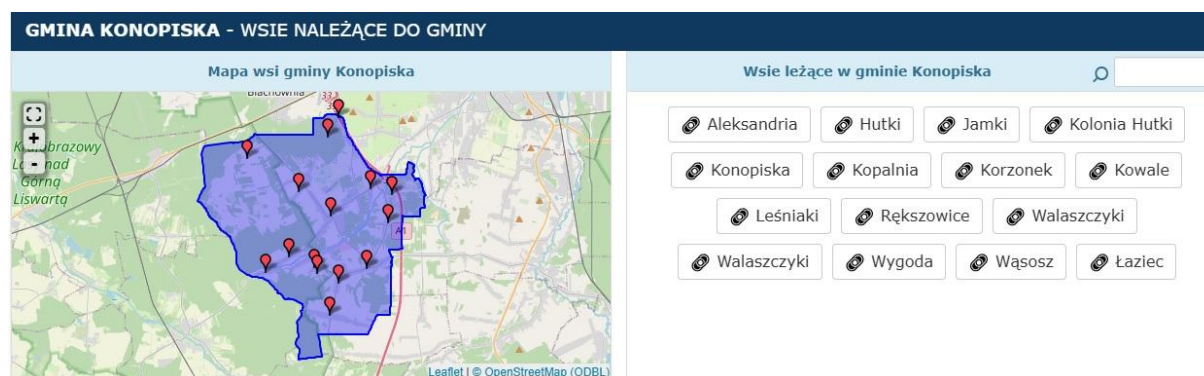
Obszar gminy należy do zlewiska Warty. Północno-zachodnią część gminy odwadniają dopływy Stradomki, a pozostały obszar rzeki Konopka i Rększówka. Obie rzeki płyną w dość głęboko wciętych i niezwykle malowniczych dolinach zasilając po drodze stawy rybne. Łagodnie pofalowany teren porastają liczne lasy i zagajniki obfitujące w dorodne grzyby i jagody. Charakterystycznym elementem krajobrazu gminy są unikatowe torfowiska, a jedno z nich – w okolicach miejscowości Korzonek - zostało oficjalnie uznane za użytek ekologiczny. Niewątpliwą atrakcją jest zalew "Pająk" z piaszczystą plażą i boiskiem do siatkówki plażowej. W okresie letnim przyciąga on nie tylko okolicznych mieszkańców, ale i zorganizowane grupy młodzieży, mogące skorzystać z bazy noclegowej ośrodka harcerskiego.



Dodatkowym atutem "Pająka" są licznie, organizowane na wolnym powietrzu, imprezy: m.in. palenie sobótki, Dni Konopisk, Gminne zawody lekkoatletyczne, Bieg Pamięci Monte Casino, Mistrzostwa Polski Modeli Pływających, wieczory filmowe, kino letnie. Ponadto w sąsiedztwie zalewu znajduje się Kompleks Rekreacyjno-Sportowy Pajak, w którego skład wchodzi m.in. boiska do piłki nożnej, siatkówki, koszykówki i tenisa ziemnego, ośmiotorowa bieżnia, stanowisko do rzutu kulą, skocznia w dal i do trójskoku.



Rysunek 1 Gmina Konopiska na mapie źródło: Polska w liczbach



Rysunek 2 Gmina Konopiska- wsie należące do Gminy źródło: Polska w liczbach



Gmina Konopiska ma 10 787 mieszkańców, z czego 52,0% stanowią kobiety, a 48,0% mężczyźni. W latach 2002-2023 liczba mieszkańców wzrosła o 4,5%. Średni wiek mieszkańców wynosi 42,2 lat i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców województwa śląskiego oraz porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej Polski. Mieszkańcy gminy Konopiska zawarli w 2022 roku 36 małżeństw, co odpowiada 3,3 małżeństwom na 1000 mieszkańców. Jest to znacznie mniej od wartości dla województwa śląskiego oraz znacznie mniej od wartości dla Polski. W tym samym okresie odnotowano 1,4 rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców. 24,7% mieszkańców gminy Konopiska jest stanu wolnego, 59,7% żyje w małżeństwie, 5,5% mieszkańców jest po rozwodzie, a 9,7% to wdowy/wdowcy. Gmina Konopiska ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -67. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -6,22 na 1000 mieszkańców gminy Konopiska. W 2022 roku urodziło się 78 dzieci, w tym 44,9% dziewczynek i 55,1% chłopców. Średnia waga noworodków to 3 344 gramów. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 0,53 i jest nieznacznie mniejszy od średniej dla województwa oraz znacznie mniejszy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju. W 2022 roku 41,3% zgonów w gminie Konopiska spowodowanych było chorobami układu krążenia, przyczyną 22,1% zgonów w gminie Konopiska były nowotwory, a 4,3% zgonów spowodowanych było chorobami układu oddechowego. Na 1000 ludności gminy Konopiska przypada 13.46 zgonów. Jest to nieznacznie więcej od wartości średniej dla województwa śląskiego oraz znacznie więcej od wartości średniej dla kraju. W 2022 roku zarejestrowano 177 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 78 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi dla gminy Konopiska 99. W tym samym roku 6 osób zameldowało się z zagranicy oraz zarejestrowano 0 wymeldowań za granicę - daje to saldo migracji zagranicznych wynoszące 6. 59,3% mieszkańców gminy Konopiska jest w wieku produkcyjnym, 18,5% w wieku przedprodukcyjnym, a 22,2% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym.





## METODOLOGIA DIAGNOZY

W kontekście teoretycznym diagnoza potrzeb i potencjału społeczności w zakresie usług społecznych w Gminie Konopiska zakładała powiązanie problematyki konstruowania oferty usług społecznych z zagadnieniami:

- ✓ *rozwoju społecznego*, oznaczającego zdolność społeczności lokalnej do generowania warunków umożliwiających wszystkim członkom osiągnięcie pełnego potencjału, zaspokojenie podstawowych potrzeb i zwiększania spójności społecznej (w tym m.in. zmniejszania rozwarstwienia społecznego, wyrównywania szans, przeciwdziałania dyskryminacji, marginalizacji i wykluczeniu),
- ✓ *jakości życia* oznaczającego zadowolenie z efektywnego/sprawnego układu instytucjonalnego zapewniającego dostęp do wysokiej jakości usług społecznych z zakresu wsparcia społecznego, zdrowia, kultury, edukacji i aktywności obywatelskiej.

Taka perspektywa skupiona jest na odkrywaniu i identyfikowaniu tzw. niematerialnych czynników rozwoju – roli jakościowych i ilościowych parametrów zasobów społecznych będących w dyspozycji społeczności lokalnej oraz możliwość ich efektywnego wykorzystania poprzez system usług społecznych. Przy takim podejściu priorytetem lokalnej polityki społecznej jest dobrostan (well-being) mieszkańców społeczności lokalnej rozumiany jako maksymalizowanie potencjału możliwego do osiągnięcia w środowisku życia jednostki i/lub grup oraz jako aktywny proces służący świadomym wyborom w dążeniu do osiągania coraz bardziej satysfakcjonującej egzystencji. Na proponowane w tych badaniach zintegrowane podejście do rozwoju społecznego i jakości życia składają się dwa czynniki: zwiększenie wolności wyboru usług (ich formy, miejsca, sposobu świadczenia) oraz kreowanie przez usługi nowych możliwości rozwojowych dla ludzi (np. dzięki usługom mogą aktywnie uczestniczyć w życiu zawodowym, społecznym i obywatelskim).

Pojęcie jakości życia i rozwoju społecznego ma bezpośredni związek ze sferą psychiczną człowieka. Jakość życia rozpatruje się przez pryzmat zaspokajania potrzeb typu egzystencjalnego („mieć”), potrzeb związanych z bezpieczeństwem („być”) oraz potrzeb

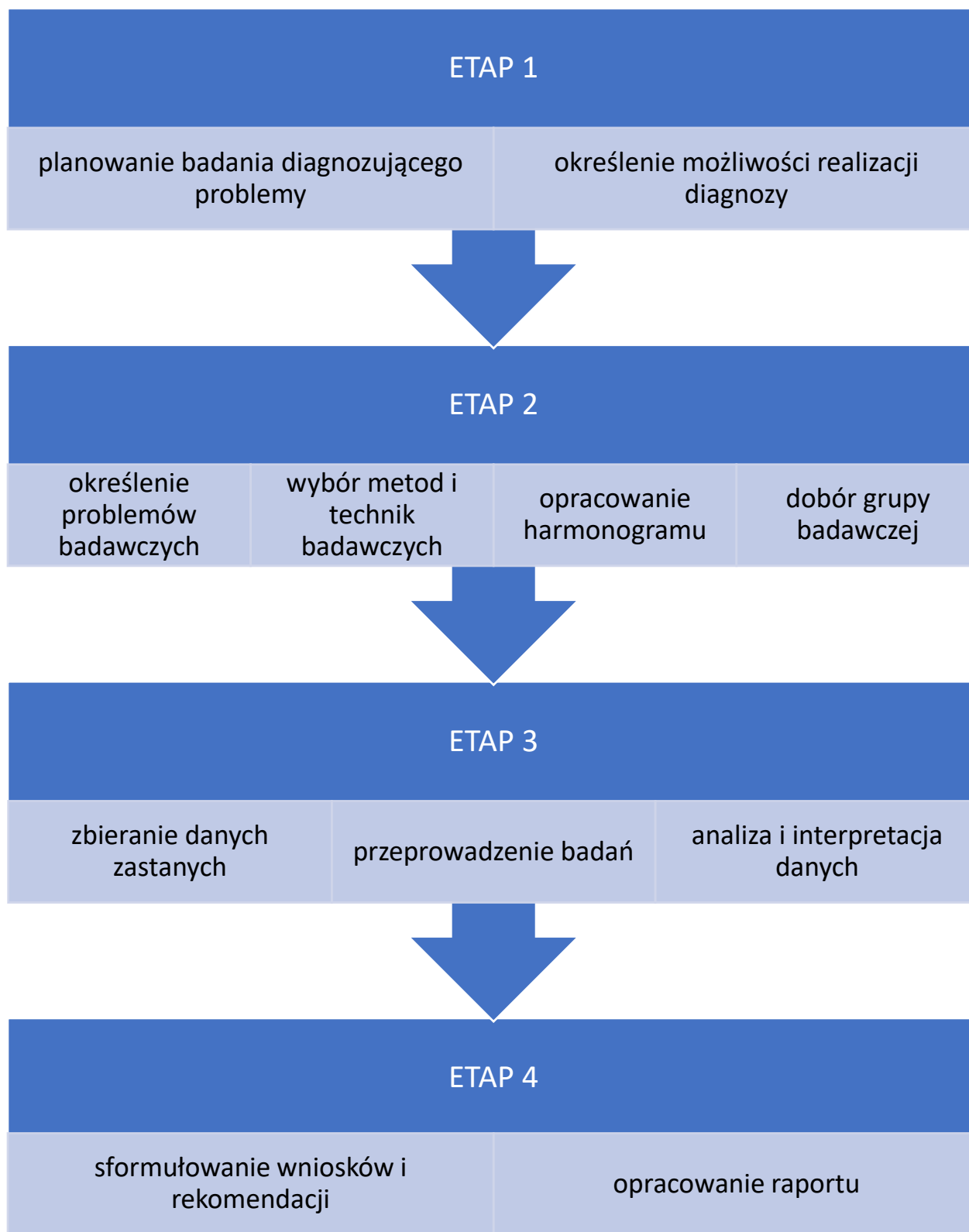
dotyczących kontaktu społecznego („kochać i być kochanym”). Dlatego w badaniach kluczowa była perspektywa mieszkańca – użytkownika usług.

Jakość życia to pojęcie normatywne, związane z przyjętymi przez jednostkę systemami wartości, aspiracjami, oczekiwaniami człowieka i grup społecznych, z którymi jest w jakiś sposób powiązany.

Poczucie satysfakcji mieszkańców wynika ze świadomości zaspokojenia potrzeb emocjonalnych, społecznych, potrzeb samorealizacji. Dlatego w diagnozie została uwzględniona perspektywa ekonomii i psychologii behawioralnej odkrywająca „pozaracjonalne” aspekty zachowań użytkowników usług, które w praktyce decydują o skuteczności przyjętych rozwiązań. Zastosowane w naszej diagnozie podejście ma ułatwić takie konstruowanie systemu lokalnych usług społecznych, by poszerzał on pole wyborów mieszkańców i dawał ludziom większą możliwość dokonywania wyborów, a co za tym idzie umożliwiał godny i satysfakcjonujący poziom życia.

Przeprowadzone badanie diagnozujące potrzeby i potencjał społeczności lokalnej w zakresie usług społecznych w Gminie Konopiska składało się z kilku etapów, które zostały przedstawione poniżej.

Rysunek 3 Badanie diagnozujące potrzeby i potencjał społeczności lokalnej w zakresie usług społecznych w Gminie Konopiska  
źródło: diagnoza Gminy Konopiska



Źródło: opracowanie własne



Proces realizacji badania diagnostycznego oraz każdy etap realizacji badania poddany został niezbędnej konsultacji z pracownikami Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gminie Konopiska – koncepcja badawcza i propozycje metodologiczne do badania, opracowanie narzędzi, dystrybucja kwestionariuszy ankiety w wersji internetowej, komunikowanie o prowadzonej diagnozie, zebranie materiału badawczego, analiza danych, przygotowanie raportu.

Ważnym rozpoczynającym przeprowadzanie diagnozy jest określenie problemu badawczego, którym jest istotne pytanie lub zespół pytań, na które odpowiedzi ma dostarczyć badanie. Do wyjaśnienia problemu badawczego niezbędne są pytania szczegółowe, których sformułowanie ułatwia analizę całego zagadnienia, pomaga w rozplanowaniu badań, sprzyja lepszemu doborowi narzędzi badawczych, a także chroni badacza przed pominięciem ważnych aspektów badanego problemu.

Przyjmując powyższe określenie problemu badawczego, w niniejszej diagnozie sformułowano następujący problem główny:

***Jakie są obecnie potrzeby i potencjał w zakresie usług społecznych w Gminie Konopiska?***

W oparciu o problem główny wysunięto następujące pytania szczegółowe:

1. Jaki jest obecny stan świadczonych usług w Gminie?
2. Jakie są potrzeby społeczne mieszkańców (ilościowe i jakościowe)?
3. Jaki jest potencjał społeczności lokalnej w zakresie usług społecznych?
4. Jakie rozwiązania należy wprowadzić?
5. Jakie grupy mieszkańców powinny w szczególności zostać objęte wsparciem w ramach usług społecznych?
6. Jakie usługi społeczne należy realizować na terenie Gminy Konopiska w celu zaspokojenia potrzeb mieszkańców?
7. Jaki potencjał instytucjonalny Gminy można wykorzystać w celu zaspokajania potrzeb społecznych mieszkańców oraz poszerzania oferty usług społecznych?

Założenia metodologiczne uwzględniały następujące elementy.

*Rysunek 4 . Założenia metodologiczne diagnozy*

**Założenia metodologiczne diagnozy**

|                                         |                                                                                                                                                                                                                             |
|-----------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>obszar badany — respondenci:</b>     | - mieszkańcy Gminy z uwzględnieniem różnych grup społecznych, wiekowych zawodowych, badanie ankietacyjne przeprowadzono w styczniu 2025r.                                                                                   |
|                                         | - przedstawiciele instytucji gminnych, NGO/PES świadczących usługi społeczne na rzecz mieszkańców Gminy Konopiska                                                                                                           |
| <b>badania ankietowe:</b>               | - kwestionariusz ankiety skierowany do osób pełnoletnich składający się z nie więcej niż 30 pytań, w tym maksymalnie 5 pytań otwartych plus metryczka                                                                       |
| <b>indywidualne wywiady pogłębione:</b> | - minimum 10 osób/ gmina będących przedstawicielami lokalnych jednostek organizacyjnych, liderami lokalnymi, z przedstawicielami NGO/PES działającymi na terenie Gminy Konopiska.                                           |
| <b>wywiad grupowy:</b>                  | dla min. 1 grupy po 10 osób (grupa dostosowane do obszaru wsparcia oferowanego w ramach CUS, tj. obszar wsparcia seniorów, os. niepełnosprawnych/chorych i opiekunów faktycznych, wsparcie rodziny i działania wspierające) |

Istotą badania było poznanie potrzeb i potencjału społeczności lokalnej w zakresie usług społecznych. W tym celu zdecydowano się na przeprowadzenie komplementarnych badań, zrealizowanych wśród dwóch grup społecznych: dorosłych mieszkańców Gminy Konopiska oraz przedstawicieli instytucji gminnych i organizacji pozarządowych świadczących usługi społeczne. Włączanie w proces diagnozy przedstawicieli różnych środowisk umożliwia przyglądanie się potrzebom w zakresie usług społecznych i potencjałom służącym ich zaspokajaniu z różnych perspektyw.

Przez metodę badawczą rozumie się system założeń i reguł pozwalających na takie uporządkowanie praktycznej lub teoretycznej działalności, aby można było osiągnąć cel, do jakiego się świadomie zmierza.



Wyróżnia się metody ilościowe i jakościowe. Zarówno jedne, jak i drugie są użyteczne w prowadzeniu badań społecznych. Wszystko zależy od tego jakich danych potrzebujemy.

Badania ilościowe wykorzystują miary liczbowe do scharakteryzowania wybranego zjawiska społecznego lub zmiany w jego zakresie. Dostarczają informacji głównie o ilości.

Z kolei badania jakościowe skupiają się na „głębszej” analizie danego zjawiska, co umożliwia jego lepsze zrozumienie.

Badania ilościowe odpowiadają wyłącznie na pytanie „ile?”, natomiast jakościowe „co”, „gdzie?”, „jak?”, „dlaczego?”. W pierwszym przypadku większość pytań ma charakter rozstrzygający, w drugim eksploracyjny. Próba do badań ilościowych dobierana jest losowo lub kwotowo, natomiast do jakościowych celowo, przy czym w pierwszym przypadku zwykle jest zdecydowanie większa niż w drugim. Dodatkowo przy badaniach ilościowych występuje możliwość ilościowego uogólnienia wyników na populację, której nie ma przy badaniach jakościowych.

Wśród wykorzystywanych metod badań ilościowych wyróżnia się przede wszystkim sondaże kwestionariuszowe. Oprócz tego dostępny jest wywiad telefoniczny wspomagany komputerowo (CATI), badania online, tj. ankieta internetowa (CAWI i CASI), wywiad przy użyciu komputera lub laptopa (CAPI) oraz wywiad w wersji papierowej, drukowanej (PAPI).

Do metod wykorzystywanych w obszarze badań jakościowych należą:

- IDI – indywidualny wywiad pogłębiony, przeprowadzany z jedną osobą,
- FGI – zogniskowany wywiad grupowy, tzw. fokus,
- eksperyment – badanie w warunkach umożliwiających stałą kontrolę jego przebiegu,
- obserwacja – obserwowanie występowania danego zjawiska,
- desk research – analiza różnych materiałów, np. stron www, materiałów archiwalnych.

W badaniach ilościowych dąży się do nadania badanym zjawiskom określonych miar. W związku z tym stosuje się je zawsze wtedy, gdy chce się uzyskać odpowiedź na pytanie „ile”. Badania jakościowe są natomiast wykorzystywane w razie chęci podjęcia dalszej wnikliwej analizy i obserwacji zachowania wybranej grupy lub określonego zjawiska. Jeśli chodzi o analizę i interpretację danych, to na podstawie badań ilościowych otrzymuje się różne wskaźniki liczbowe (procenty, średnie itp.). Możliwa jest zatem analiza statystyczna, która jest





obiektywna. Inaczej natomiast jest w przypadku badań jakościowych, gdzie przeprowadza się analizę swobodną, subiektywną. Nie występują tutaj jednoznaczne kryteria analizy, możliwe jest dokonanie wielu różnych interpretacji.

Podstawowym narzędziem w przypadku badań ilościowych jest kwestionariusz zawierający pytania w standardowej, niezmienniej formie. Głównie są to pytania zamknięte, na które można jednoznacznie odpowiedzieć, z proponowaną kafeterią. Większość pytań ma charakter rozstrzygający, a z zebranych odpowiedzi można wysnuć jednoznaczne wnioski.

W przypadku badań jakościowych ważny jest tak naprawdę swobodny sposób pozyskiwania wszelkiego rodzaju informacji. Chcąc uzyskać istotne informacje, zadaje się pytania otwarte, na które można odpowiedzieć w dowolny sposób. Przygotowany wcześniej scenariusz i sformułowane pytania stanowią jedynie bazę do dalszej dyskusji. Większość pytań ma charakter eksploracyjny.

Badania do niniejszej diagnozy zostały wykonane zarówno zgodnie z metodologią jakościową, jak i metodologią ilościową. Badania wśród dorosłych mieszkańców zostały przeprowadzone za pomocą techniki CAWI (Computer Assisted Web Interviews), jak i PAPI (Paper And Pen Personal Interview). Technika CAWI polega na przeprowadzeniu ankiety, która jest dostępna online. Pozwala ona na anonimowość, dzięki czemu osoby biorące udział w badaniu czują się swobodnie.

Wykorzystana technika PAPI opierała się na bezpośrednim komunikowaniu się ankietera z respondentami, przy wykorzystaniu ustrukturyzowanego narzędzia badawczego, jakim był kwestionariusz ankiety.

Z przedstawicielami instytucji gminnych i organizacji pozarządowych świadczących usługi społeczne w Gminie Konopiska przeprowadzono wywiady IDI- wywiady indywidualne.

Ponadto w 1 grupie przedstawicieli adresatów usług społecznych przeprowadzono zogniskowany wywiad grupowy (FGI – Focus Group Interview). Technika ta polega na dyskusji moderatora z grupą osób według określonego scenariusza. Ich celem jest uzyskanie szczegółowych opinii i informacji od konkretnych osób, spełniających określone przez badacza kryteria doboru próby. Przed przystąpieniem do badania, respondentom udzielano informacji odnośnie celu badań, zasad oraz całkowitej anonimowości.

W ramach przeprowadzonych badań, wykorzystano również analizę danych zastanych (Desk Research). Desk research to metoda badawcza polegająca na kompilacji, analizowaniu oraz przetwarzaniu danych i informacji pochodzących z istniejących źródeł, a następnie formułowaniu na ich podstawie wniosków dotyczących badanego problemu. To badania wtórne, które przeciwstawiają się badaniom pierwotnym. Badania pierwotne to generowanie danych, a badania wtórne wykorzystują badania pierwotne jako źródło danych analizy. Desk research nazywane jest badaniami wtórnymi lub analizą danych zastanych. Metoda desk research nie ma określonego czasu trwania lub fazy realizacji, a pozyskiwanie oraz eksploracja danych trwa zazwyczaj przez cały okres realizowania projektu badawczego. Powodem tego jest ciągłe uzupełnianie dokumentów oraz zestawianie ich z pozyskanymi materiałami podczas wszystkich etapów badania. W naukach społecznych dane zebrane przez badaczy czy instytucje są coraz częściej wykorzystywane na potrzeby celów badawczych odmiennych od pierwotnych celów zebrania tych danych.

W niniejszym opracowaniu analizie poddane zostały dane z Głównego Urzędu Statystycznego oraz wszystkie programy wykonawcze, raporty, sprawozdania i analizy w zakresie polityki społecznej prowadzonej na terenie Gminy Konopiska.

*Rysunek 4 Metody i narzędzia badawcze zastosowane w diagnozie*



*Źródło: opracowanie własne*

Narzędzie badawcze to przedmiot służący do realizacji wybranej techniki badań. O ile technika badawcza oznacza czynności, na przykład obserwowanie, prowadzenie wywiadu, o tyle narzędzie badawcze to instrument służący do technicznego gromadzenia danych z badań.

Ankieta skierowana jest do wszystkich dorosłych mieszkańców gminy Konopiska, której celem była diagnoza potrzeb i potencjału społeczności lokalnej w zakresie usług społecznych, a w szczególności zidentyfikowanie istniejącego w środowisku lokalnym zapotrzebowania na usługi społeczne i określenie kierunków rozwoju Gminy. Składała się z 23 pytań merytorycznych, o charakterze zamkniętym, półotwartym i otwartym oraz pytań metryczkowych, opisujących grupę badawczą.

W procesie opracowania narzędzi badawczych tj. kwestionariusza ankiety i scenariuszy wykorzystanych do FGI oraz IDI wykorzystana została definicja usług społecznych zaczerpnięta z Ustawy o realizowaniu usług społecznych przez Centrum Usług Społecznych, która weszła w życie 1 stycznia 2020 roku. We wspomnianej Ustawie czytamy: „Usługi społeczne oznaczają działania z zakresu:

- 1) polityki prorodzinnej,
- 2) wspierania rodziny,
- 3) systemu pieczy zastępczej,
- 4) pomocy społecznej,
- 5) promocji i ochrony zdrowia,
- 6) wspierania osób niepełnosprawnych,
- 7) edukacji publicznej,
- 8) przeciwdziałania bezrobociu,
- 9) kultury,
- 10) kultury fizycznej i turystyki,
- 11) pobudzania aktywności obywatelskiej,
- 12) mieszkalnictwa,
- 13) ochrony środowiska,
- 14) reintegracji zawodowej i społecznej



podejmowane przez gminę w celu zaspokajania potrzeb wspólnoty samorządowej, świadczone w formie niematerialnej bezpośrednio na rzecz osób, rodzin, grup społecznych, grup mieszkańców o określonych potrzebach lub ogółu mieszkańców”.

Cytowany zakres usług społecznych, który odpowiada zakresowi koordynacji i zarządzania Centrum Usług Społecznych pozwala na uszczegółowienie listy najczęściej oferowanych usług społecznych:

- 1) pracę socjalną z osobą i rodziną oraz asystenturę dla rodzin;
- 2) środowiskową pracę socjalną w różnych formach;
- 3) terapię osób i rodzin doświadczających trudności w funkcjonowaniu w społeczeństwie;
- 4) mediacje rodzinne i w sporach innych niż rodzinne;
- 5) animację lokalną, edukację środowiskową oraz inne formy działań aktywizujących w środowisku zamieszkania;
- 6) poradnictwo prawne, obywatelskie, psychologiczne i rodzinne, w tym małżeńskie;
- 7) reintegrację zawodową i społeczną;
- 8) interwencję kryzysową;
- 9) usługi wsparcia dla osób tworzących rodzinną pieczę zastępczą;
- 10) rehabilitację zawodową i społeczną osób niepełnosprawnych;
- 11) asystenturę i inne usługi wsparcia dla osób niesamodzielnych i osób o ograniczonej samodzielności, w tym niepełnosprawnych, przewlekle chorych, starszych i bezdomnych;
- 12) usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, w tym dla osób niesamodzielnych i osób o ograniczonej samodzielności pozostających w środowisku zamieszkania;
- 13) usługi wsparcia dla opiekunów osób niesamodzielnych i osób o ograniczonej samodzielności, w tym usługi opieki wytchnieniowej, wsparcia doradczego, informacyjnego i psychologicznego;
- 14) pomoc postpenitencjarną i readaptację społeczną;
- 15) promocję zdrowia, w tym zdrowia psychicznego oraz edukację zdrowotną.



Tak jak wspomniano powyżej, zarówno definicja usługi społecznej, jak i powyższa lista została wykorzystana w realizacji badań jakościowych oraz przy budowie kwestionariusza ankiety.

Należy podkreślić, iż koncepcja badania uwzględniła zapewnienie trafności i rzetelności planowanych działań. Wiązała się z tym przede wszystkim triangulacja źródeł danych, polegająca na pozyskaniu informacji z różnych środowisk. W badaniach zastosowano różnorodne techniki i metody badawcze. Pozwala to na uzyskanie bardziej wiarygodnych i pogłębionych wniosków. Łączenie jakościowych i ilościowych metod oraz technik badawczych pozwala na uzyskanie wszechstronnego opisu i wyjaśnienie zjawisk związanych z potrzebami i potencjałem wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych.

Badana w ramach diagnozy zbiorowość najczęściej jest zbyt liczna, aby zbadać jej wszystkich członków, dlatego wybiera się jej reprezentację. Występują dwa typy doboru próby: losowy i nielosowy. Podejmując decyzję o wyborze doboru próby, kierowano się tym, jaki jest cel naszych badań. Wykorzystany w diagnozie celowy i losowy dobór próby umożliwił taki dobór respondentów, by stanowili oni jak najbardziej wartościowe źródło informacji o badanym zjawisku.

Podczas prowadzenia badań społecznych wskazuje się na reguły, jakimi powinien kierować się badacz, aby badania były prowadzone w sposób etyczny. Przeprowadzone badania były zgodne z następującymi zasadami:

- ✓ jasnym i precyzyjnym informowaniu badanych o korzyściach i obciążeniach,
- ✓ niedopuszczenia do sytuacji celowych pominięć i manipulacji w trakcie zbierania i analizy danych,
- ✓ nieszkodzeniu w żaden sposób badanym,
- ✓ podmiotowym traktowaniu badanych osób,
- ✓ świadomą zgodą respondenta, który ma pełną wiedzę, co do charakteru swojego uczestnictwa w badaniu,
- ✓ unikania wprowadzania w błąd respondentów,
- ✓ zagwarantowania badanym poufności oraz uszanowania ich prywatności.

W każdym kwestionariuszu oraz przed przystąpieniem do wywiadu, uczestnicy byli informowani o pełnej anonimowości badania, został wyjaśniony cel oraz instrukcja

wypełniania arkusza ankiety, czy udzielania odpowiedzi w wywiadzie, co sprawiło, że badania prowadzone były w sposób etyczny.

## ANALIZA DESK RESEARCH

Pośród zastosowanych modułów badawczych analiza desk research odegrała ważną rolę, stanowiąc formę wtórnej analizy danych statystycznych gromadzonych przez szereg instytucji działających w obrębie jednostek organizacyjnych samorządu w gminie Konopiska i danych dostępnych w statystyce publicznej.

Z drugiej strony analiza desk research przedstawiła podstawowe informacje na temat rozłożenia problemów społecznych w gminie, stanu infrastruktury, zakresie prowadzonych usług społecznych w poszczególnych sołectwach, co jednocześnie pozwoliło na przygotowanie gruntu merytorycznego do opracowania koncepcji badań ilościowych i jakościowych. Tak więc, zarówno badania ankietowe CAWI, jak i wywiady FGI oraz wywiady IDI znacząco poszerzyły informacje uzyskane z analizy desk research.

W badaniu poddane zostały analizie istniejące informacje i dane, zgromadzone i przetworzone wcześniej przez Urząd Gminy Konopiska oraz inne podmioty świadczące usługi społeczne na rzecz mieszkańców Gminy Konopiska.

### SYTUACJA DEMOGRAFICZNA I SPOŁECZNA

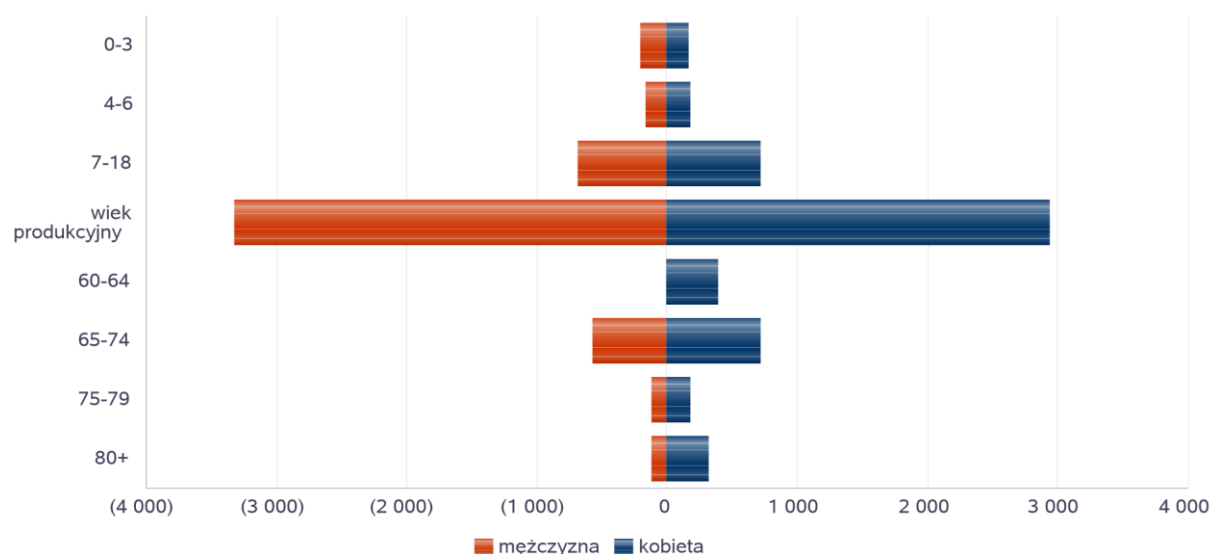
Według stanu na 31 grudnia 2023 roku, liczba ludności gminy Konopiska wyniosła 10 574 osób, natomiast według stanu na koniec 2022 roku liczba ludności wyniosła 10 567 mieszkańców. W zasobach infrastruktury społecznej gminy znajduje się 1 klub dziecięcy dysponujący 20 miejscami, 8 przedszkoli wraz z oddziałami przedszkolnymi przy szkołach oraz 2 przedszkola niepubliczne, dysponujące 455 miejscami, 9 świetlic i klubów dla dzieci i młodzieży w tym: 7 przyszkolnych i 2 pozaszkolne. Poniżej prezentujemy w formie graficznej i tabelarycznej szczegółowe dane dotyczące demografii (liczbę ludności w podziale na płeć i grupy wiekowe), rynku pracy (liczbę osób bezrobotnych, liczbę bezrobotnych długotrwale, liczbę osób bezrobotnych z prawem do zasiłku, wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów

pomocy społecznej) i infrastruktury społecznej (liczba żłobków, liczba opiekunów dziennych, liczba miejsc w żłobkach, liczba dzieci którym nie przyznano miejsca) oraz w formie tabelarycznej informacji o infrastrukturze społecznej zawierające dane własne jednostki

dotyczące: liczby mieszkań komunalnych, socjalnych, liczby osób oczekujących na mieszkania komunalne i socjalne, liczby wyroków eksmisyjnych bez wskazania lokalu socjalnego, liczby klubów i innych miejsc spotkań dla seniorów oraz liczby hospicjów na terenie gminy Konopiska.

| Liczba mieszkańców wg grup wiekowych i płci |           |         |
|---------------------------------------------|-----------|---------|
| Grupa wiekowa                               | mężczyzna | kobieta |
| 0-3                                         | 204       | 165     |
| 4-6                                         | 159       | 176     |
| 7-18                                        | 689       | 711     |
| wiek produkcyjny                            | 3 314     | 2 941   |
| 60-64                                       |           | 393     |
| 65-74                                       | 575       | 713     |
| 75-79                                       | 122       | 179     |
| 80+                                         | 125       | 312     |

Rysunek 5 Liczba mieszkańców wg grup wiekowych i płci w gminie Konopiska

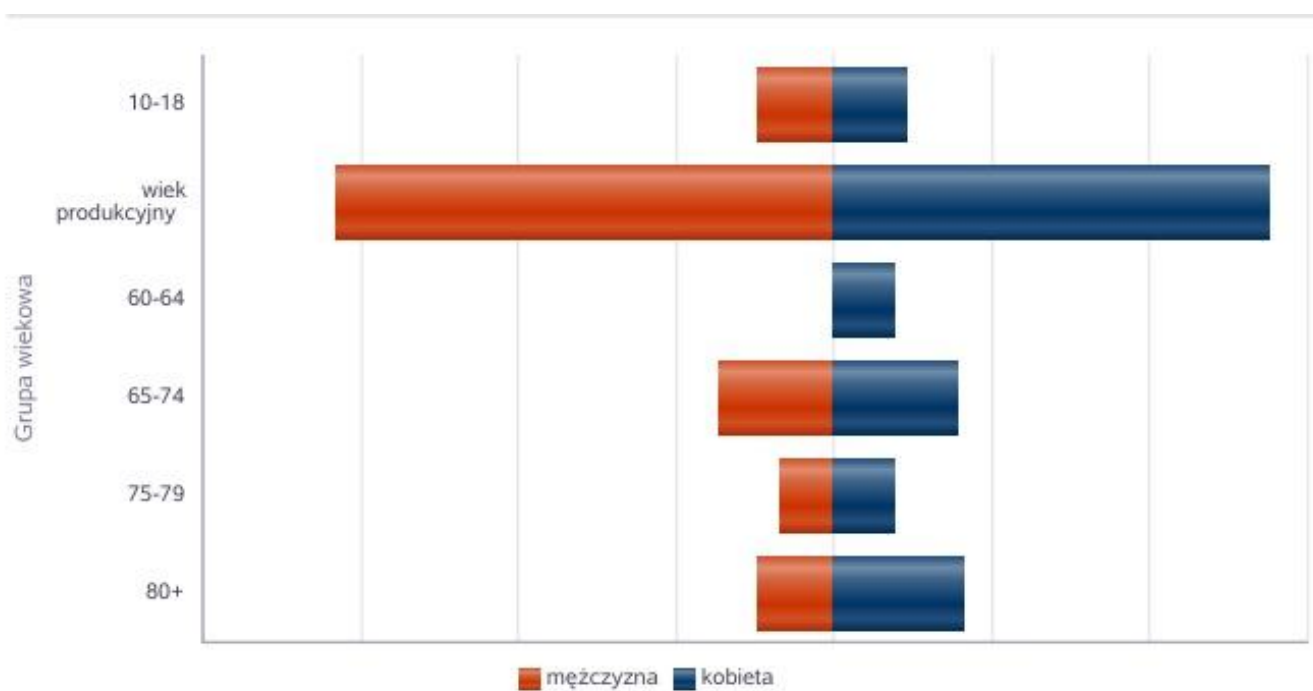


Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok



Rysunek 6 Prognozowana liczba mieszkańców wg grup wiekowych i płci w Gminie Konopiska

| Grupa wiekowa    | mężczyzna | kobieta |
|------------------|-----------|---------|
| 10-18            | 486       | 462     |
| wiek produkcyjny | 3 149     | 2 758   |
| 60-64            |           | 381     |
| 65-74            | 731       | 785     |
| 75-79            | 338       | 386     |
| 80+              | 484       | 818     |

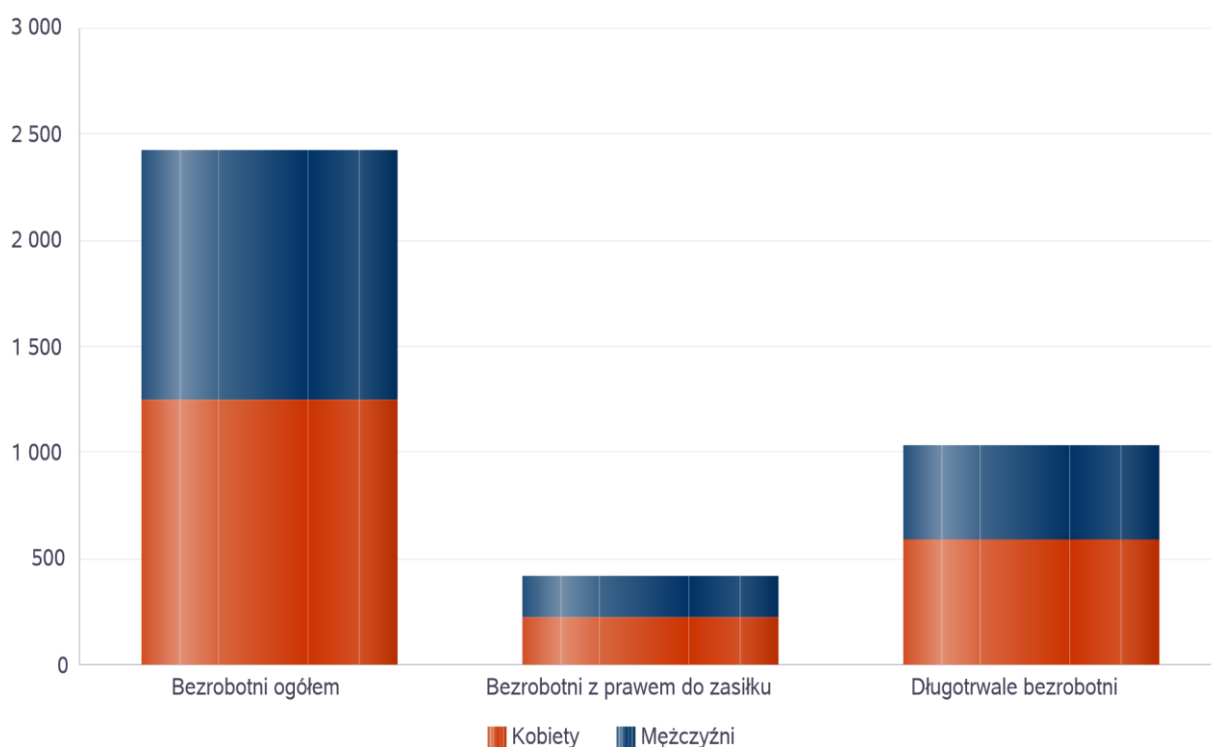


Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok



Rysunek 7 Liczba osób bezrobotnych, liczba długotrwale bezrobotnych oraz liczba osób bezrobotnych z prawem do zasiłku (poziom powiatu)

| Status                         | Ogółem | Mężczyźni | Kobiety |
|--------------------------------|--------|-----------|---------|
| Bezrobotni ogółem              | 2 414  | 1 169     | 1 245   |
| Bezrobotni z prawem do zasiłku | 421    | 199       | 222     |
| Długotrwale bezrobotni         | 1 031  | 441       | 590     |

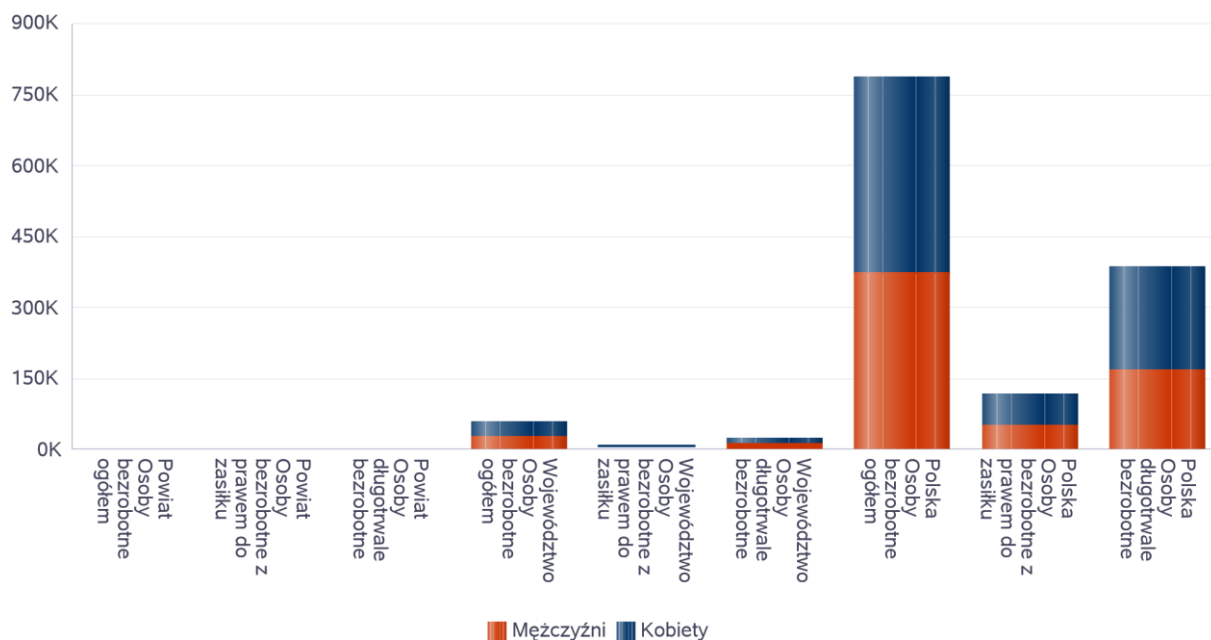


Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok



Rysunek 8 Wykres prezentuje liczbę osób bezrobotnych, liczbę bezrobotnych długotrwale oraz liczbę osób bezrobotnych z prawem do zasiłku, ogółem i w podziale na płeć.

| Status                               | Powiat  |           | Województwo |           | Polska  |           |
|--------------------------------------|---------|-----------|-------------|-----------|---------|-----------|
|                                      | Kobiety | Mężczyźni | Kobiety     | Mężczyźni | Kobiety | Mężczyźni |
| Osoby bezrobotne ogółem              | 1 245   | 1 169     | 32 818      | 28 320    | 413 294 | 371 950   |
| Osoby bezrobotne z prawem do zasiłku | 222     | 199       | 5 142       | 3 528     | 66 197  | 53 024    |
| Osoby długotrwale bezrobotne         | 590     | 441       | 14 575      | 11 242    | 214 781 | 169 653   |

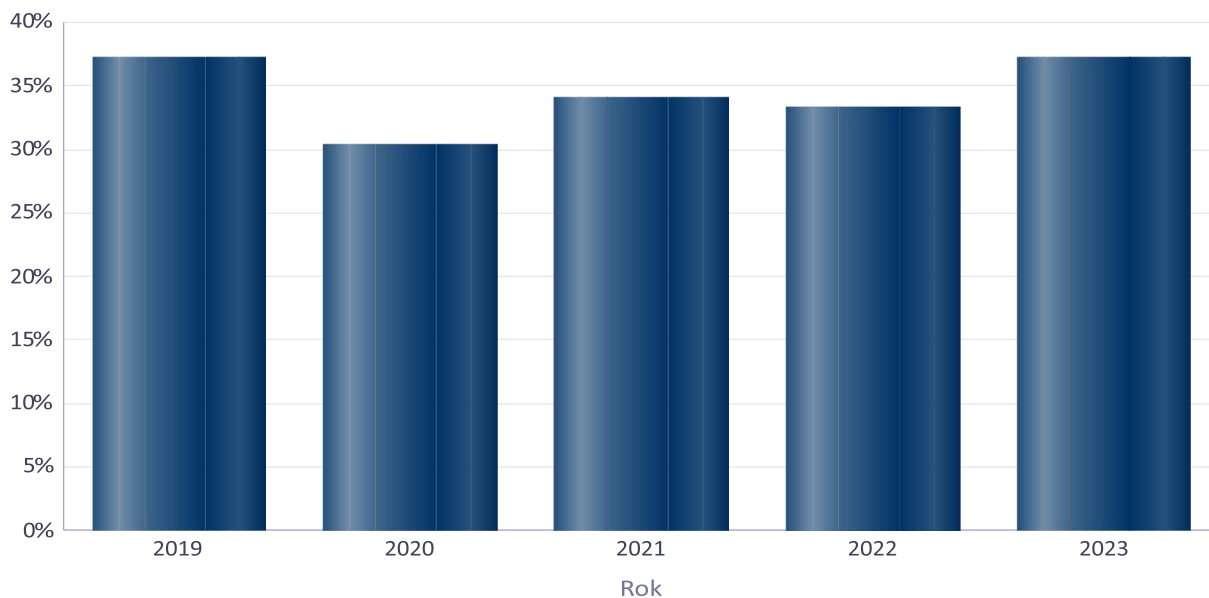


Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok



Rysunek 9 Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej. Wskaźnik obliczany jako stosunek liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia do liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy ogółem.

| Rok  | Wskaźnik |
|------|----------|
| 2019 | 37%      |
| 2020 | 30%      |
| 2021 | 34%      |
| 2022 | 33%      |
| 2023 | 37%      |

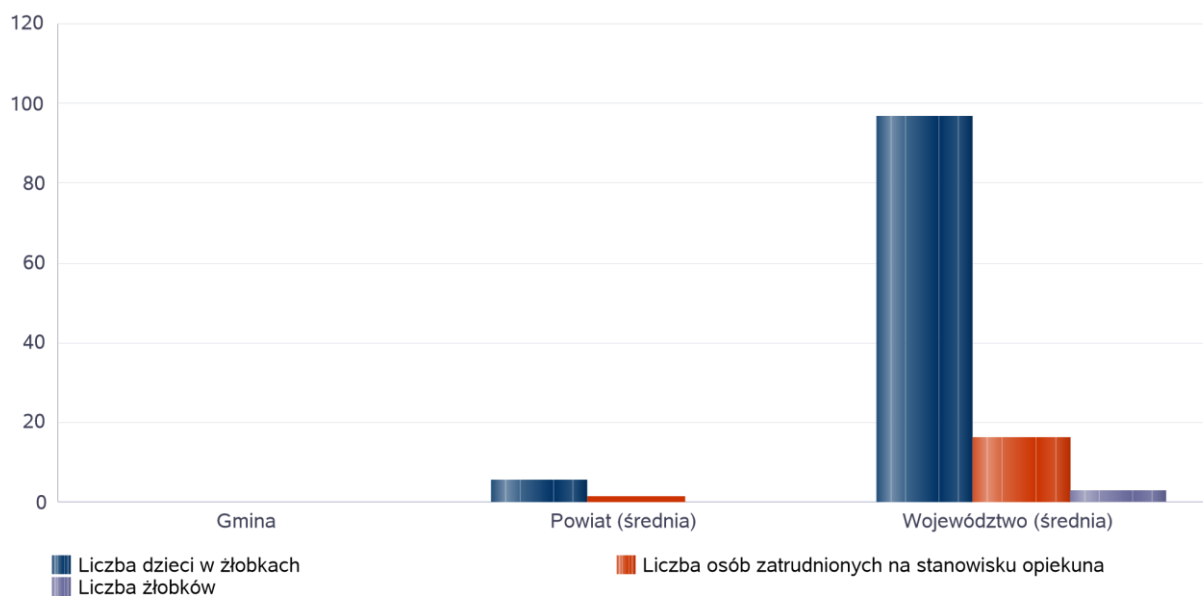


Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok



Rysunek 10 Infrastruktura opieki nad dziećmi

| Jednostka terytorialna | Miara                                            | Wartość liczbową |
|------------------------|--------------------------------------------------|------------------|
| Gmina                  | Liczba dzieci w żłobkach                         | 0,00             |
| Gmina                  | Liczba osób zatrudnionych na stanowisku opiekuna | 0,00             |
| Gmina                  | Liczba żłobków                                   | 0,00             |
| Powiat (średnia)       | Liczba dzieci w żłobkach                         | 5,69             |
| Powiat (średnia)       | Liczba osób zatrudnionych na stanowisku opiekuna | 1,38             |
| Powiat (średnia)       | Liczba żłobków                                   | 0,31             |
| Województwo (średnia)  | Liczba dzieci w żłobkach                         | 96,56            |
| Województwo (średnia)  | Liczba osób zatrudnionych na stanowisku opiekuna | 16,05            |
| Województwo (średnia)  | Liczba żłobków                                   | 2,63             |

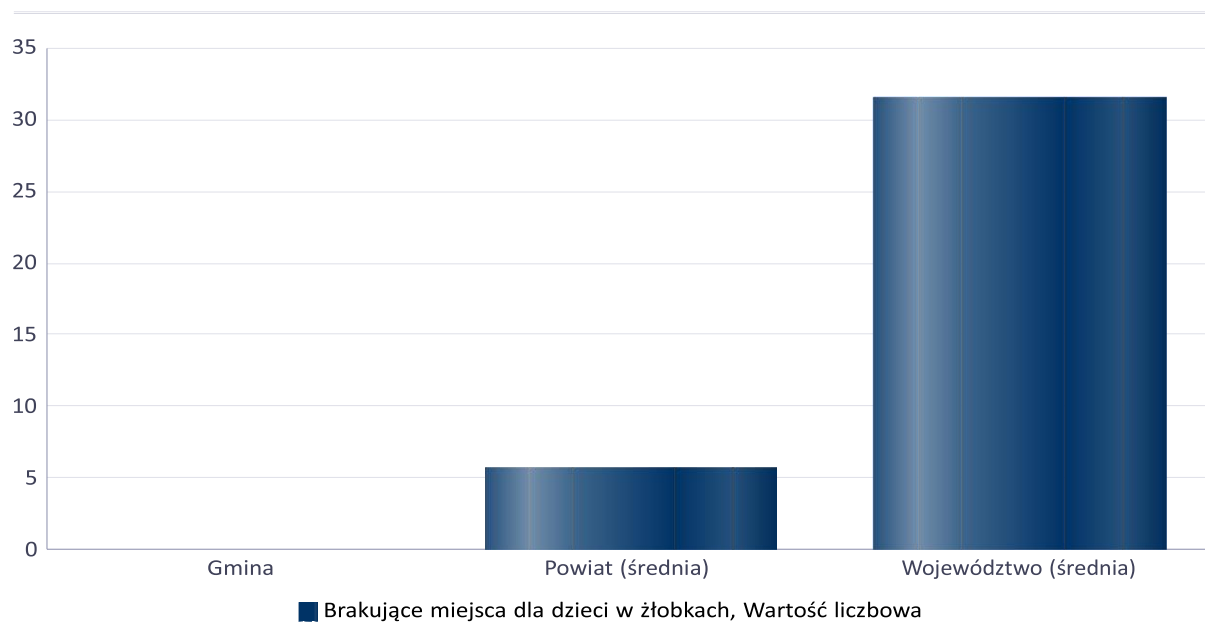


Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok



Rysunek 11 Infrastruktura opieki nad dziećmi

| Jednostka terytorialna | Miara                                   | Wartość liczbową |
|------------------------|-----------------------------------------|------------------|
| Gmina                  | Brakujące miejsca dla dzieci w żłobkach | 0,00             |
| Powiat (średnia)       | Brakujące miejsca dla dzieci w żłobkach | 5,69             |
| Województwo (średnia)  | Brakujące miejsca dla dzieci w żłobkach | 31,44            |



Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok

**INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA (stan na 31.XII)**

Rysunek 12 Infrastruktura społeczna

| WYSZCZEGÓLNIENIE                                                  |   | Rok 2022 | Rok oceny 2023 | Prognoza 2024* |
|-------------------------------------------------------------------|---|----------|----------------|----------------|
| <b>INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA</b>                                   |   |          |                |                |
| Liczba mieszkań komunalnych w zasobie gminy                       | 1 | 34       | 35             | 35             |
| Liczba wniosków złożonych na mieszkanie komunalne z zasobów gminy | 2 | 12       | 9              | 5              |
| w tym z wiersza 1:<br>Liczba mieszkań socjalnych (lokali)         | 3 | 20       | 20             | 20             |
| Liczba oczekujących na mieszkanie socjalne                        | 4 | 12       | 28             | 2              |
| Liczba wyroków eksmisyjnych bez wskazania lokalu socjalnego       | 5 | 1        | 0              | 0              |
| Liczba klubów i innych miejsc spotkań dla seniorów                | 6 | 1        | 1              | 1              |
| Liczba hospicjów                                                  | 7 | 0        | 0              | 0              |
| Liczba ośrodków dla cudzoziemców                                  | 8 | X        | X              | X              |

\* Wielkość prognozy nie dotyczy wartości przyrostu lub spadku. W przypadku braku możliwości oszacowania wielkości liczbowych dla prognozy należy wpisać liczby odpowiadające danym z kolumny "Rok oceny 2023". Niniejsza instrukcja dotyczy wypełniania wszystkich tabel OZPS.

Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok

**DANE DOTYCZĄCE OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY SPOŁECZNEJ**

Pomoc i wsparcie w gminie Konopiska z pomocy społecznej w 2023 roku uzyskały 252 osoby, co stanowiło 2,4 % wszystkich mieszkańców gminy. W roku oceny, w stosunku do 2022 roku, łączna liczba osób korzystających z pomocy i wsparcia zmniejszyła się o 24 osoby.

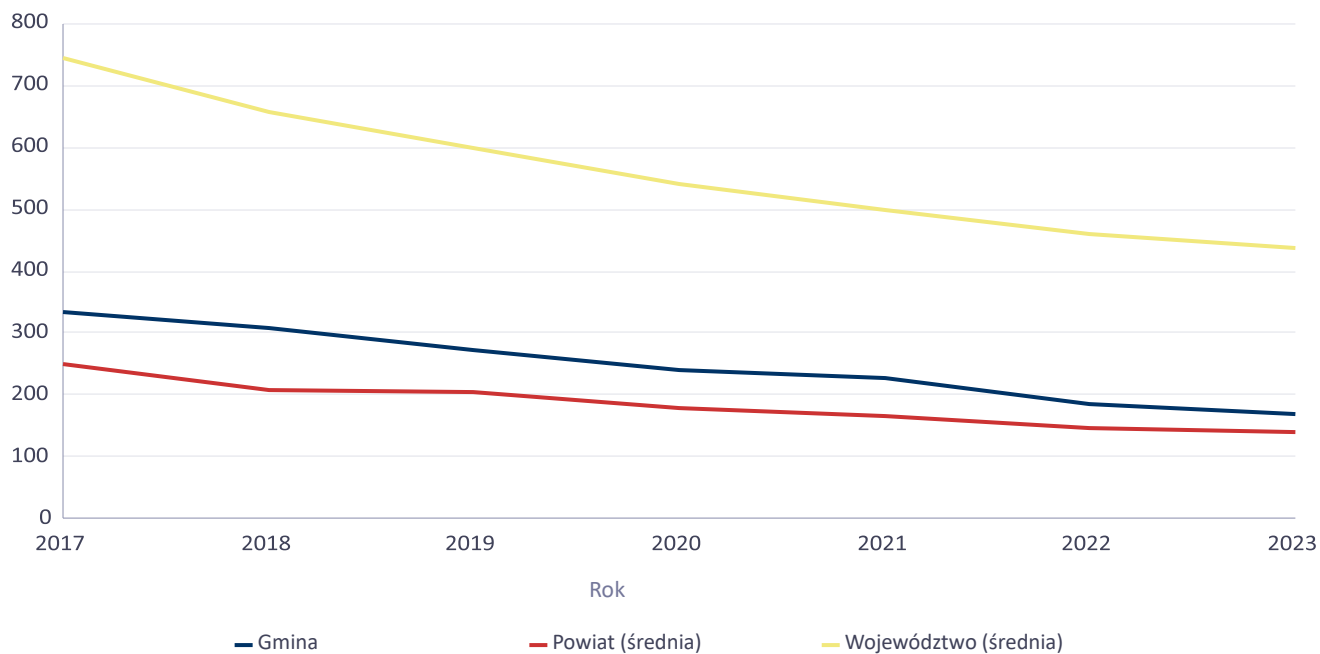


Natomiast liczba rodzin, którym przyznano świadczenie z pomocy społecznej zmniejszyła się w stosunku do roku poprzedniego o 15 osób. W przypadku długotrwale korzystających z pomocy społecznej ich liczba osiągnęła poziom 122 osób, co oznaczało spadek w stosunku do roku 2022 o 8 osób. W gminie Konopiska najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej osób i rodzin, a jednocześnie powodami ubiegania się o pomoc społeczną, wskazanymi przez ośrodki pomocy społecznej w 2023 roku było kolejno: długotrwała lub ciężka choroba, ubóstwo, niepełnosprawność, bezrobocie i alkoholizm. Poniżej prezentujemy w formie graficznej i tabelarycznej szczegółowe dane dotyczące: liczby rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć, wskaźnika deprivacji lokalnej, liczby długotrwale korzystających z pomocy społecznej w podziale na płeć i grupy wiekowe, liczby osób i rodzin korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych, liczby osób korzystających z usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, liczby rodzin korzystających z poradnictwa specjalistycznego, wskaźnika pracy socjalnej, liczby rodzin korzystających z interwencji kryzysowej, wskaźnika kontraktu socjalnego w podziale na typy, wskaźnika projektów socjalnych.



Rysunek 13 Liczba osób korzystających ze świadczeń na podstawie wydanych decyzji

|                          | Liczba świadczeniobiorców |      |      |      |      |      |      |
|--------------------------|---------------------------|------|------|------|------|------|------|
|                          | 2017                      | 2018 | 2019 | 2020 | 2021 | 2022 | 2023 |
| Gmina                    | 333                       | 308  | 271  | 241  | 226  | 186  | 170  |
| Powiat<br>(średnia)      | 250                       | 208  | 203  | 179  | 165  | 146  | 141  |
| Województwo<br>(średnia) | 745                       | 658  | 600  | 540  | 498  | 459  | 438  |

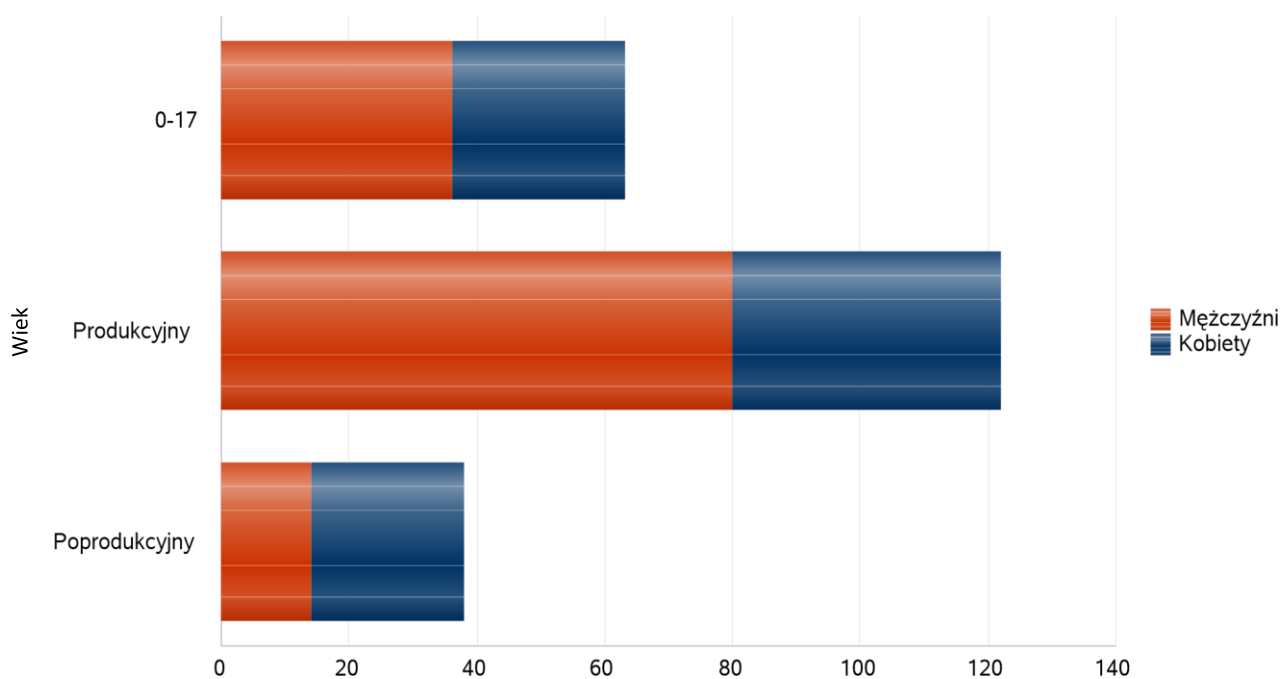


Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok



Rysunek 14 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć wg liczby wypłaconych świadczeń

| Grupa         | Ogółem | Kobiety | Mężczyźni |
|---------------|--------|---------|-----------|
| 0-17          | 63     | 27      | 36        |
| Produkcyjny   | 122    | 42      | 80        |
| Poprodukcyjny | 38     | 24      | 14        |

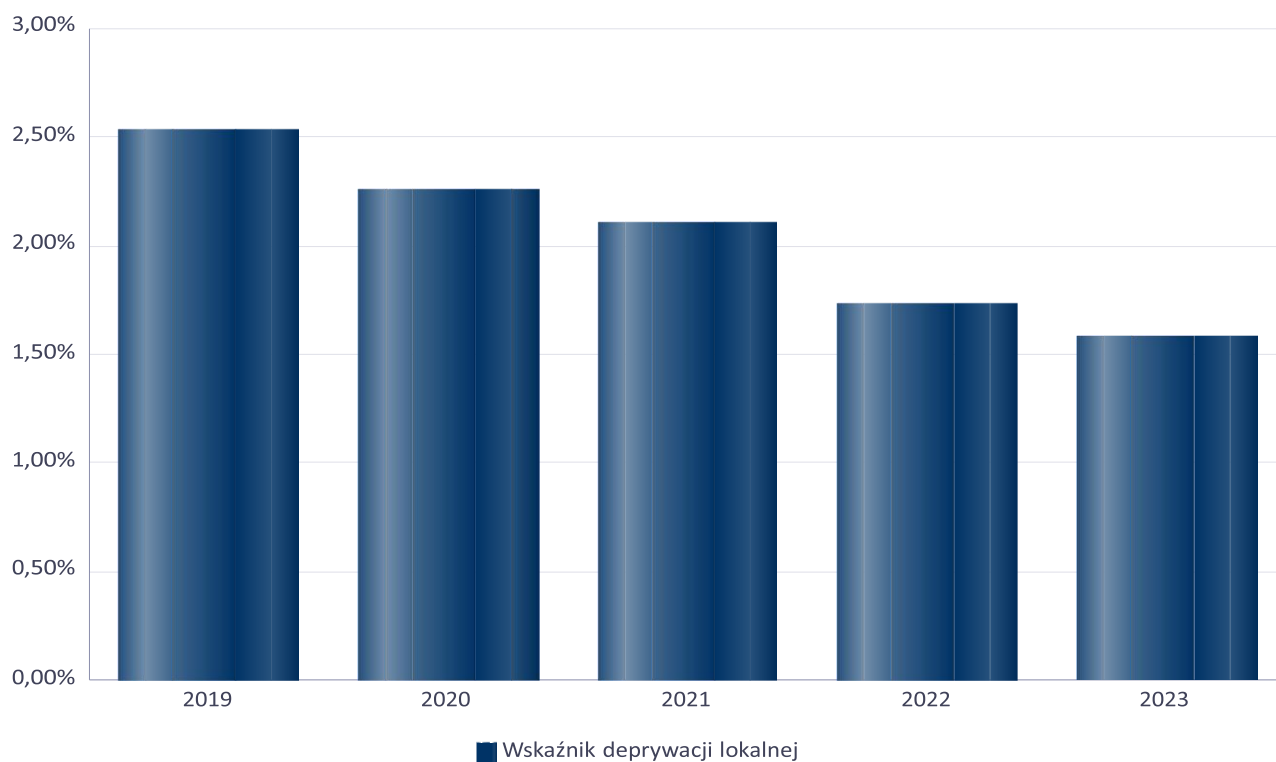


Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok



Rysunek 15 Wskaźnik deprivacji lokalnej

| Rok  | Wskaźnik deprivacji lokalnej |
|------|------------------------------|
| 2019 | 2,52%                        |
| 2020 | 2,25%                        |
| 2021 | 2,10%                        |
| 2022 | 1,73%                        |
| 2023 | 1,58%                        |

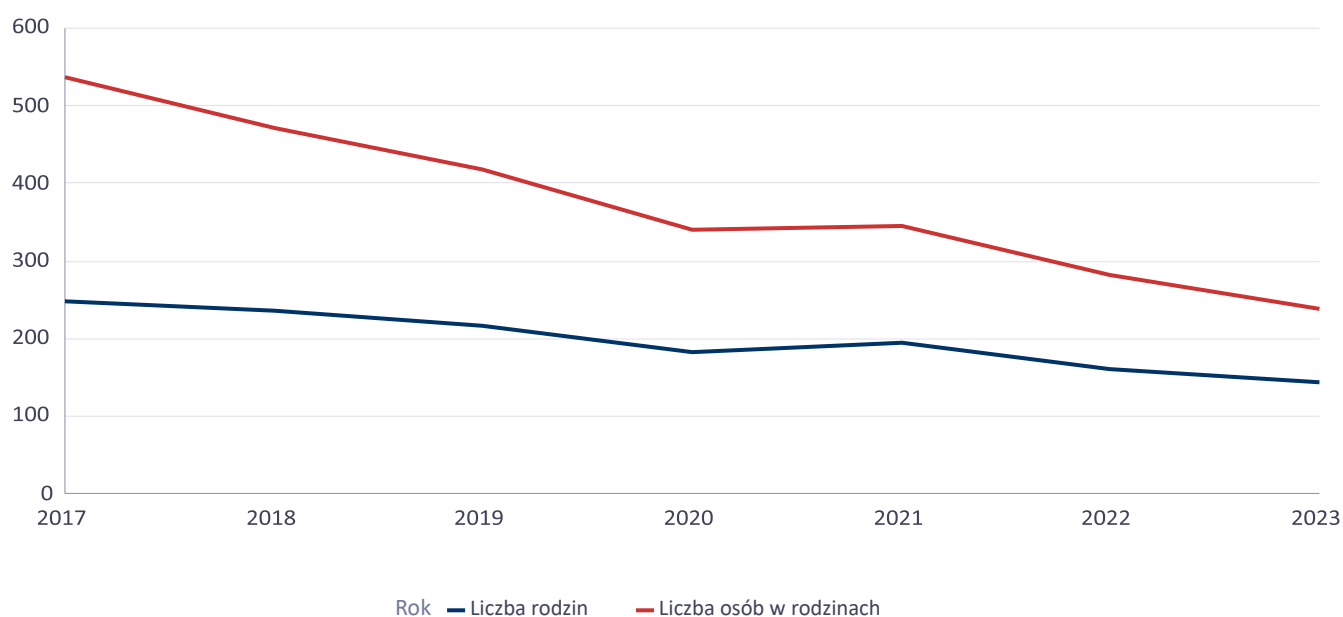


Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok



Rysunek 16 Liczba rodzin i liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej

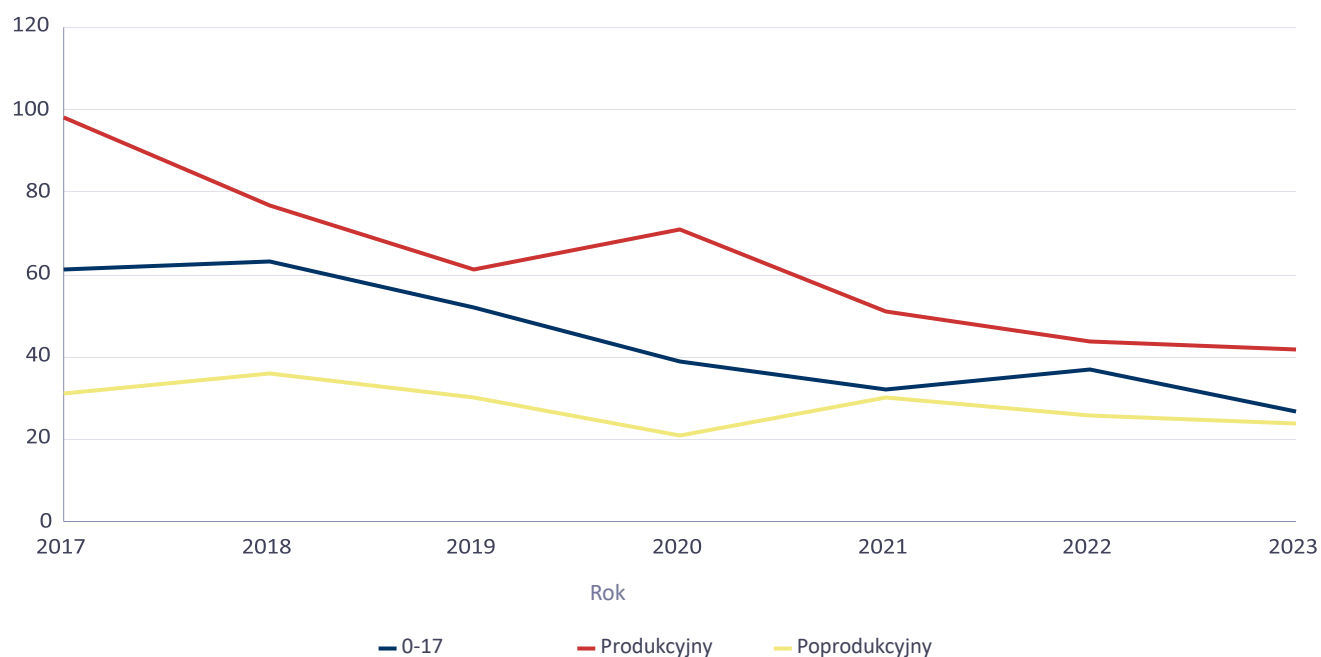
| Rok  | Liczba rodzin | Liczba osób w rodzinach |
|------|---------------|-------------------------|
| 2017 | 249           | 536                     |
| 2018 | 237           | 470                     |
| 2019 | 216           | 417                     |
| 2020 | 183           | 339                     |
| 2021 | 194           | 344                     |
| 2022 | 161           | 281                     |
| 2023 | 143           | 238                     |



Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok

Rysunek 17 Liczba kobiet korzystających z pomocy społecznej

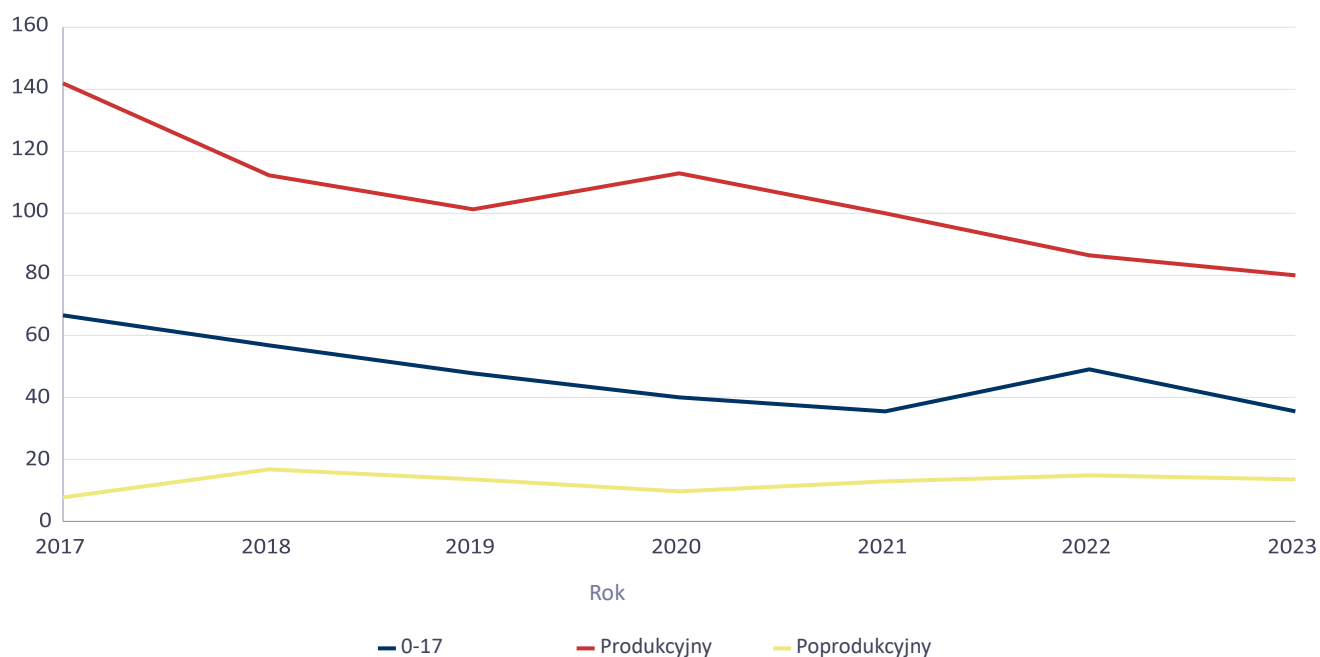
|                       |               | Liczba kobiet korzystających z pomocy |      |      |      |      |      |      |
|-----------------------|---------------|---------------------------------------|------|------|------|------|------|------|
| Poziom                | Wiek          | 2017                                  | 2018 | 2019 | 2020 | 2021 | 2022 | 2023 |
| Konopiska             | 0-17          | 61                                    | 63   | 52   | 39   | 32   | 37   | 27   |
|                       | Produkcyjny   | 98                                    | 77   | 61   | 71   | 51   | 44   | 42   |
|                       | Poprodukcyjny | 31                                    | 36   | 30   | 21   | 30   | 26   | 24   |
| Powiat (średnia)      | 0-17          | 13                                    | 14   | 11   | 9    | 7    | 7    | 7    |
|                       | Produkcyjny   | 79                                    | 65   | 58   | 53   | 45   | 46   | 38   |
|                       | Poprodukcyjny | 19                                    | 20   | 22   | 18   | 20   | 16   | 14   |
| Województwo (średnia) | 0-17          | 98                                    | 86   | 73   | 62   | 53   | 62   | 54   |
|                       | Produkcyjny   | 229                                   | 190  | 166  | 152  | 136  | 136  | 116  |
|                       | Poprodukcyjny | 81                                    | 82   | 91   | 84   | 85   | 86   | 80   |



Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok

Rysunek 18 Liczba mężczyzn korzystających z pomocy społecznej

|                       |               | Liczba mężczyzn korzystających z pomocy |      |      |      |      |      |      |
|-----------------------|---------------|-----------------------------------------|------|------|------|------|------|------|
| Poziom                | Wiek          | 2017                                    | 2018 | 2019 | 2020 | 2021 | 2022 | 2023 |
| Konopiska             | 0-17          | 67                                      | 57   | 48   | 40   | 36   | 49   | 36   |
|                       | Produkcyjny   | 142                                     | 112  | 101  | 113  | 100  | 86   | 80   |
|                       | Poprodukcyjny | 8                                       | 17   | 14   | 10   | 13   | 15   | 14   |
| Powiat (średnia)      | 0-17          | 14                                      | 11   | 11   | 9    | 6    | 7    | 7    |
|                       | Produkcyjny   | 79                                      | 66   | 65   | 67   | 65   | 55   | 53   |
|                       | Poprodukcyjny | 9                                       | 9    | 10   | 9    | 10   | 9    | 9    |
| Województwo (średnia) | 0-17          | 105                                     | 91   | 77   | 64   | 56   | 65   | 56   |
|                       | Produkcyjny   | 238                                     | 206  | 191  | 183  | 172  | 157  | 149  |
|                       | Poprodukcyjny | 31                                      | 31   | 33   | 32   | 33   | 33   | 33   |

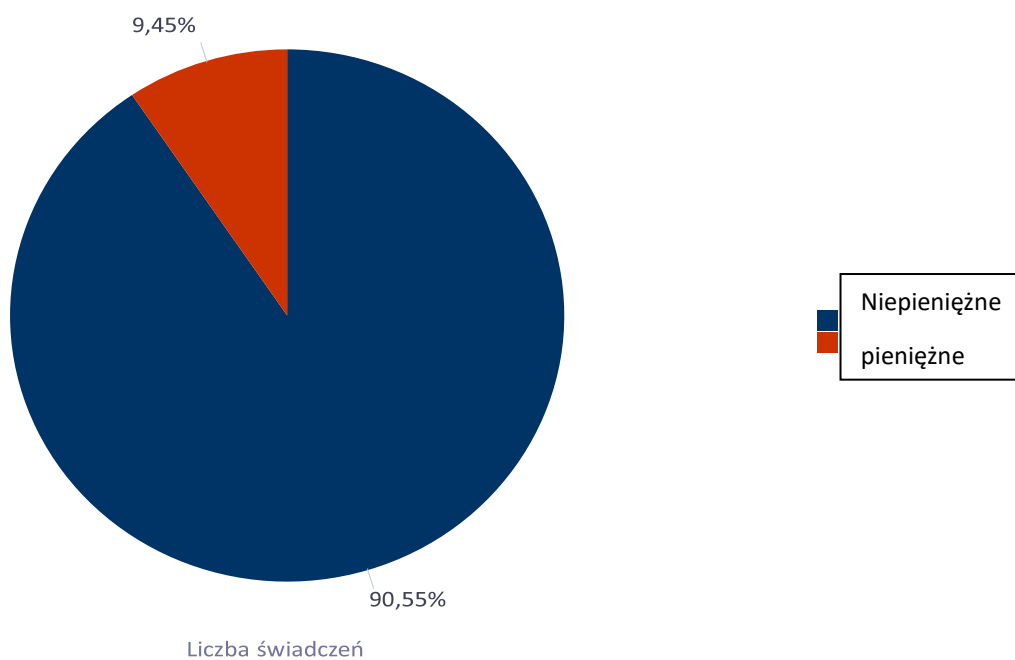


Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok



Rysunek 19 Liczba świadczeń pieniężnych i niepieniężnych z pomocy społecznej

| Rodzaj świadczenia       | Liczba świadczeń |
|--------------------------|------------------|
| świadczenia niepieniężne | 10 085           |
| świadczenia pieniężne    | 1 053            |

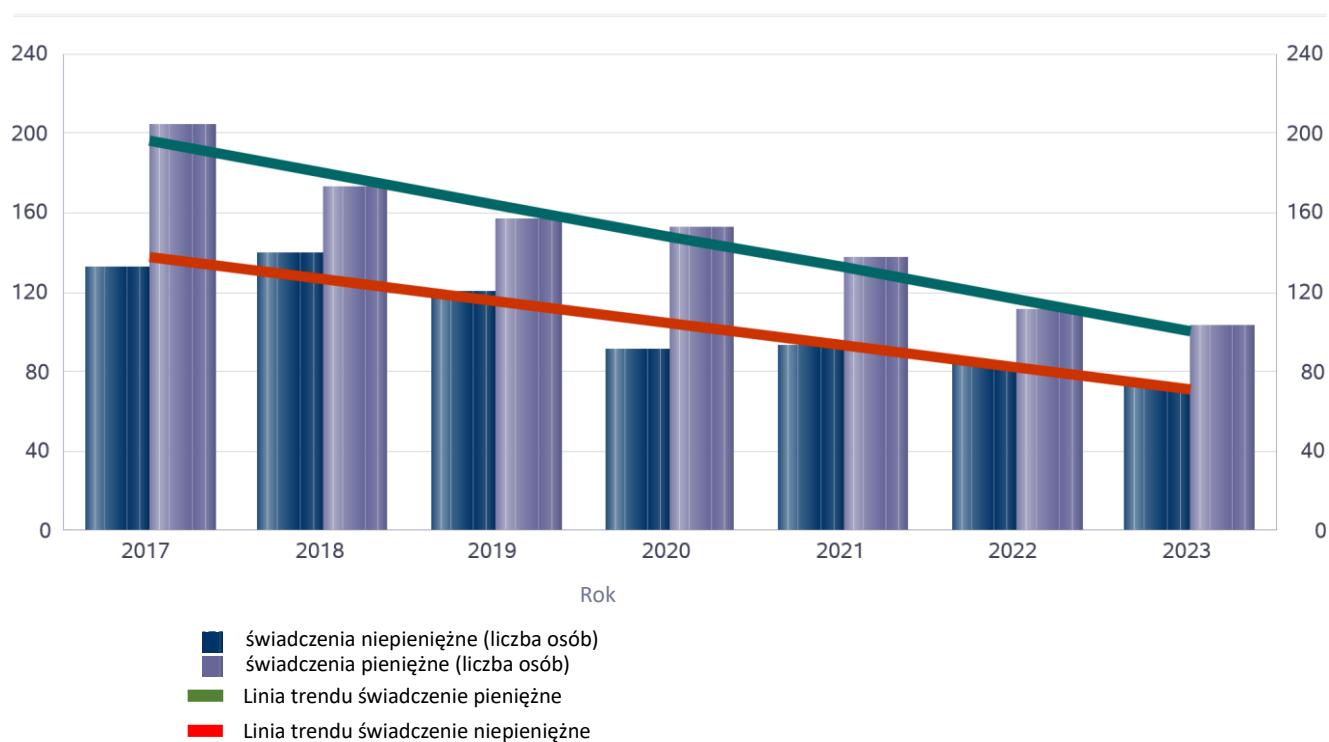


Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok



Rysunek 20 Liczba osób korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych

| Rodzaj świadczenia       | Liczba osób |      |      |      |      |      |      |
|--------------------------|-------------|------|------|------|------|------|------|
|                          | 2017        | 2018 | 2019 | 2020 | 2021 | 2022 | 2023 |
| świadczenia niepieniężne | 132         | 139  | 120  | 91   | 93   | 84   | 73   |
| świadczenia pieniężne    | 204         | 173  | 157  | 153  | 137  | 111  | 103  |

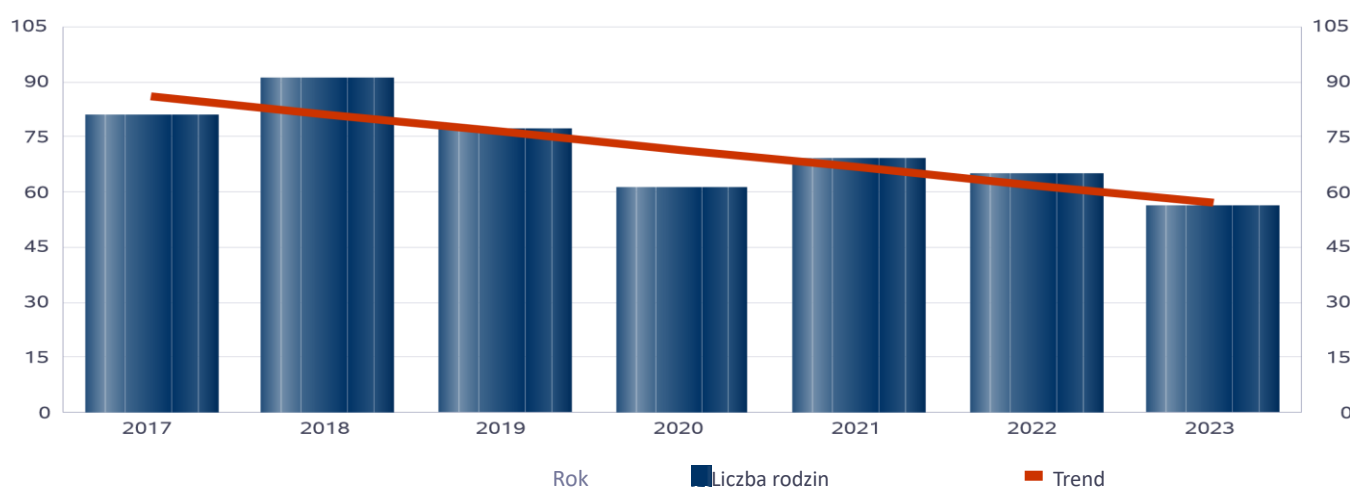


Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok

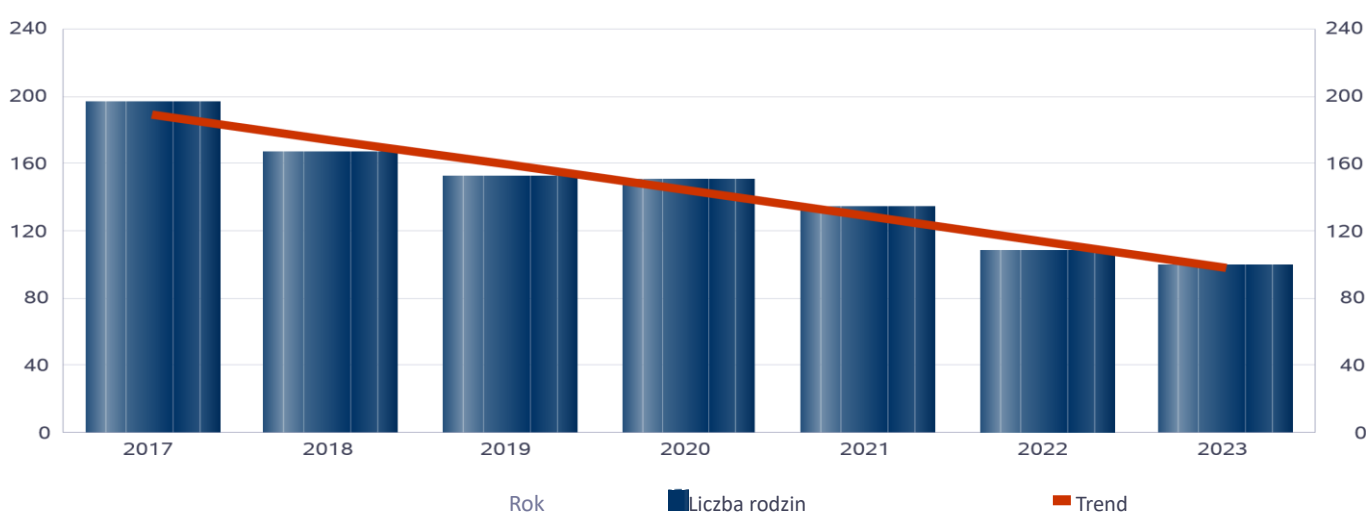
Rysunek 21 Liczba rodzin korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych

| Rodzaj świadczenia       | Liczba rodzin |      |      |      |      |      |      |
|--------------------------|---------------|------|------|------|------|------|------|
|                          | 2017          | 2018 | 2019 | 2020 | 2021 | 2022 | 2023 |
| świadczenia niepieniężne | 81            | 91   | 77   | 61   | 69   | 65   | 56   |
| świadczenia pieniężne    | 196           | 167  | 152  | 150  | 134  | 108  | 100  |

## Świadczenia niepieniężne



## Świadczenia pieniężne

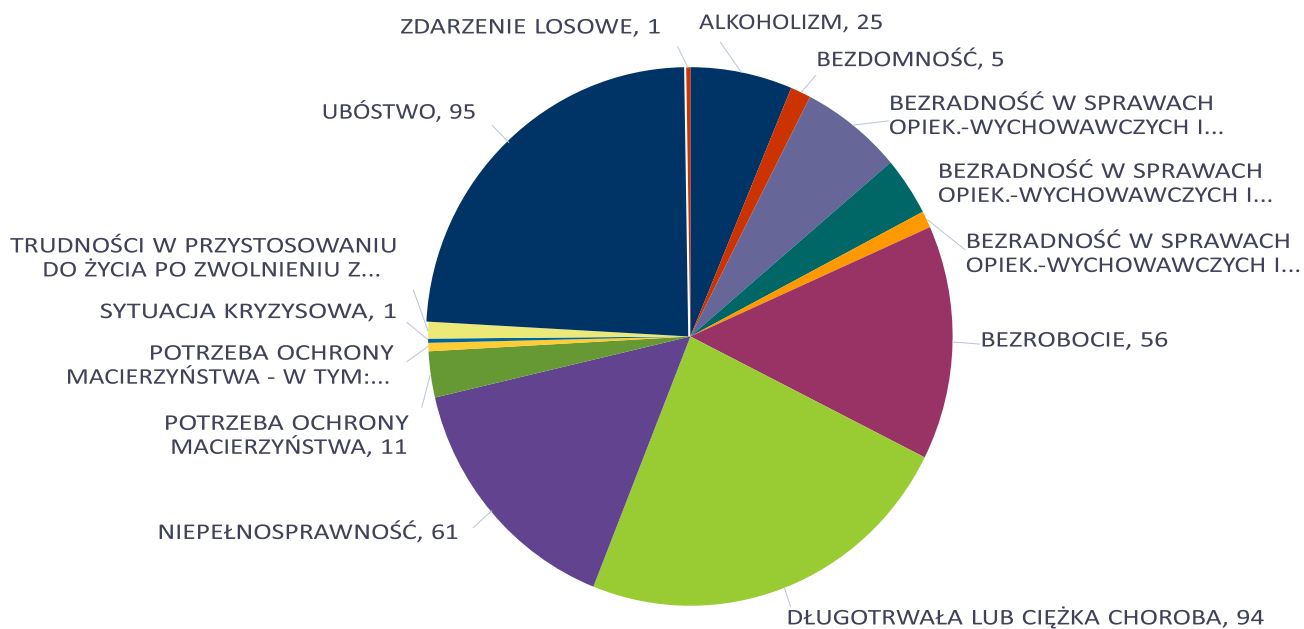


Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok



Rysunek 22 Powody udzielenia pomocy rodzinom

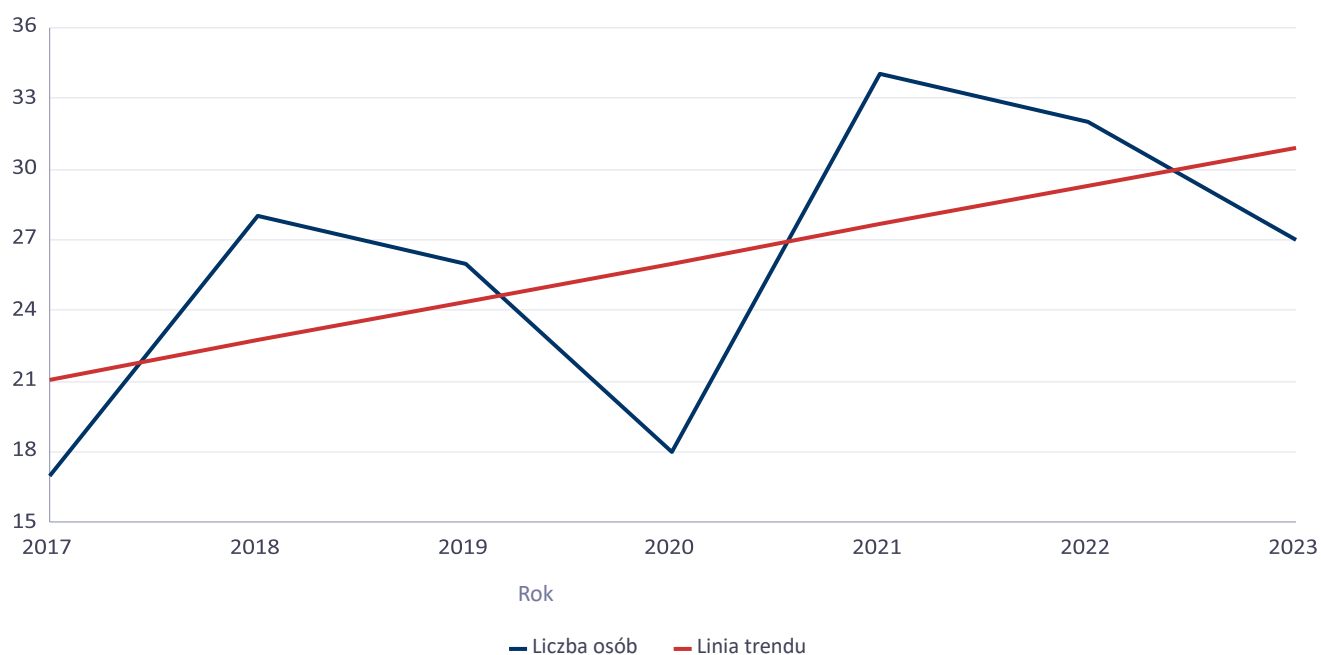
| Powody udzielenia pomocy i wsparcia - ranking                                                                         | LICZBA RODZIN OGÓŁEM |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------|
| UBÓSTWO                                                                                                               | 95                   |
| DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA                                                                                        | 94                   |
| NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ                                                                                                     | 61                   |
| BEZROBOCIE                                                                                                            | 56                   |
| ALKOHOLIZM                                                                                                            | 25                   |
| BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEK.-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO - OGÓŁEM                               | 25                   |
| BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEK.-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO - OGÓŁEM - W TYM: RODZINY NIEPEŁNE     | 14                   |
| POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA                                                                                        | 11                   |
| BEZDOMNOŚĆ                                                                                                            | 5                    |
| BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEK.-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO - OGÓŁEM - W TYM: RODZINY WIELODZIELNE | 4                    |
| TRUDNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA PO ZWOLNIENIU Z ZAKŁADU KARNEGO                                                   | 4                    |
| POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA - W TYM: POTRZEBA OCHRONY WIELODZIELNOŚCI                                              | 2                    |
| SYTUACJA KRYZYSOWA                                                                                                    | 1                    |
| ZDARZENIE LOSOWE                                                                                                      | 1                    |



Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok

Rysunek 23 Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych

| Rok  | Liczba osób |
|------|-------------|
| 2017 | 17          |
| 2018 | 28          |
| 2019 | 26          |
| 2020 | 18          |
| 2021 | 34          |
| 2022 | 32          |
| 2023 | 27          |

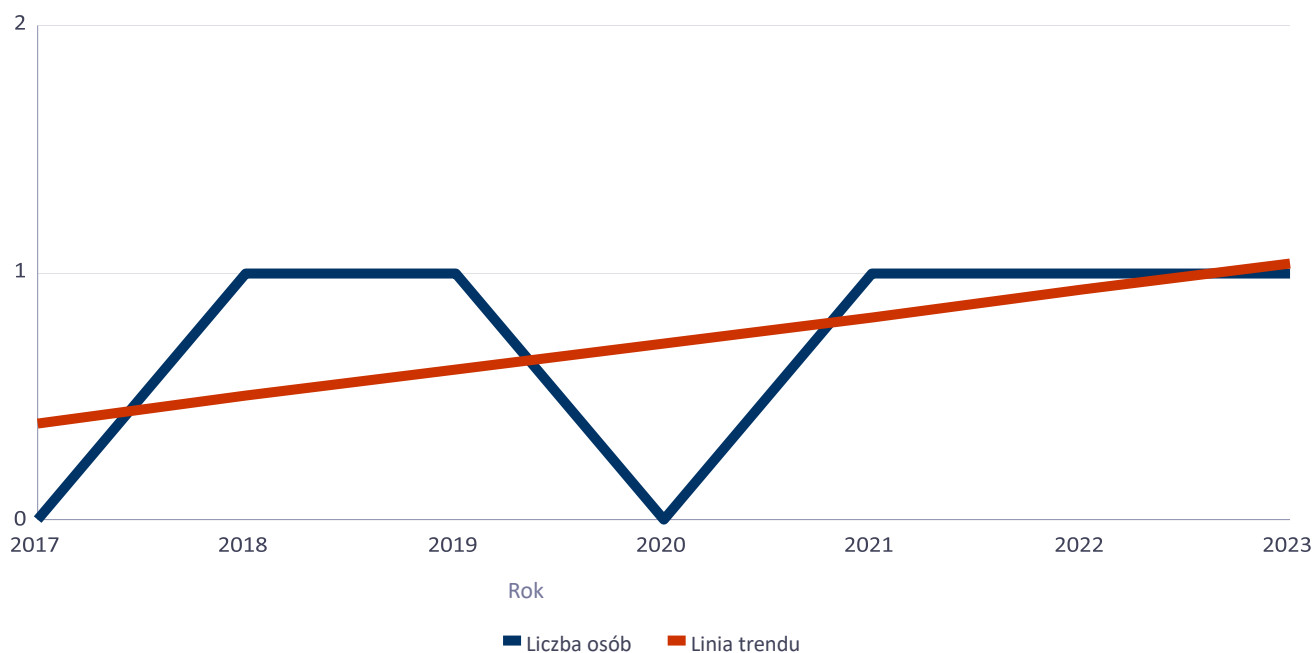


Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok



Rysunek 24 Liczba osób korzystających ze specjalistycznych usług opiekuńczych

| Rok  | Liczba osób |
|------|-------------|
| 2017 | 0           |
| 2018 | 1           |
| 2019 | 1           |
| 2020 | 1           |
| 2021 | 1           |
| 2022 | 1           |
| 2023 | 1           |



Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok



Rysunek 25 Liczba osób korzystających z usług specjalistycznych opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi

| Rok  | Liczba osób |
|------|-------------|
| 2017 | 0           |
| 2018 | 0           |
| 2019 | 0           |
| 2020 | 0           |
| 2021 | 0           |
| 2022 | 0           |
| 2023 | 0           |

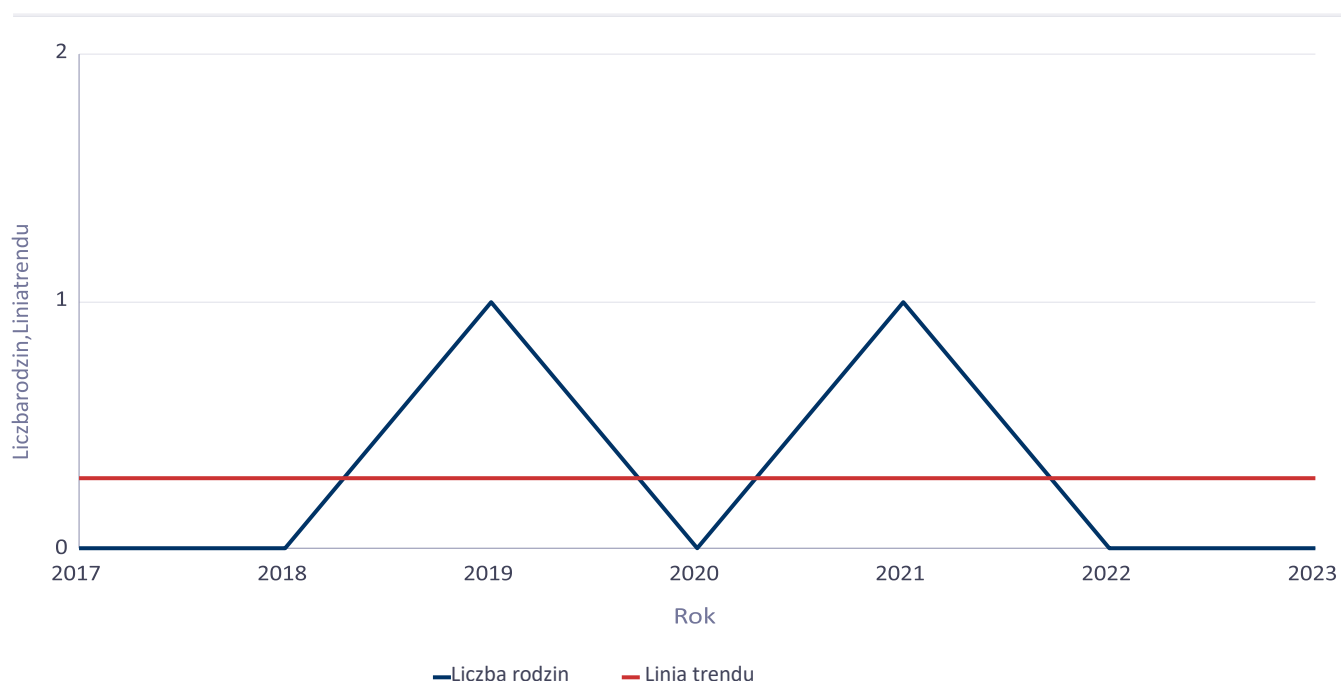


Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok

Rysunek 26 Liczba rodzin korzystających z interwencji kryzysowej

| Liczba rodzin         |      |      |      |      |      |      |      |
|-----------------------|------|------|------|------|------|------|------|
| Udzielone świadczenia | 2017 | 2018 | 2019 | 2020 | 2021 | 2022 | 2023 |
| Interwencja kryzysowa | 0    | 0    | 1    | 0    | 1    | 0    | 0    |

Liczba rodzin



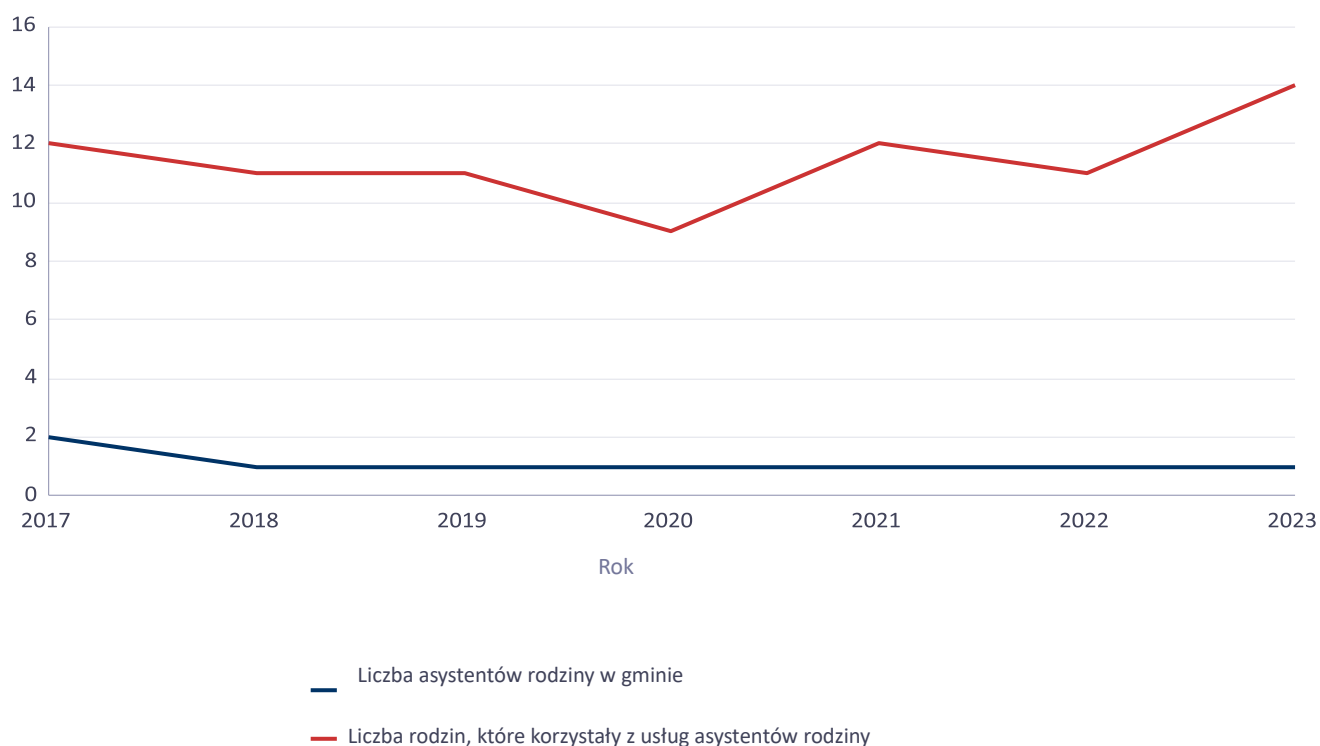
Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok

Pomoc i wsparcie w gminie Konopiska z pomocy społecznej w 2023 roku w postaci świadczeń pieniężnych uzyskało 103 osoby, zaś w postaci świadczeń niepieniężnych 73 osoby. Odpłatność gminy za pobyt w Domu Pomocy Społecznej dotyczyła 13 osób. W gminie funkcjonował 1 asystent rodziny, który objął swoją opieką 14 rodzin. Poniżej prezentujemy w formie graficznej i tabelarycznej szczegółowe dane dotyczące: świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej w podziale na zasiłki stałe, okresowe oraz celowe, liczby asystentów rodziny, liczby rodzin wspieranych i liczby osób objętych pracą asystenta rodziny.



Rysunek 27 Liczba asystentów rodziny oraz liczba rodzin objętych pracą asystenta rodziny

|                                                            | 2017 | 2018 | 2019 | 2020 | 2021 | 2022 | 2023 |
|------------------------------------------------------------|------|------|------|------|------|------|------|
| Liczba asystentów rodziny w gminie                         | 2    | 1    | 1    | 1    | 1    | 1    | 1    |
| Liczba rodzin, które korzystały z usług asystentów rodziny | 12   | 11   | 11   | 9    | 12   | 11   | 14   |



Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok

W 2023r. GOPS zaprzestał wypłaty świadczenia wychowawczego w związku z przejściem realizacji programu „Rodzina 500+” przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych. W 2023r. GOPS realizuje wypłatę świadczeń wychowawczych w zakresie spraw przekazanych



przez Wojewodę Śląskiego w ramach koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego. Liczba dzieci, na które zostało wypłacone świadczenie wychowawcze w 2023r. - 1. Suma wypłaconych świadczeń wychowawczych w 2023r. – 2 758,00 zł.

Liczba pobierających w roku oceny zasiłków rodzinny wyniosła 467 rodzin. W stosunku do roku poprzedniego liczba ta wzrosła o 41 rodzin. Całkowita kwota przyznanego świadczenia w formie zasiłku rodzinnego wyniosła 3 810 951,18 zł i w porównaniu z rokiem poprzednim wzrosła o 455 682,19 zł. (wzrost spowodowany jest zwiększoną wysokością wypłacanego świadczenia oraz ilością przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych i świadczeń pielęgnacyjnych). Poniżej prezentujemy w formie graficznej i tabelarycznej szczegółowe dane dotyczące: liczby rodzin, które otrzymały świadczenie wychowawcze w ciągu roku, kwoty świadczenia wychowawczego w ciągu roku, liczby rodzin i kwoty świadczeń w zakresie zasiłków rodzinnych, dodatków do zasiłków rodzinnych, jednorazowych dodatków z tytułu urodzenia się dziecka, jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka, liczby i kwot świadczeń pielęgnacyjnych, zasiłku pielęgnacyjnego, zasiłku pielęgnacyjnego dla niepełnosprawnego dziecka, dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 lat o różnych stopniach niepełnosprawności, zasiłku pielęgnacyjnego dla osób, które ukończyły 75 lat, specjalnego zasiłku opiekuńczego, zasiłku dla opiekuna, świadczeń alimentacyjnych. W 2023r.

W związku z sytuacją gospodarczą i migracyjną w Polsce GOPS w Konopiskach obsługiwał jednorazowe świadczenia, wymienione poniżej

### **Dodatek elektryczny**

Świadczenie dla gospodarstw domowych, gdzie głównym źródłem ogrzewania była energia elektryczna. Wnioski o przyznanie dodatku elektrycznego można było składać od dnia 01.12.2022r. do dnia 01.02.2023r. Liczba wypłaconych świadczeń w 2023r. - 44

Ogólna kwota wypłaconego świadczenia w 2023r. – 53 040,00 zł

### **Dodatek węglowy**

Świadczenie dla gospodarstw domowych, gdzie głównym źródłem ogrzewania był: kocioł na paliwo stałe, kominek, koza, ogrzewacz powietrza, trzon kuchenny, piecokuchnia,



kuchnia węglowa lub piec na paliwo stałe. Wnioski o przyznanie dodatku węglowego można było składać od dnia 30.11.2022r. Liczba wypłaconych świadczeń w 2023r. - 63

Ogólna kwota wypłaconego świadczenia w 2023r. - 189 000,00 zł

### **Dodatek dla gospodarstw domowych wykorzystujących niektóre źródła ciepła**

Świadczenie dla gospodarstw domowych, gdzie głównym źródłem ogrzewania był: kocioł na paliwo stałe, kominek, koza, ogrzewacz powietrza, trzon kuchenny, piecokuchnia albo piec kaflowy na paliwo stałe, zasilane peletem drzewnym, drewnem kawałkowym lub innym rodzajem biomasy, albo kocioł gazowy zasilany skroplonym gazem LPG, albo kocioł olejowy.

Wnioski o przyznanie dodatku węglowego można było składać od dnia 30.11.2022r. Liczba wypłaconych świadczeń w 2023r. - 3 (drewno kawałkowe). Ogólna kwota wypłaconego świadczenia w 2023r. - 3 000,00 zł (drewno kawałkowe)

### **Dodatek o wypłatę refundacji podatku VAT**

01 stycznia 2023r. weszła w życie ustawa o szczególnej ochronie niektórych odbiorców paliw gazowych w 2023r. w związku z sytuacją na rynku gazu, tzw. tarcza energetyczna w 2023r. Zgodnie z tą ustawą, są kontynuowane działania osłonowe dla gospodarstw domowych oraz podmiotów wrażliwych (m. in. szpitale, szkoły, muzea, wspólnoty i spółdzielnie mieszkaniowe, organizacje pozarządowe, itp.), które zużywają paliwa gazowe do celów grzewczych. Wnioski o wypłatę refundacji VAT można składać od dnia 30.09.2024r. Liczba złożonych wniosków w 2023r. – 135 Ogólna kwota wypłaconego świadczenia w 2023r. - 16 757,37 zł

### **Czyste Powietrze**

„Czyste Powietrze” to pierwszy ogólnopolski program dopłat do wymiany starych pieców oraz docieplenia domów jednorodzinnych. Jednym z wymaganych dokumentów do wniosku o dofinansowanie w ramach programu „Czyste Powietrze” jest żądanie wydania zaświadczenia o wysokości przeciętnego miesięcznego dochodu przypadającego na jednego członka gospodarstwa domowego. Kwestię wydawanych zaświadczeń reguluje art. 411 ustawy z dnia 7 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2024r. Poz.54). Do postępowań w sprawach wydawania zaświadczeń stosuje się przepisy ustawy o świadczeniach rodzinnych. Liczba złożonych wniosków o wydanie zaświadczenia w 2023r. - 92. Liczba wydanych zaświadczeń w 2023r. - 92.



## Karta Dużej Rodziny

Prawo do posiadania Ogólnopolskiej Karty Dużej Rodziny przysługuje członkowi rodziny wielodzietnej, przez którą rozumie się rodzinę, w której rodzic (rodzice) lub małżonek rodzica mają na utrzymaniu co najmniej troje dzieci:

- w wieku do ukończenia 18. roku życia;
- w wieku do ukończenia 25. roku życia – w przypadku gdy dziecko uczy się w:
  - a) szkole – do końca roku akademickiego – do dnia 30 września następującego po końcu roku szkolnego,
  - b) szkole wyższej – do końca roku akademickiego – w którym jest planowane ukończenie nauki zgodnie z oświadczeniem,
  - c) bez ograniczeń wiekowych – w przypadku dzieci legitymujących się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności. W 2023r. wydano 284 karty, w tym:
    - dla rodziców/małżonków – 230
    - dla dzieci – 54

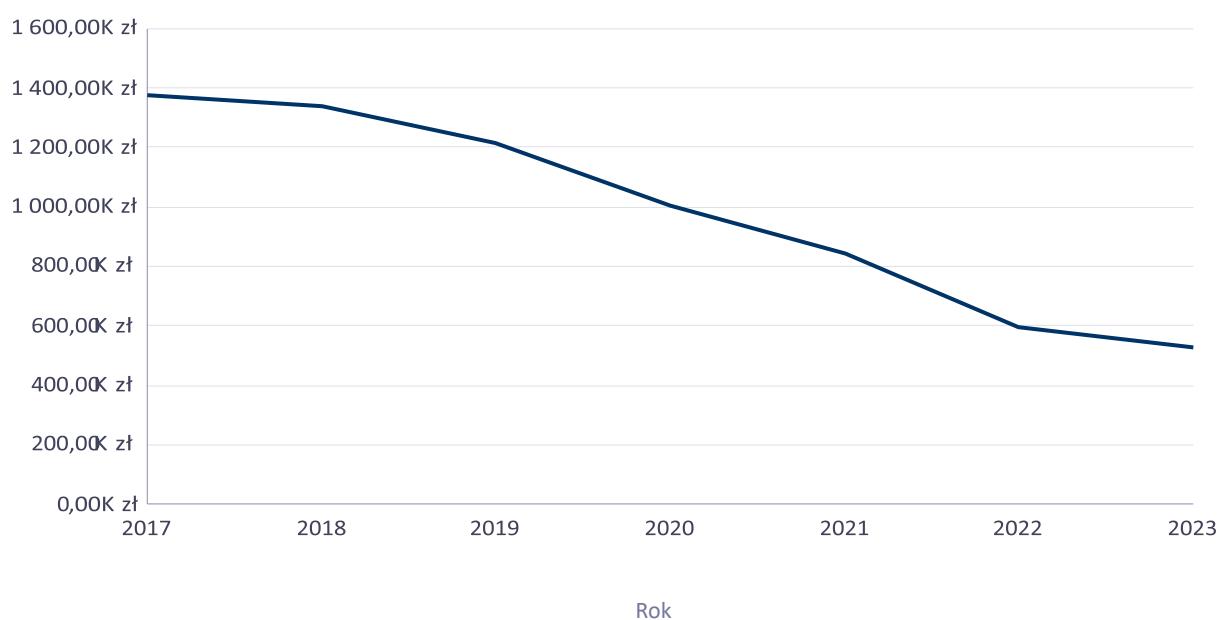
### **Wsparcie dla obywateli Ukrainy przebywających legalnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w związku z konfliktem zbrojnym w Ukrainie (finansowane z Fundusz Pomocy)**

W ramach środków pieniężnych z Funduszu Pomocy w 2023 roku sfinansowane zostały poniższe formy wsparcia: pomoc materialna dla uczniów (stypendia i zasiłki szkolne) zostały przyznane w kwocie 2 379,03 zł dla 2 dzieci; świadczenie przysługujące każdemu podmiotowi, w szczególności osobie fizycznej prowadzącej gospodarstwo domowe, który zapewni na własny koszt zakwaterowanie i wyżywienie obywateli Ukrainy przebywających legalnie na terytorium RP w związku z konfliktem zbrojnym na Ukrainie – pozytywnie rozpatrzono 209 wniosków na kwotę 941 600 zł (ogółem tego rodzaju świadczenie wypłacono za zakwaterowanie i wyżywienie 270 obywateli Ukrainy); jednorazowe świadczenie dla obywateli Ukrainy przebywających na terytorium RP w związku z konfliktem zbrojnym na Ukrainie zostało wypłacone dla 285 osób na kwotę 85 500 zł; świadczenia rodzinne wypłacone dla 7 rodzin na kwotę 16 390,46 zł; posiłki dla dzieci i młodzież – obywateli Ukrainy, z których ogółem skorzystało 13 dzieci na kwotę 7 375,70 zł.



Rysunek 28 Kwota zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami ogółem wypłaconych w ciągu roku

| Rok  | Kwota           |
|------|-----------------|
| 2017 | 1 373 524,69 zł |
| 2018 | 1 336 193,27 zł |
| 2019 | 1 218 000,80 zł |
| 2020 | 1 002 192,64 zł |
| 2021 | 842 584,32 zł   |
| 2022 | 595 151,99 zł   |
| 2023 | 529 090,08 zł   |



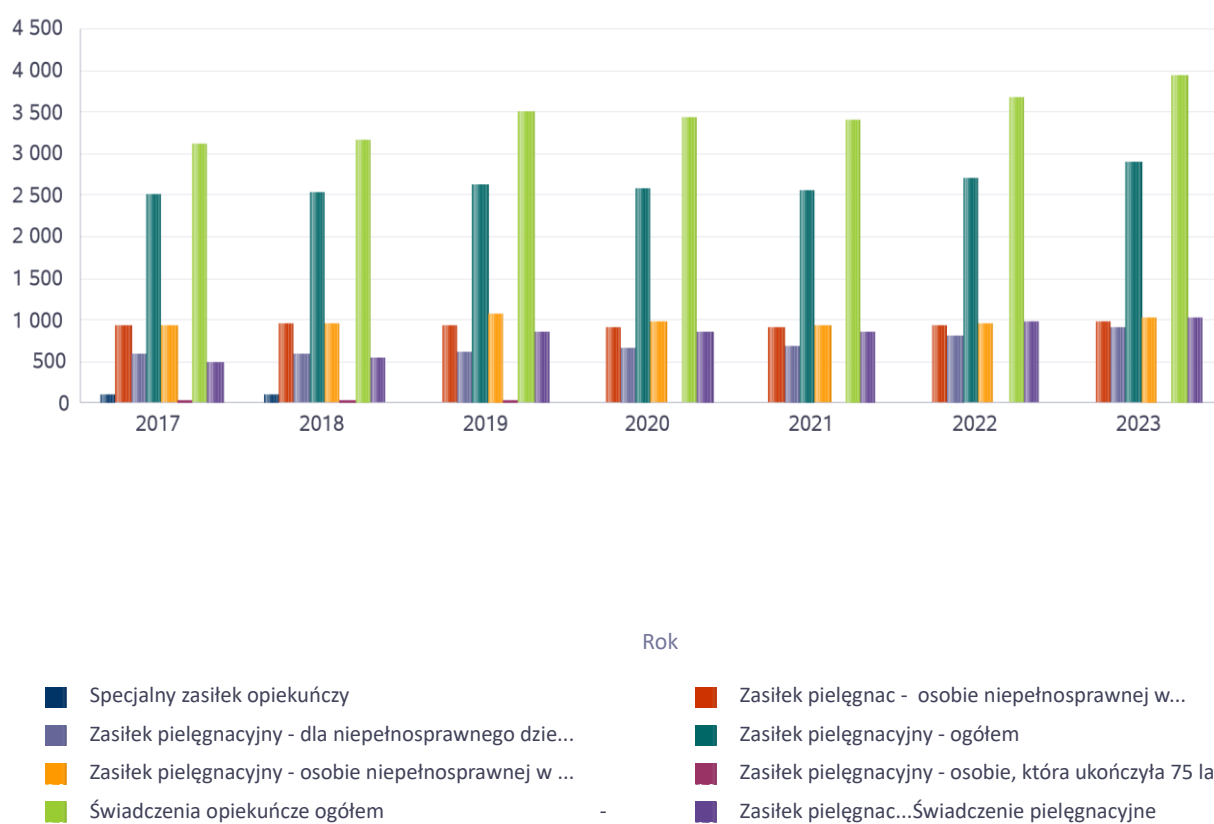
Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok

Liczba świadczeń: świadczenie pielęgnacyjne, zasiłek pielęgnacyjny, zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka, dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 lat o różnych stopniach niepełnosprawności, zasiłek pielęgnacyjny dla osób, które ukończyły 75 lat, specjalny zasiłek opiekuńczy



Rysunek 29 Liczba świadczeń:

|                                                                                                                                                                                                                               | 2017  | 2018  | 2019  | 2020  | 2021  | 2022  | 2023  |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|
| Specjalny zasiłek opiekuńczy                                                                                                                                                                                                  | 100   | 104   | 9     | 1     | 2     | 0     | 0     |
| Zasiłek pielęgnacyjny - osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia | 940   | 951   | 931   | 910   | 900   | 921   | 967   |
| Zasiłek pielęgnacyjny - dla niepełnosprawnego dziecka                                                                                                                                                                         | 588   | 582   | 604   | 673   | 695   | 798   | 897   |
| Zasiłek pielęgnacyjny - ogółem                                                                                                                                                                                                | 2 497 | 2 524 | 2 633 | 2 569 | 2 545 | 2 694 | 2 898 |
| Zasiłek pielęgnacyjny - osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności                                                                                                          | 935   | 955   | 1 071 | 974   | 940   | 963   | 1 021 |
| Zasiłek pielęgnacyjny - osobie, która ukończyła 75 lat                                                                                                                                                                        | 34    | 36    | 27    | 12    | 10    | 12    | 13    |
| Świadczenia opiekuńcze ogółem - Zasiłek pielęgnacyjny, świadczenia pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy                                                                                                                | 3 095 | 3 162 | 3 491 | 3 428 | 3 394 | 3 670 | 3 918 |
| Świadczenie pielęgnacyjne                                                                                                                                                                                                     | 498   | 534   | 849   | 858   | 847   | 976   | 1 020 |



Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok

Kwota świadczeń: świadczenie pielęgnacyjne, zasiłek pielęgnacyjny, zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka, dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 lat o różnych stopniach niepełnosprawności, zasiłek pielęgnacyjny dla osób które ukończyły 75 lat, specjalny zasiłek opiekuńczy, zasiłek dla opiekuna

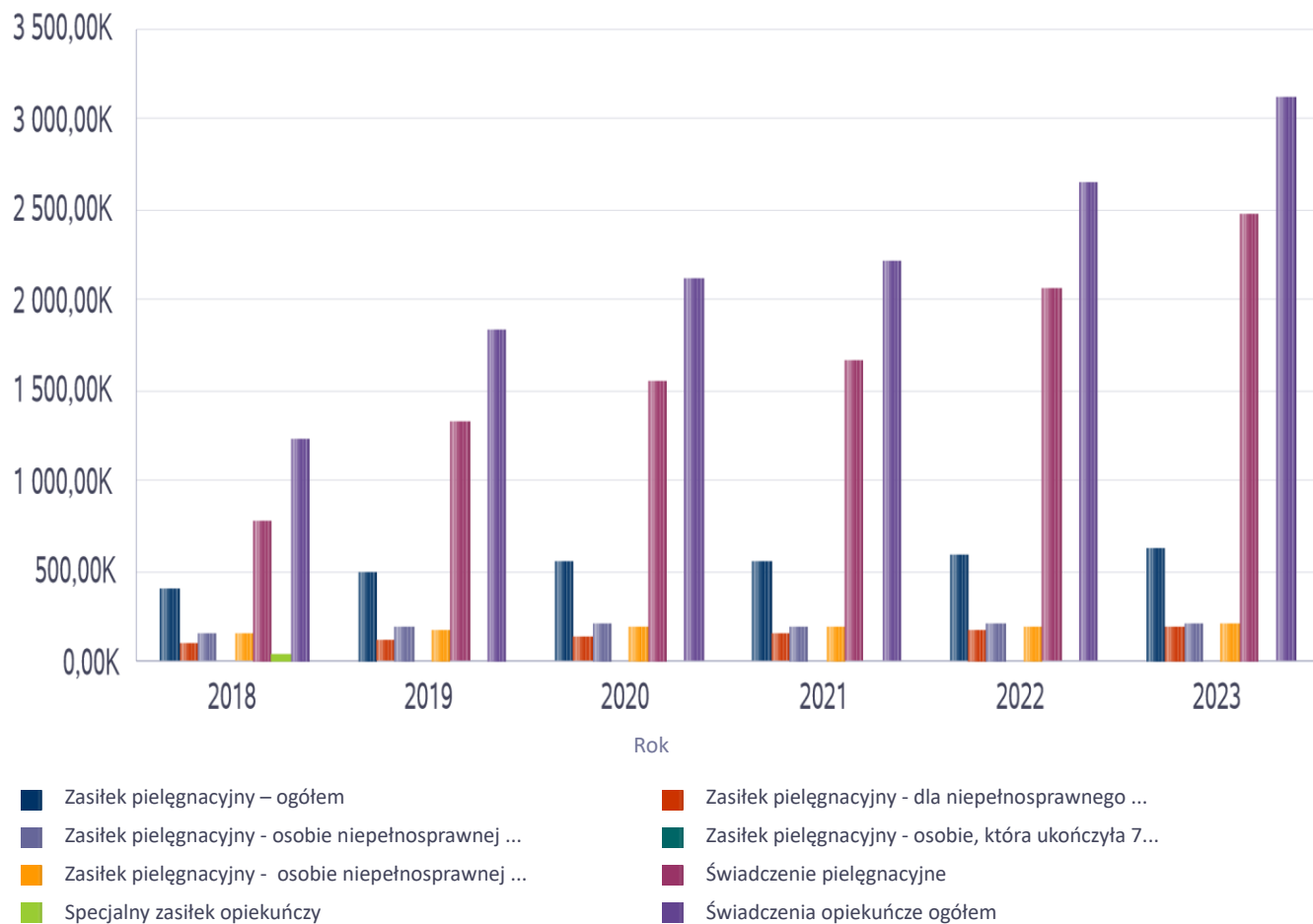


Rysunek 30 kwota świadczeń

|                                                                                                                                                                                                                                                          | Kwota świadczeń |                 |                 |                 |                 |                 |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------|-----------------|-----------------|-----------------|-----------------|-----------------|
| Świadczenia opiekuńcze                                                                                                                                                                                                                                   | 2018            | 2019            | 2020            | 2021            | 2022            | 2023            |
| Zasiłek pielęgnacyjny -<br>ogółem                                                                                                                                                                                                                        | 399<br>055,00   | 499<br>089,00   | 554<br>461,00   | 549<br>313,00   | 581<br>473,00   | 625<br>504,00   |
| Zasiłek pielęgnacyjny -<br>dla niepełnosprawnego<br>dziecka                                                                                                                                                                                              | 92 031,00       | 114<br>532,00   | 145<br>260,00   | 150<br>009,00   | 172<br>240,00   | 193<br>608,00   |
| Zasiłek pielęgnacyjny -<br>osobie niepełnosprawnej<br>w wieku powyżej 16.<br>roku życia o znacznym<br>stopniu<br>niepełnosprawności                                                                                                                      | 150<br>985,00   | 202<br>887,00   | 210<br>228,00   | 202<br>890,00   | 207<br>854,00   | 220<br>373,00   |
| Zasiłek pielęgnacyjny -<br>osobie, która ukończyła<br>75 lat                                                                                                                                                                                             | 5 697,00        | 5 042,00        | 2 590,00        | 2 158,00        | 2 590,00        | 2 806,00        |
| Zasiłek pielęgnacyjny -<br>osobie niepełnosprawnej<br>w wieku powyżej 16.<br>roku życia legitymującej<br>się orzeczeniem o<br>umiarkowanym stopniu<br>niepełnosprawności,<br>jeżeli niepełnosprawność<br>powstała w wieku do<br>ukończenia 21 roku życia | 150<br>342,00   | 176<br>628,00   | 196<br>383,00   | 194<br>256,00   | 198<br>789,00   | 208<br>717,00   |
| Świadczenie<br>pielęgnacyjne                                                                                                                                                                                                                             | 786<br>776,00   | 1 329<br>601,00 | 1 555<br>205,00 | 1 656<br>991,00 | 2 053<br>403,00 | 2 481<br>200,00 |
| Specjalny zasiłek<br>opiekuńczy                                                                                                                                                                                                                          | 53 275,00       | 5 040,00        | 120,00          | 1 140,00        | 0,00            | 0,00            |
| Świadczenia opiekuńcze<br>ogółem<br>- Zasiłek pielęgnacyjny,<br>świadczenia<br>pielęgnacyjne, specjalny<br>zasiłek opiekuńczy                                                                                                                            | 1 239<br>106,00 | 1 833<br>730,00 | 2 109<br>786,00 | 2 207<br>444,00 | 2 634<br>876,00 | 3 106<br>704,00 |



## Kwota świadczeń

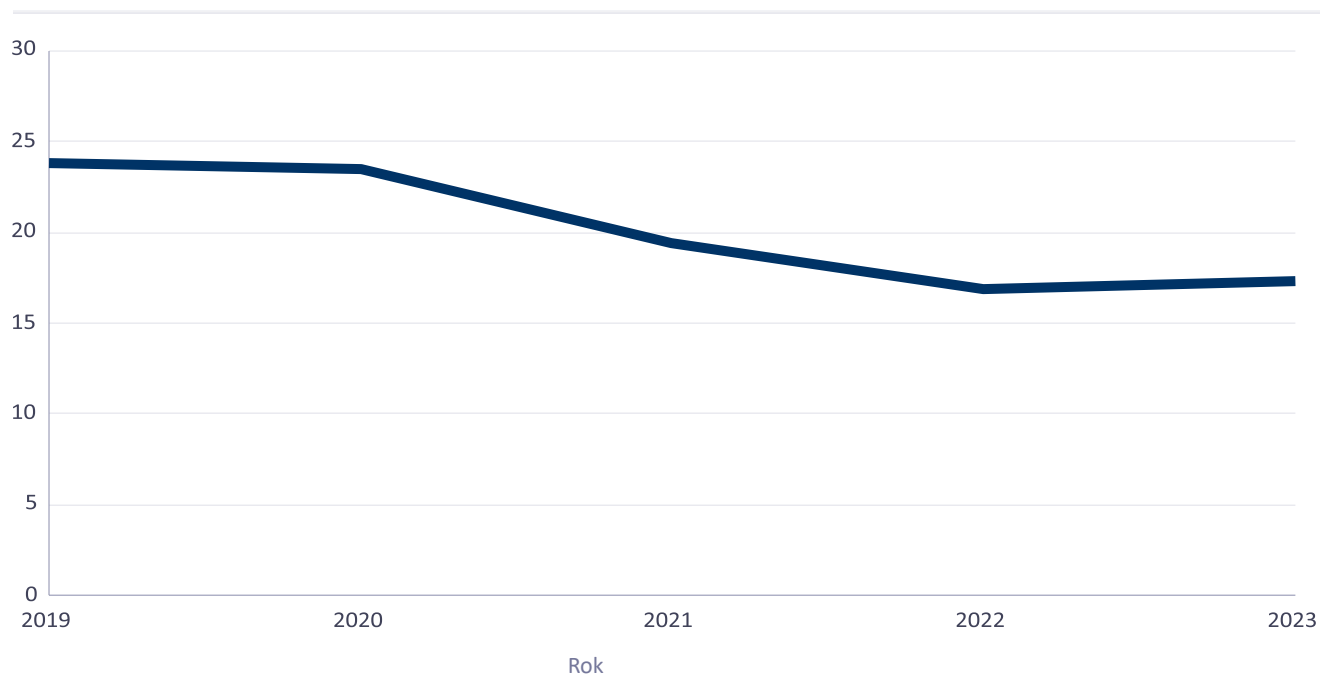


Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok



Rysunek 31 Liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego w poszczególnych latach

|                                                           | Liczba osób |      |      |      |      |
|-----------------------------------------------------------|-------------|------|------|------|------|
|                                                           | 2019        | 2020 | 2021 | 2022 | 2023 |
| Liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego | 24          | 24   | 19   | 17   | 17   |



Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok



Rysunek 32 INNE RODZAJE POMOCY I ŚWIADCZEŃ

| WYSZCZEGÓLNIENIE                |   | Rok 2022 | Rok oceny 2023 | Prognoza 2024 |
|---------------------------------|---|----------|----------------|---------------|
| <b>DODATKI<br/>MIESZKANIOWE</b> |   |          |                |               |
| Liczba gospodarstw domowych     | 1 | 6        | 7              | 5             |
| Kwota świadczeń w złotych       | 2 | 23 420   | 22 137         | 20 000        |
| <b>DODATKI<br/>ENERGETYCZNE</b> |   |          |                |               |
| Liczba gospodarstw domowych     | 3 | 1        | 0              | 0             |
| Kwota świadczeń w złotych       | 4 | 75       | 0              | 0             |

Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok

### Zasoby instytucjonalne pomocy i wsparcia

Pomoc społeczna to nie tylko wsparcie finansowe osób i rodzin potrzebujących pomocy, ale także pomoc instytucjonalna, świadczona przez placówki pomocy społecznej. W gminie Konopiska prowadzą działalność następujące instytucje pomocy społecznej, finansowane z budżetu gminy: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej oraz Placówka Wsparcia Dziennego PROMYK. Poniżej prezentujemy w formie graficznej i tabelarycznej szczegółowe dane dotyczące: liczby placówek w podziale na typ i instytucje prowadzącą, liczby miejsc i liczby osób korzystających z placówek, wskaźnik nasycenia usługami w postaci środowiskowych domów samopomocy, mieszkań chronionych.

#### **Placówka Wsparcia Dziennego Promyk**

Placówka ta działa od 1 września 2016r. w ramach struktury organizacyjnej Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Konopiskach, a jej siedziba znajdować się będzie w Hali Sportowej w Konopiskach przy ul. Sportowej 7a. Placówka wsparcia dziennego prowadzona w formie opiekuńczej zapewnia dziecku opiekę i wychowanie, pomoc w nauce, organizację



czasu wolnego, zabawę i zajęcia sportowe oraz rozwój zainteresowań. Pobyt w niej jest nieodpłatny.

Placówka Wsparcia Dziennego Promyk działa w roku szkolnym od poniedziałku do piątku w godzinach 13.00-19.00, a w okresie wakacyjnym w godzinach od 8.00-14.00.

W 2023r. z oferty Placówki skorzystało ogółem 94 dzieci i młodzieży.

*Rysunek 33 Liczba jednostek organizacyjnych pomocy i integracji społecznej o zasięgu lokalnym i o zasięgu ponadgminnym w podziale na instytucję prowadzącą*

| Jednostka                                        | INNY PODM.<br>PROW.<br>NA ZLEC.<br>GMINY - liczba<br>jedn. | INNY PODM.<br>PROW.<br>NA ZLEC.<br>POW. - liczba<br>jedn. | PODM.<br>PROW. -<br>GMINA -<br>liczba jedn. | PODM.<br>PROW. -<br>POW. -<br>liczba jedn. |
|--------------------------------------------------|------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------|---------------------------------------------|--------------------------------------------|
| CENTRA USŁUG SPOŁECZNYCH                         | X                                                          | X                                                         | 0                                           | X                                          |
| DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ                           | 0                                                          | 0                                                         | 0                                           | 0                                          |
| MIESZKANIA TRENINGOWE<br>ORAZ WSPOMAGANE         | 0                                                          | 0                                                         | 0                                           | 0                                          |
| NOCLEGOWNIE                                      | 0                                                          | 0                                                         | 0                                           | 0                                          |
| OGRZEWALNIE                                      | 0                                                          | 0                                                         | 0                                           | 0                                          |
| OŚRODKI INTERWENCJI<br>KRYZYSOWEJ OGÓŁEM         | X                                                          | 0                                                         | X                                           | 0                                          |
| OŚRODKI POMOCY SPOŁECZNEJ                        | X                                                          | X                                                         | 1                                           | X                                          |
| OŚRODKI WSPARCIA OGÓŁEM                          | 0                                                          | 0                                                         | 0                                           | 0                                          |
| PLACÓWKI SPECJALISTYCZNEGO<br>PORADNICTWA OGÓŁEM | X                                                          | 0                                                         | X                                           | 0                                          |
| POWIATOWE CENTRA POMOCY<br>RODZINIE              | X                                                          | X                                                         | X                                           | 0                                          |
| RODZINNE DOMY POMOCY                             | 0                                                          | X                                                         | X                                           | X                                          |

*Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok*



Rysunek 34 Inne instytucje pomocy i wsparcia

**INNE INSTYTUCJE POMOCY I WSPARCIA**

| Rodzaj instytucji                                                                             | Wyszczególnienie                                                                                                                                    |   | Rok 2022 | Rok oceny 2023 | Prognoza 2024 |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---|----------|----------------|---------------|
| Spółdzielnie socjalne dla których JST jest założycielem lub członkiem                         | Liczba spółdzielni socjalnych                                                                                                                       | 1 | 0        | 0              | 0             |
|                                                                                               | Liczba osób zatrudnionych w spółdzielniach socjalnych (ogółem wg stanu na 31 grudnia danego roku)                                                   | 2 | 0        | 0              | 0             |
|                                                                                               | W tym, z wiersza powyżej, liczba osób, o których mowa w art. 4 ust. 1 ustawy o spółdzielniach socjalnych, zatrudnionych w spółdzielniach socjalnych | 3 | 0        | 0              | 0             |
| Rodzaj instytucji                                                                             | Wyszczególnienie                                                                                                                                    |   | Rok 2022 | Rok oceny 2023 | Prognoza 2024 |
|                                                                                               | (wg stanu na 31 grudnia danego roku)                                                                                                                |   |          |                |               |
| Liczba organizacji pozarządowych w obszarze włączenia społecznego działających na terenie JST |                                                                                                                                                     | 4 | 0        | 0              | 0             |

Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok

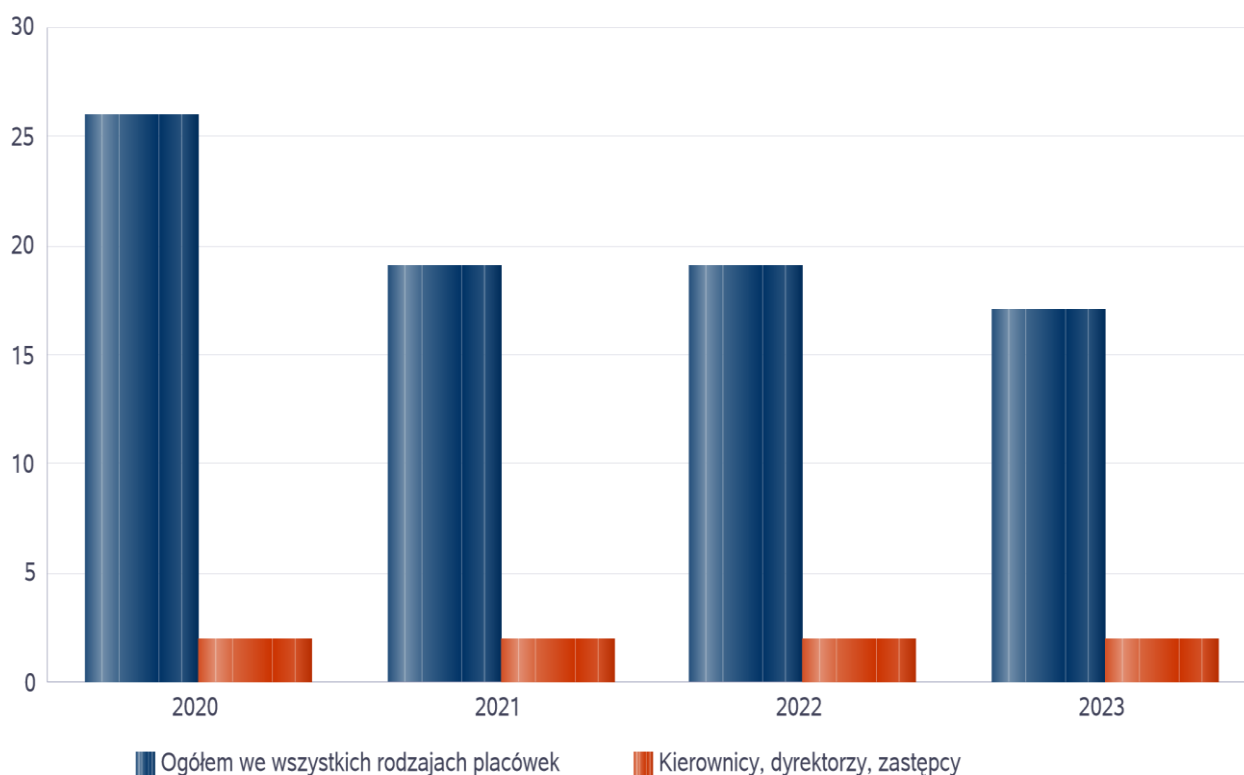
W roku oceny, kadra ośrodka pomocy społecznej liczyła 24 osoby w tym: kadra kierownicza 2 osoby, pracownicy socjalni 4 osoby, pozostali pracownicy 18 osób. Spośród zatrudnionych w ośrodku pomocy społecznej pracowników 16 posiada wykształcenie wyższe, 7 wykształcenie średnie, 1 wykształcenie podstawowe. Specjalizację I i II stopnia w zawodzie pracownika socjalnego posiada 1 pracownik socjalny. Wśród pracowników 2 osoby posiadają specjalizację z organizacji pomocy społecznej.

Poniżej prezentujemy w formie graficznej szczegółowe dane dotyczące liczby pracowników jednostki w tym: kadry kierowniczej, pracowników socjalnych, wskaźnika specjalizacji pracowników socjalnych.



Rysunek 35 Kadra jednostek organizacyjnych pomocy społecznej - osoby zatrudnione

| Zatrudnieni                             | Liczba osób |      |      |      |
|-----------------------------------------|-------------|------|------|------|
|                                         | 2020        | 2021 | 2022 | 2023 |
| Ogółem we wszystkich rodzajach placówek | 26          | 19   | 19   | 17   |
| Kierownicy, dyrektorzy, zastępcy        | 2           | 2    | 2    | 2    |



Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok



Czy ośrodek/CUS spełnia ustawowy warunek 1 pracownik socjalny na 2000 osób lub 1 pracownik socjalny na 50 rodzin korzystających z pracy socjalnej i czy zatrudnia co najmniej 3 pracowników socjalnych?

Rysunek 36 Ustawowy obowiązek zatrudniania pracowników socjalnych

| Rok  | Czy spełniony warunek ustawowy dot. pracowników socjalnych | Liczba mieszkańców wg GUS | Liczba rodzin w gminie korzystająca z pracy socjalnej | Liczba pracowników socjalnych |
|------|------------------------------------------------------------|---------------------------|-------------------------------------------------------|-------------------------------|
| 2019 | Tak                                                        | 10 737                    | 68                                                    | 5                             |
| 2020 | Tak                                                        | 10 713                    | 66                                                    | 5                             |
| 2021 | Tak                                                        | 10 750                    | 83                                                    | 5                             |
| 2022 | Tak                                                        | 10 769                    | 51                                                    | 5                             |
| 2023 | Tak                                                        | 10 787                    | 64                                                    | 4                             |

Zatrudnienie pomocnicze w jednostce organizacyjnej pomocy społecznej w roku oceny kształtowało się na następującym poziomie: liczba wolontariuszy wyniosła 0 osób, w ramach zatrudnienia subsydiowanego (roboty publiczne, prace interwencyjne i inne) nie pracowała żadna osoba. W 2023r. nie było osób odbywających staż w Ośrodku Pomocy Społecznej.

W ramach konkursów ogłaszanych przez MRiPS zrealizowano następujące projekty:  
W 2023r. Gmina Konopiska przystąpiła do Programów:



- **Program „Opieka 75+”**

Realizacja Programu przyczyniła się do poprawy dostępności do usług opiekuńczych dla mieszkańców gminy w wieku 75 lat i więcej. W Gminie Konopiska w 2023r. z usług opiekuńczych korzystało 13 seniorów w wieku 75 lat i więcej, przy czym ogółem z usług opiekuńczych w ramach Programu „Opieka 75+” skorzystało 12 seniorów w wieku 75+, w tym 10 z nich miało świadczone usługi opiekuńcze w ramach Programu w latach poprzednich i w 2023 roku kontynuowały udział w Programie, a kolejne 2 osoby przystąpiły do Programu w 2023 roku. Ogółem dla osób w wieku powyżej 75 roku życia wykonano 3070,5 godzin usług opiekuńczych, w tym dla uczestników Programu wykonano 2890,5 godzin usług opiekuńczych. Na realizację Programu w 2023r. Gmina Konopiska wydatkowała, w ramach otrzymanej dotacji, kwotę 37 435,00 zł. Całkowity koszt świadczenia usług opiekuńczych w ramach Programu „Opieka 75+” wynosił 69 372,00 zł (kwota 31 937,00 zł stanowiła wkład własny Gminy Konopiska w realizację Programu).

Ponadto w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Konopiskach podjęte zostały następujące działania:

- **Program „Opieka wytchnieniowa”**

W 2023 r. na terenie gminy Konopiska realizowana była „Opieka wytchnieniowa” skierowana do osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności, których członkowie rodzin lub opiekunowie sprawujący bezpośrednią opiekę, wymagają wsparcia w postaci doraźnej, krótkotrwałej przerwy w sprawowaniu opieki. Opieka wytchnieniowa świadczona była w 16 rodzinach (w tym w ramach finansowania z Funduszu Solidarnościowego w 15 rodzinach) przez opiekunki zatrudnione w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Konopiskach (opiekunki te świadczą również usługi opiekuńcze). Ogółem wykonano 2763 godzin usługi opieki wytchnieniowej, w tym w ramach dotacji z Funduszu Solidarnościowego 1887 godzin dofinansowanie ze środków z Funduszu Solidarnościowego wyniosło 61.344,00 zł. Program „Opieka wytchnieniowa” jest kontynuowany w 2024 roku.

- **Program „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”**

W 2023r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Konopiskach przystąpił do realizacji Programu „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”. Głównym celem Programu było



wprowadzenie usług asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej jako formy ogólnodostępnego wsparcia dla uczestników Programu, tj.: dzieci do 16. roku życia z orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji oraz osób niepełnosprawnych posiadających orzeczenie o niepełnosprawności w stopniu znacznym lub umiarkowanym (w tym równoważne). Usługi asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej polegają między innymi na pomocy w: wykonywaniu czynności dnia codziennego dla uczestnika Programu, wyjściu, powrocie lub dojazdach z uczestnikiem Programu w wybrane przez uczestnika miejsca, załatwianiu spraw urzędowych, korzystaniu z dóbr kultury (np. muzeum, teatr, kino, galerie sztuki, wystawy). W 2023r. z tego rodzaju wsparcia skorzystały 4 osoby niepełnosprawne (trzy osoby posiadające znaczny stopień niepełnosprawności, jedno dziecko w wieku poniżej 16 r. ż. posiadające niepełnosprawność ze wskazaniem). W sumie od stycznia do grudnia 2023r. wykonano 1840 godzin asystencji, w tym sfinansowanych ze środków Funduszu Solidarnościowego 1442. Dofinansowanie z Funduszu Solidarnościowego na tego rodzaju usługi wyniosło 53 163 zł. Program ten jest kontynuowany również w 2024 roku.

- **Zajęcia realizowane w 2023r. w Placówce Wsparcia Dziennego Promyk**

Od lipca 2023 roku Placówka realizowała projekt socjalny p.n. „Promyk nadziei” współfinansowany przez Zarząd Województwa Śląskiego (Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Katowicach), w ramach którego zorganizowano: zajęcia tematyczne realizowane przez wychowawców, zapewnienie posiłku, zajęcia z profilaktyki uzależnień dla dzieci i młodzieży, indywidualne poradnictwo z terapeutą uzależnień dla rodziców, logorytmikę, gimnastykę korekcyjną, zajęcia wyrównawcze z języka angielskiego, fitness, sensoplastykę, zajęcia z robotyki, wyjazd edukacyjny do Muzeum Hutnictwa w Chorzowie i Centralnego Muzeum Pożarnictwa w Mysłowicach oraz wyjazd w Góry Świętokrzyskie.

- **Źródła finansowania Placówki Wsparcia Dziennego Promyk w 2023r.:**

Rozdział 85153 Zwalczanie narkomanii: 12.840,00 zł płacone dotacji ROPS

Rozdział 85154 Przeciwdziałanie alkoholizmowi: 82.834,05 zł płacone ze środków własnych

Rozdział 85154 Przeciwdziałanie alkoholizmowi : 13.000,00 zł płacone z dotacji ROPS



W gminie Konopiska nie zlecono organizacjom pozarządowym w trybie działalności pożytku publicznego żadnych umów/zleceń. Podobnie w trybie zamówień publicznych nie zlecono organizacjom pozarządowym żadnych zleceń. Usługi opiekuńcze oraz specjalistyczne usługi opiekuńcze również nie zostały zlecone organizacjom pozarządowym.

Prowadząc analizę działalności Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Konopiskach zdiagnozował następujące potrzeby w zakresie pomocy społecznej:

- zwiększenie dostępności do usług opiekuńczych, w szczególności dla seniorów, w tym zwiększenie zatrudnienia na stanowisku opiekunki w terenie;
- zapewnienie udziału pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w szkoleniach i kursach zawodowych, a także superwizji pracy socjalnej i pracy z rodziną;
- realizacja programów mających na celu wspieranie osób niepełnosprawnych np. opieka wytchnieniowa, asystent osoby niepełnosprawnej;
- zwiększenie środków finansowych na opłaty za pobyt mieszkańców gminy Konopiska w domach pomocy społecznej;
- zapewnienie środków finansowych na utworzenie i prowadzenie działalności przez Dzienny Dom Pomocy dla seniorów wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu;
- realizacja projektów socjalnych mających na celu usamodzielnienie osób długotrwale korzystających ze wsparcia pomocy społecznej;
- realizacja projektów socjalnych dla dzieci i młodzieży w Placówce Wsparcia Dziennego Promyk;
- realizowanie w Placówce Wsparcia Dziennego programów profilaktycznych i socjoterapeutycznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów rekomendowanych;
- zwiększenie dostępności i różnorodności usług społecznych skierowanych do mieszkańców gminy Konopiska;
- zapewnienie dostępu do superwizji dla pracowników socjalnych, asystenta rodziny i wychowawców w Placówce Wsparcia Dziennego Promyk.



### **Do gminnych jednostek organizacyjnych, które funkcjonowały w 2023 roku należały:**

- Szkoła Podstawowa im. Henryka Sienkiewicza w Konopiskach,
- Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Jamkach – Korzonku,
- Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Łażcu,
- Zespół Szkolno-Przedszkolny im. Jana Kochanowskiego w Aleksandrii,
- Zespół Szkolno-Przedszkolny im. Mikołaja Kopernika w Hutkach,
- Zespół Szkolno-Przedszkolny im. Jana Pawła II w Kopalni,
- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Rększowicach,
- Publiczne Przedszkole w Konopiskach,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Konopiskach.

dwie w formie instytucji kultury:

- Gminna Biblioteka Publiczna w Konopiskach,
- Gminne Centrum Kultury i Sportu w Konopiskach oraz Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej GOZ w Konopiskach.

### **Organizacje pozarządowe działające na terenie gminy Konopiska:**

#### **1. Koła Gospodyń Wiejskich:**

- Koło Gospodyń Wiejskich w Aleksandrii
- Koło Gospodyń Wiejskich w Hutkach
- Koło Gospodyń Wiejskich w Jamkach
- Koło Gospodyń Wiejskich w Konopiskach
- Koło Gospodyń Wiejskich w Kopalni



- Koło Gospodyń Wiejskich w Korzonku
- Koło Gospodyń Wiejskich w Łążu
- Koło Gospodyń Wiejskich w Rększowicach
- Koło Gospodyń Wiejskich w Walaszczkach
- Koło Gospodyń Wiejskich w Wąsoszu
- Koło Gospodyń Wiejskich w Wygodzie

## **2. Jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych:**

- Ochotnicza Straż Pożarna w Aleksandrii
- Ochotnicza Straż Pożarna w Hutkach
- Ochotnicza Straż Pożarna w Jamkach
- Ochotnicza Straż Pożarna Konopiskach
- Ochotnicza Straż Pożarna w Rększowicach
- Ochotnicza Straż Pożarna w Wąsoszu-Łążu

## **3. Inne:**

- Młodzieżowa Orkiestra Dęta Konopiska
- Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych Ruchowo ich Rodzin i Przyjaciół "Prometeus"
- Gminny Ludowy Klub Sportowy "LOT" Konopiska
- Ludowy Klub Sportowy "Alkas" Aleksandria
- Uczniowski Klub Sportowy "Orzeł"
- Stowarzyszenie Miłośników Gminy Konopiska "TIIS"
- Stowarzyszenie "Nasze Konopiska"
- Stowarzyszenie Centrum Odzieżowe
- Międzynarodowe Stowarzyszenie "POBRES"
- Gminne Koło Emerytów i Rencistów
- Klub Sportów Lotniczych "Orzeł"
- PKS "WALUŚ" (Parafialny Klub Sportowy)
- LUKS Konopiska
- ULKS "PAJĄCZEK"
- ULKS "Alex"



- Stowarzyszenie Górników
- Polski Związek Hodowców Gołębi Pocztowych
- Polski Związek Pszczelarzy
- Polski Związek Wędkarzy
- ROSA PRIVATE GOLF CLUB
- FUNDACJA IMIENIA EDMUNDA MZYKA
- STOWARZYSZENIE NA RZECZ PROMOCJI WSI
- FUNDACJA FILARY
- FUNDACJA DZIECI WUJA TOMA
- ORGANIZACJA EKOLOGICZNA "EKO-HUTKI"



## BADANIA SONDAŻOWE

Ilościowy moduł badań posłużył uzyskaniu opinii odnoszących się do poruszanej w diagnozie problematyki wśród pełnoletnich mieszkańców całej gminy. Analiza częstości odpowiedzi na pytania kwestionariuszowe dała obraz poglądów mieszkańców, który w dalszej kolejności miał zostać pogłębiony poprzez realizację badań jakościowych w kontekście opracowania wniosków i rekomendacji z diagnozy. Metodą ilościową zastosowaną w diagnozie był sondaż. W diagnozie zdecydowano się na użycie techniki CAWI (Computer Assisted Web Interview – wspomagany komputerowo wywiad przy pomocy strony WWW), w której respondent jest proszony o wypełnienie kwestionariusza ankiety w formie elektronicznej. Respondent zarówno otrzymuje, jak i wypełnia dostarczoną mu ankietę, tym samym kanałem – internetowym.

Badanie przeprowadzone zostało wśród mieszkańców gminy Konopiska. Na pytania ankietowe odpowiadali dorośli mieszkańcy.

Diagnozowane obszary obejmowały:

1. Analizy ogólnego poziomu i jakości życia mieszkańców.
2. Aktywności społecznej mieszkańców.
3. Analizy głównych problemów społecznych dotyczących mieszkańców Gminy.
4. Poziomu wiedzy i zapotrzebowanie na usługi społeczne.

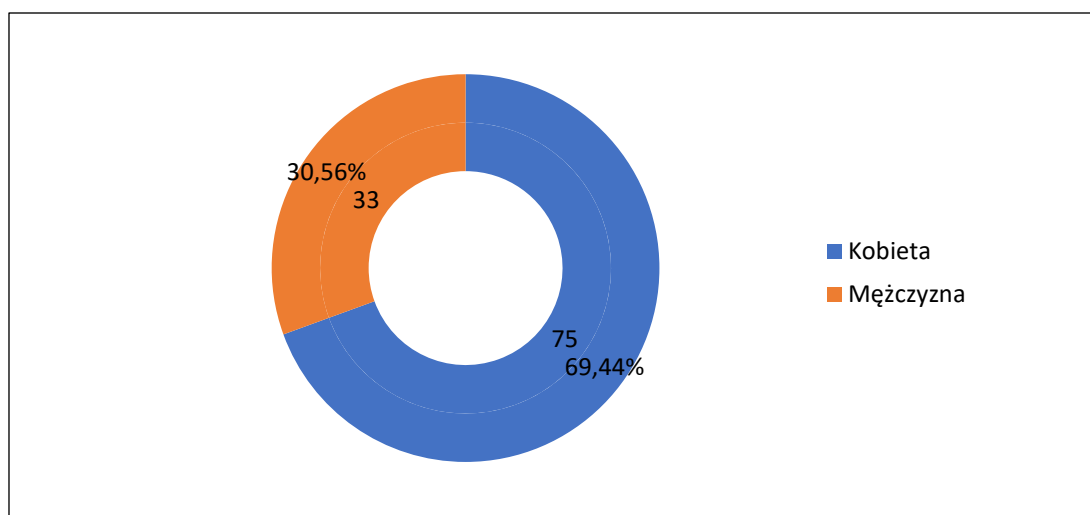
### BADANIA ANKIETOWE WŚRÓD DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW GMINY KONOPISKA

#### **1. Metryczka**

##### BADANA GRUPA

W badaniach ankietowych, które zostały udostępnione publicznie udział wzięło 108 osób dorosłych, które uzupełniły poprawnie całościowo kwestionariusz ankiety. Biorąc pod uwagę płeć badanych okazało się, że w większości były to kobiety (69,44%), a tylko 30,56 % stanowili mężczyźni.

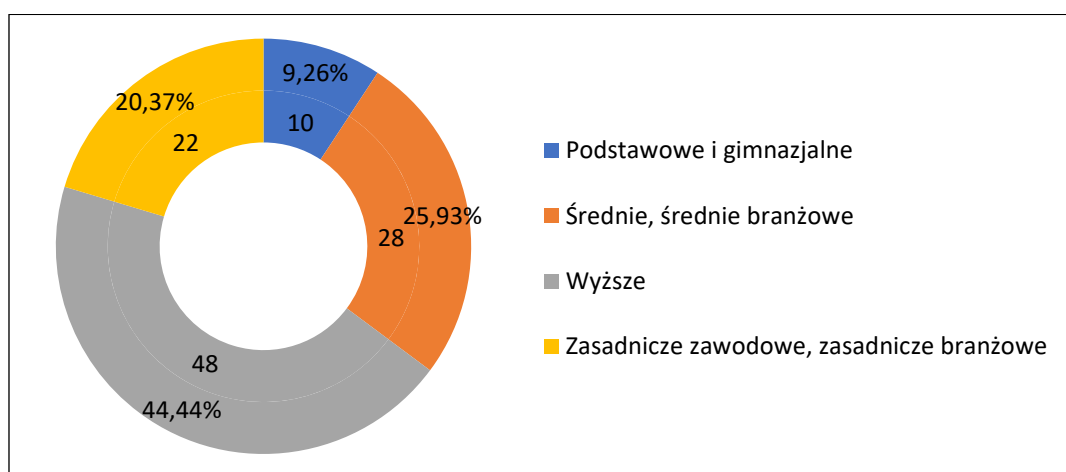
Wykres 1 Płeć badanych dorosłych mieszkańców



Źródło: opracowanie własne

Poddając analizie wiek badanych, uzyskane dane wskazują, że średnia wieku respondentów wynosi 50 lat. Kolejnym elementem opisującym badanych respondentów było wykształcenie. Największy udział w badaniu mieli dorośli mieszkańcy legitymujący się wykształceniem wyższym (44,44%), natomiast co trzeci kwestionariusz ankiety wypełnili respondenci z wykształceniem średnim lub średnim branżowym (25,93%). 20,37% badanych posiada wykształcenie zawodowe lub zasadnicze zawodowe, a 9,26% mieszkańców zakończyło swoją edukację na poziomie gimnazjalnym i podstawowym.

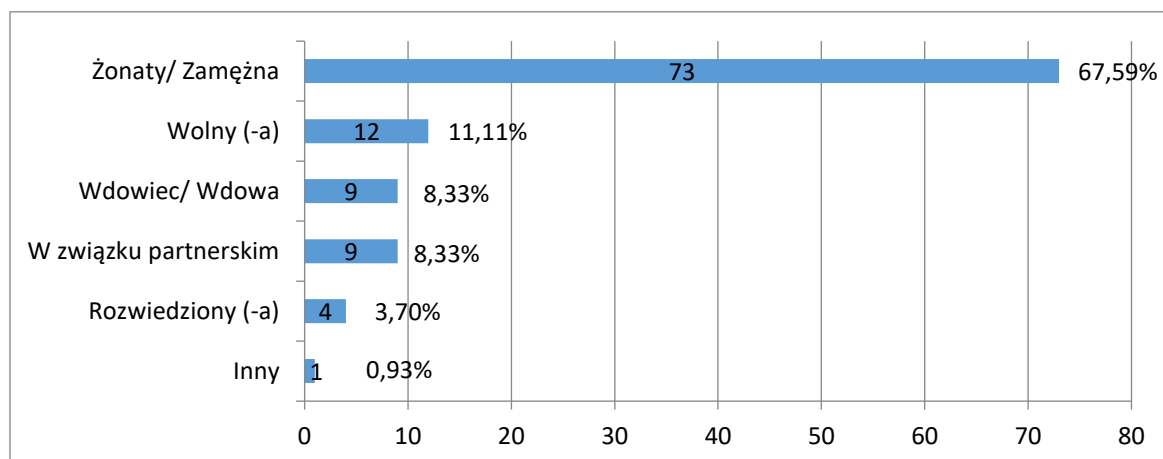
Wykres 2 Wykształcenie badanych dorosłych mieszkańców



Źródło: opracowanie własne

Stan cywilny osób biorących udział w badaniu przedstawia się następująco: większość respondentów jest zamężnych/żonatych (67,59%), co dziewiąty badany to panna/kawaler (11,11%), a 8,33% stanowią wdowy/ wdowcy. Najmniejszy udział w badaniu mają osoby rozwiedzione (3,70%).

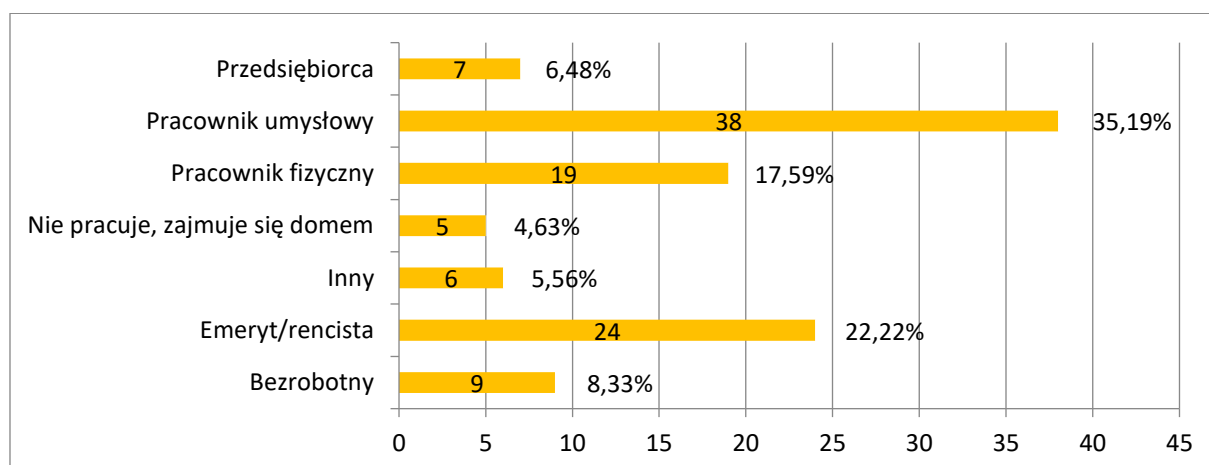
Wykres 3 Stan cywilny badanych dorosłych mieszkańców



Źródło: opracowanie własne

Status zawodowy osób biorących udział w badaniu przedstawia się następująco: większość respondentów pracuje umysłowo 35,19%, co czwarty badany to emeryt / rencista (22,22%), 17,59% stanowią pracownicy fizyczni. Najmniejszy udział w badaniu mają osoby nie pracujące, zajmujące się domem 4,63%.

Wykres 4 Status zawodowy badanych dorosłych mieszkańców

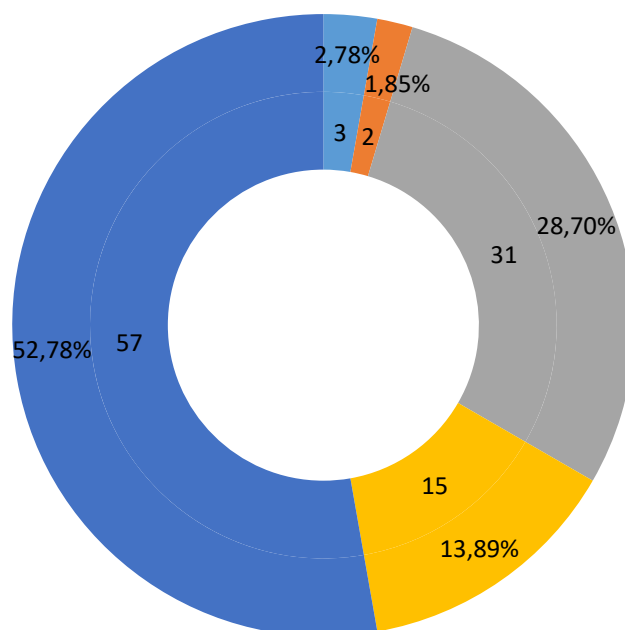


Źródło: opracowanie własne



Z uzyskanych od respondentów informacji wynika, że największą grupę stanowią osoby, których gospodarowanie środkami finansowymi pozostaje na średnim poziomie - cyt. „starcza na co dzień, ale musimy oszczędzać na poważniejsze zakupy” ( 52,78 %). W dalszej kolejności wskazywano sytuację dobrą, taką charakteryzowało się 28,70% badanych oraz skromną, na tą wskazało 13,89%. Tylko 2,78 % badanych uznało, że ich sytuacja ekonomiczna na chwilę obecną jest bardzo trudna, ponieważ nie starcza nawet na podstawowe potrzeby.

Wykres 5 Które z wymienionych określeń najlepiej charakteryzuje sposób gospodarowania pieniędzmi w Pana(i) gospodarstwie domowym?



- żyjemy bardzo biednie – nie starcza nam (mi) nawet na podstawowe potrzeby
- żyjemy bardzo dobrze – mogę (możemy) sobie pozwolić na pewien luksus
- żyjemy dobrze – starcza nam na wiele bez specjalnego oszczędzania
- żyjemy skromnie – musimy na co dzień oszczędnie gospodarować
- żyjemy średnio – starcza nam na co dzień, ale musimy oszczędzać na poważniejsze zakupy

Źródło: opracowanie własne

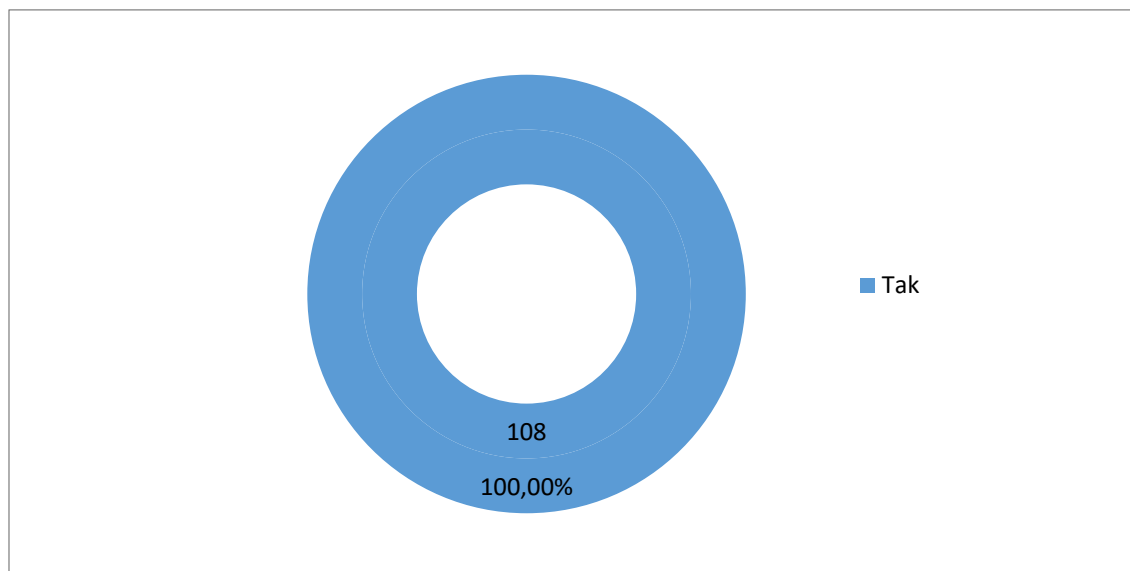


## 2. Informacje ogólne

Pojęcie jakości życia ma oczywiście charakter subiektywny i każdy trochę inaczej ją rozumie. W kontekście miejsca zamieszkania jakość życia możemy zdefiniować jako odpowiedź na pytanie, w jakim stopniu zaspokaja ono nasze różne potrzeby. Ich hierarchia dla każdego będzie nieco inna, ale podstawowy katalog jest w miarę zbliżony dla wszystkich – należą do niego kwestie dotyczące pracy, dostępności różnego rodzaju usług, możliwości wychowania i edukacji dzieci, spędzania czasu wolnego w tym oferty rekreacyjnej i kulturalnej oraz kontaktu z naturą, skomunikowania z lokalnymi centrami i tak dalej. Wypadkową tych wszystkich czynników możemy potraktować jako miarę jakości życia. W takim ujęciu satysfakcja z miejsca, w którym się mieszka, jest czynnikiem, który jesteśmy w stanie badać, jako że jest on w znacznym stopniu mierzalny. Poziom życia jest pojęciem, którym określa się, najogólniej biorąc, jakość warunków egzystencji w sensie stopnia zaspokojenia ważniejszych potrzeb, "urządzenia się", wygody i przyjemności życia. W tym ujęciu jest to synonim najszerzej pojętych warunków życia. Ta część badań wśród dorosłych mieszkańców Gminy Konopiska dotyczyła tego właśnie obszaru, poznania poziomu życia mieszkańców i ich zadowolenia w tej sytuacji.

Pod względem miejsca zamieszkania wszyscy badani są mieszkańcami Gminy Konopiska.

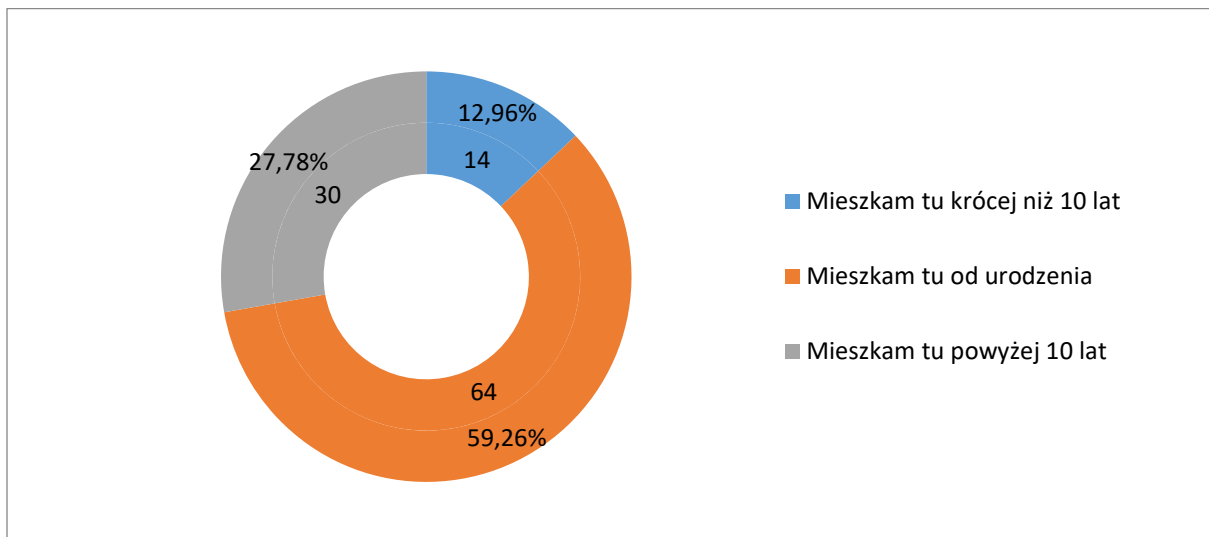
Wykres 6 Czy jest Pan(i) mieszkańcem/mieszkanką Gminy Konopiska?



Źródło: opracowanie własne

Zdecydowana większość badanych (59,26%) mieszka w gminie Konopiska od urodzenia, natomiast 12,96% respondentów mieszka tu krócej niż 10 lat.

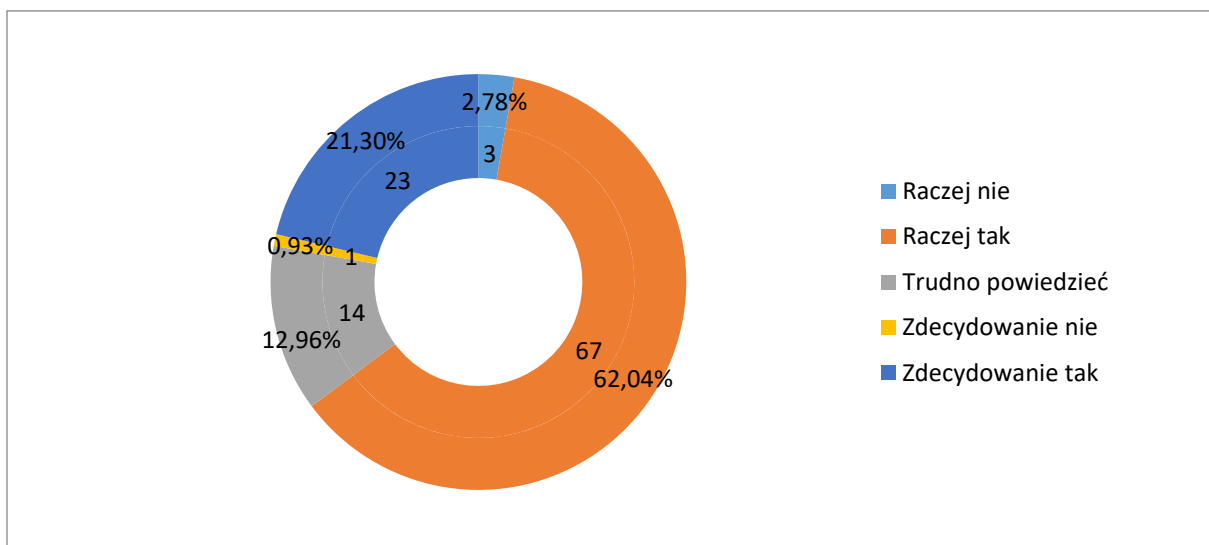
Wykres 7 Jeśli tak, to od jak dawna zamieszkuje Pan(i) Gminę Konopiska?



Źródło: opracowanie własne

Poproszono respondentów o ogólną ocenę poziomu życia w Gminie. Ponad połowa badanych (62,04%) stwierdziła, że Gmina Konopiska raczej jest dobrym miejscem do życia. 12,96% badanych, uważa że trudno powiedzieć, a 0,93% uznało, że Gmina Konopiska zdecydowanie nie jest dobrym miejscem do życia.

Wykres 8 Czy uważa Pani/Pana, że gmina Konopiska jest dobrym miejscem do życia?



Źródło: opracowanie własne



### 3. Usługi Społeczne

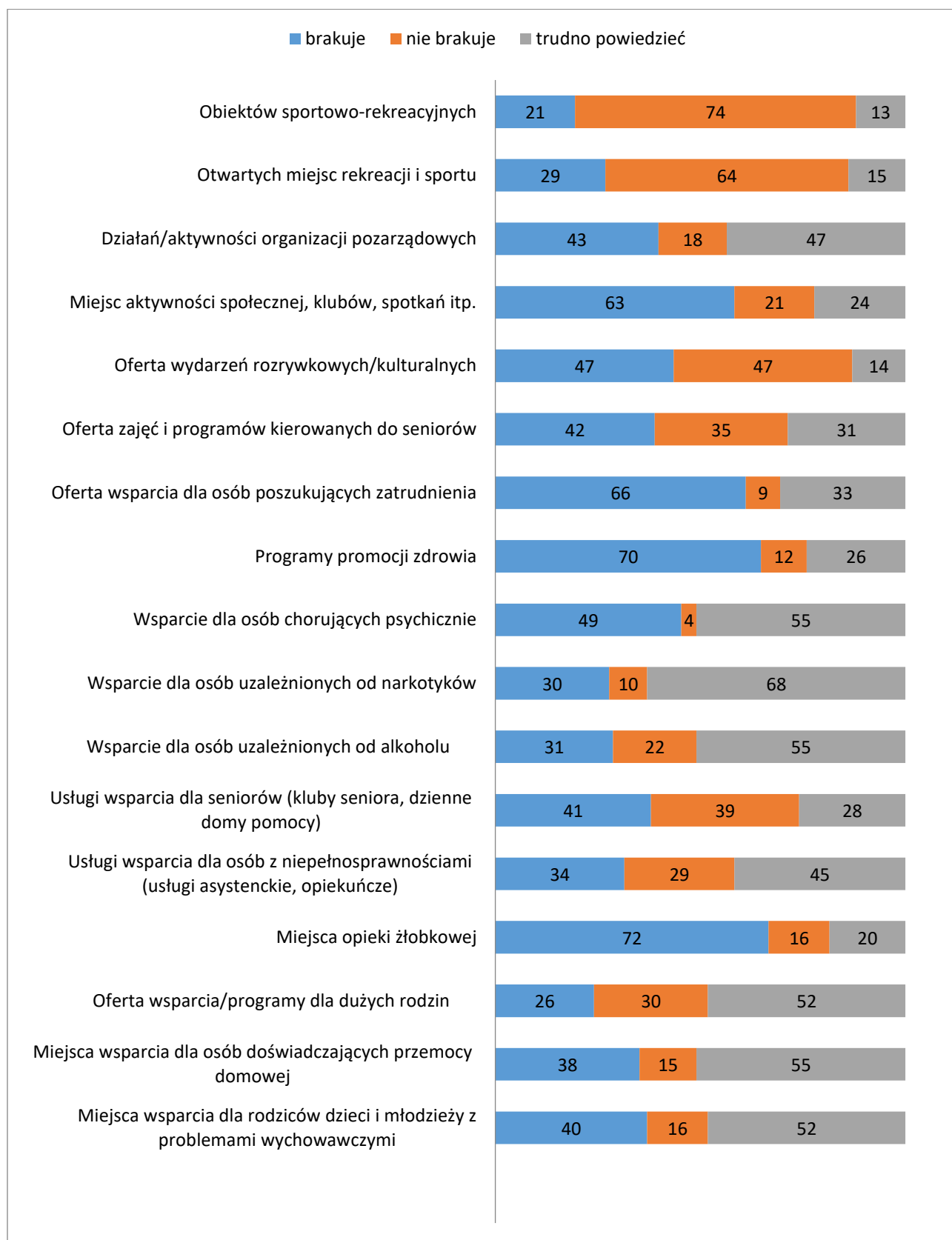
Ta część badań dorosłych mieszkańców Gminy Konopiska dotyczy wiedzy na temat usług społecznych. Przypomnijmy, usługi społeczne to wspólne działania o charakterze niematerialnym dedykowane osobom, rodzinom i społeczności lokalnej. Bazują na potencjale, wiedzy, doświadczeniu i zasobach środowiska lokalnego. Ich celem jest podnoszenie jakości życia mieszkańców poprzez zaspakajanie ich aktualnych potrzeb. Oznaczają one działania z zakresu:

- ✓ polityki prorodzinnej,
- ✓ wspierania rodziny,
- ✓ systemu pieczy zastępczej,
- ✓ pomocy społecznej,
- ✓ promocji i ochrony zdrowia,
- ✓ wspierania osób niepełnosprawnych,
- ✓ edukacji publicznej,
- ✓ przeciwdziałania bezrobociu,
- ✓ kultury,
- ✓ kultury fizycznej i turystyki,
- ✓ pobudzania aktywności obywatelskiej,
- ✓ mieszkalnictwa,
- ✓ ochrony środowiska,
- ✓ reintegracji zawodowej i społecznej.

Najwięcej badanych osób wskazuje na potrzebę poszerzenia oferty i zwiększenie dostępu do miejsc opieki żłobkowej (67%). Następnie wskazywana jest potrzeba poszerzania programów promocji zdrowia (65%). 61 % badanych wskazała również na potrzebę zwiększenia ofert wsparcia dla osób poszukujących zatrudnienia oraz miejsc aktywności społecznej tj. klubów, spotkań (58%).



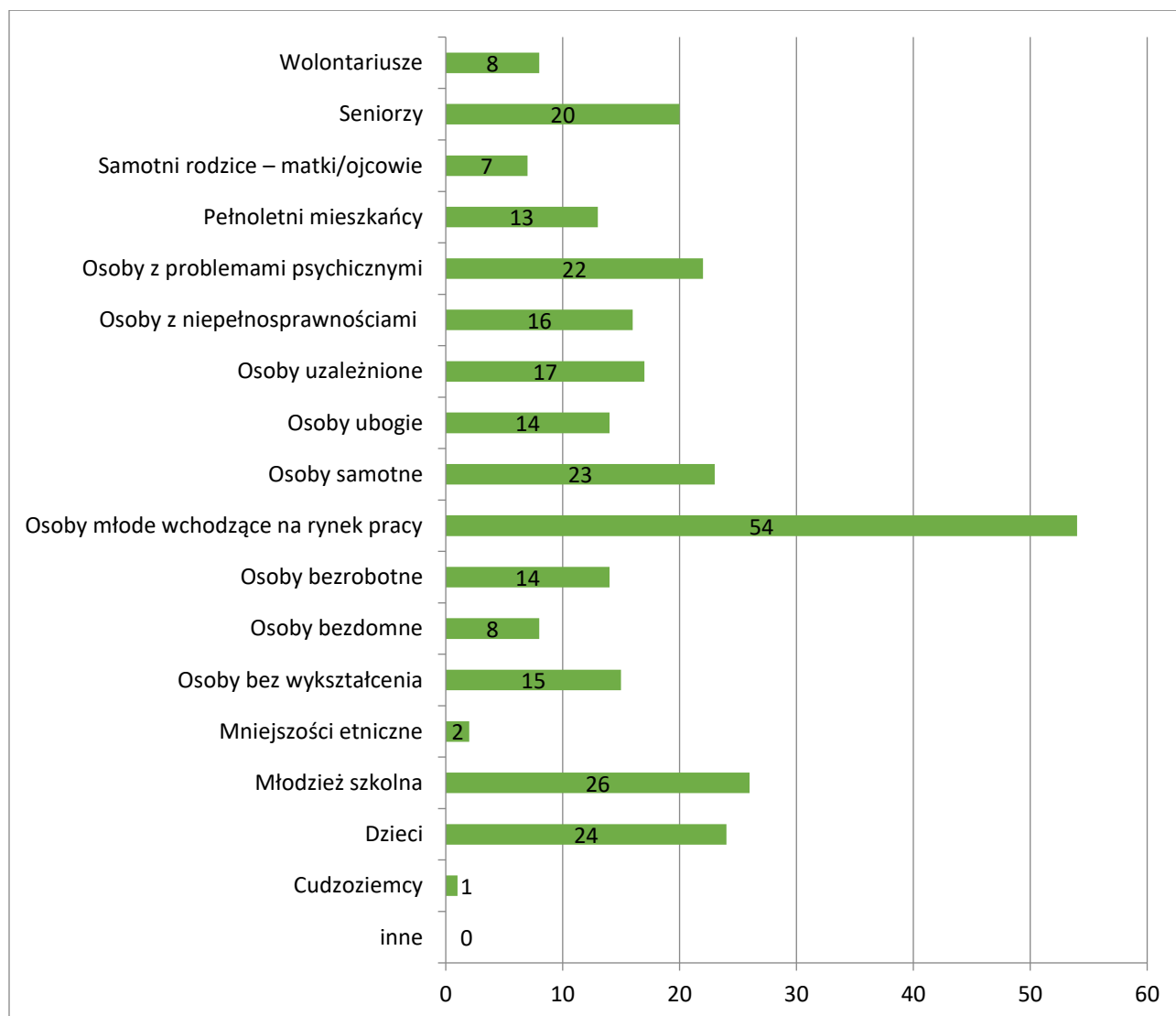
Wykres 9 Z poniższego katalogu usług społecznych, proszę wskazać te, których Pani/Pana zdaniem brakuje (nie są dostępne) oraz nie brakuje (są dostępne) na terenie Gminy Konopiska:



Źródło: opracowanie własne

W dalszej części badania mieszkańcy określili, że w Gminie brakuje ofert w szczególności dla osób młodych wchodzących na rynek pracy, młodzieży szkolnej, dzieci, osób samotnych oraz dla osób z problemami psychicznymi.

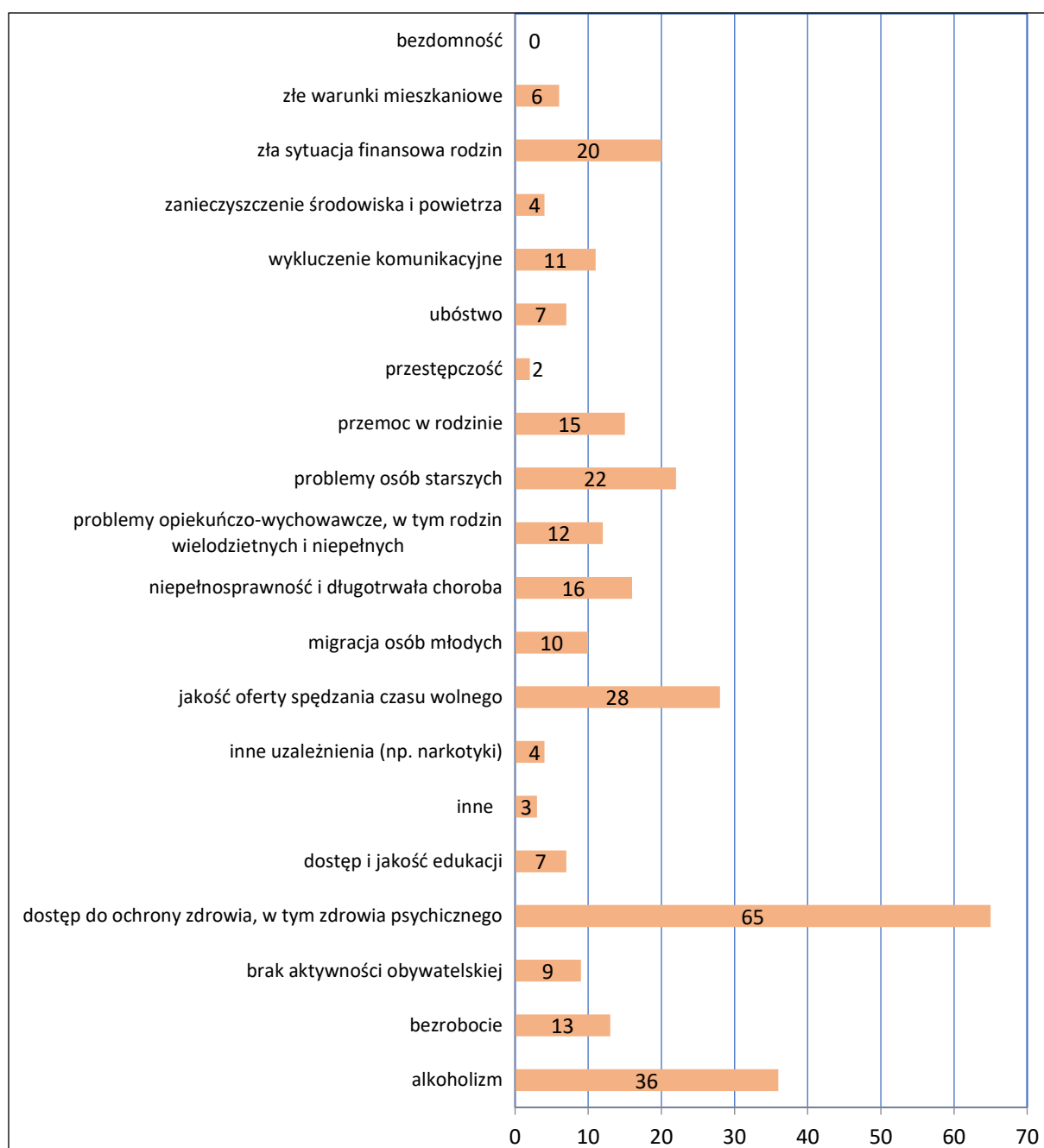
Wykres 10 Dla jakich grup społecznych w gminie brakuje oferty w szczególności?



Źródło: opracowanie własne

Jako najważniejszy problem społeczny badani mieszkańcy wskazali dostęp do ochrony zdrowia (65) alkoholizm (36) jakość oferty spędzania wolnego czasu (28). W dalszej kolejności wskazano na problemy osób starszych (22) oraz zła sytuacja finansowa rodzin (20). Najmniej badanych wskazało na przestępczość, inne uzależnienia (np. narkotyki), oraz zanieczyszczenie środowiska i powietrza.

Wykres 11 Jakie problemy uważa Pan(i) za najważniejsze w Gminie Konopiska?



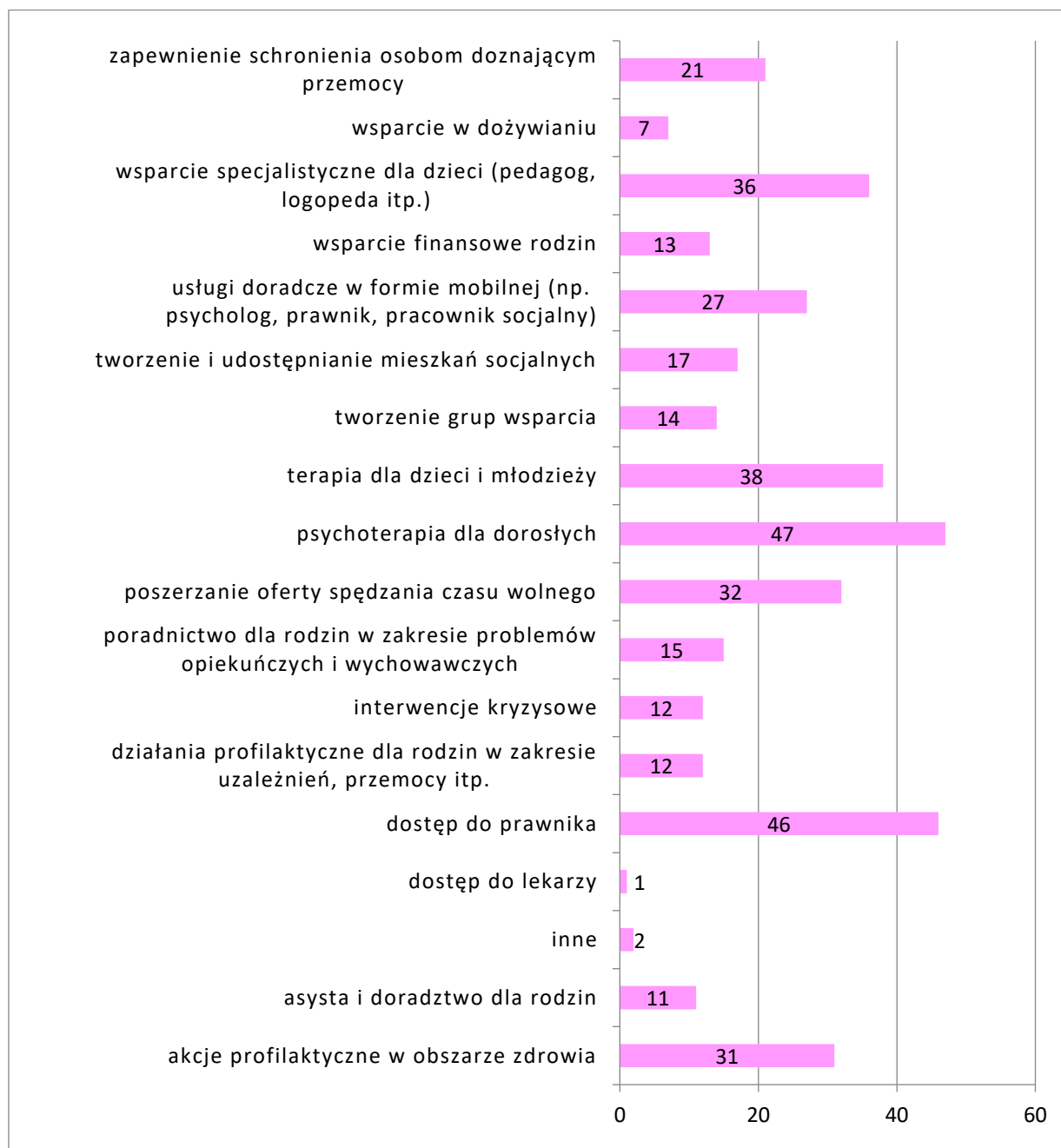
Źródło: opracowanie własne

W dalszej części poproszono o określenie zapotrzebowania w Gminie Konopiska dla kluczowych grup społecznych tj. rodziny, osób starszych, młodzieży i osób z niepełnosprawnością.

Dorośli mieszkańcy odnosząc się do zapotrzebowania na terenie Gminy wskazali w większości na psychoterapię dla dorosłych (47) oraz dostęp do prawnika (46). Następnie

terapia dla dzieci i młodzieży (38) oraz zasygnalizowano potrzebę wsparcia specjalistycznego dla dzieci (36). Najmniej wskazań dotyczyło wsparcia w dożywianiu, dostępu do lekarza oraz asysty i wsparcia dla rodzin.

Wykres 12 Na które z wymienionych poniżej usług dedykowanych RODZINOM jest największe zapotrzebowanie w gminie Konopiska?



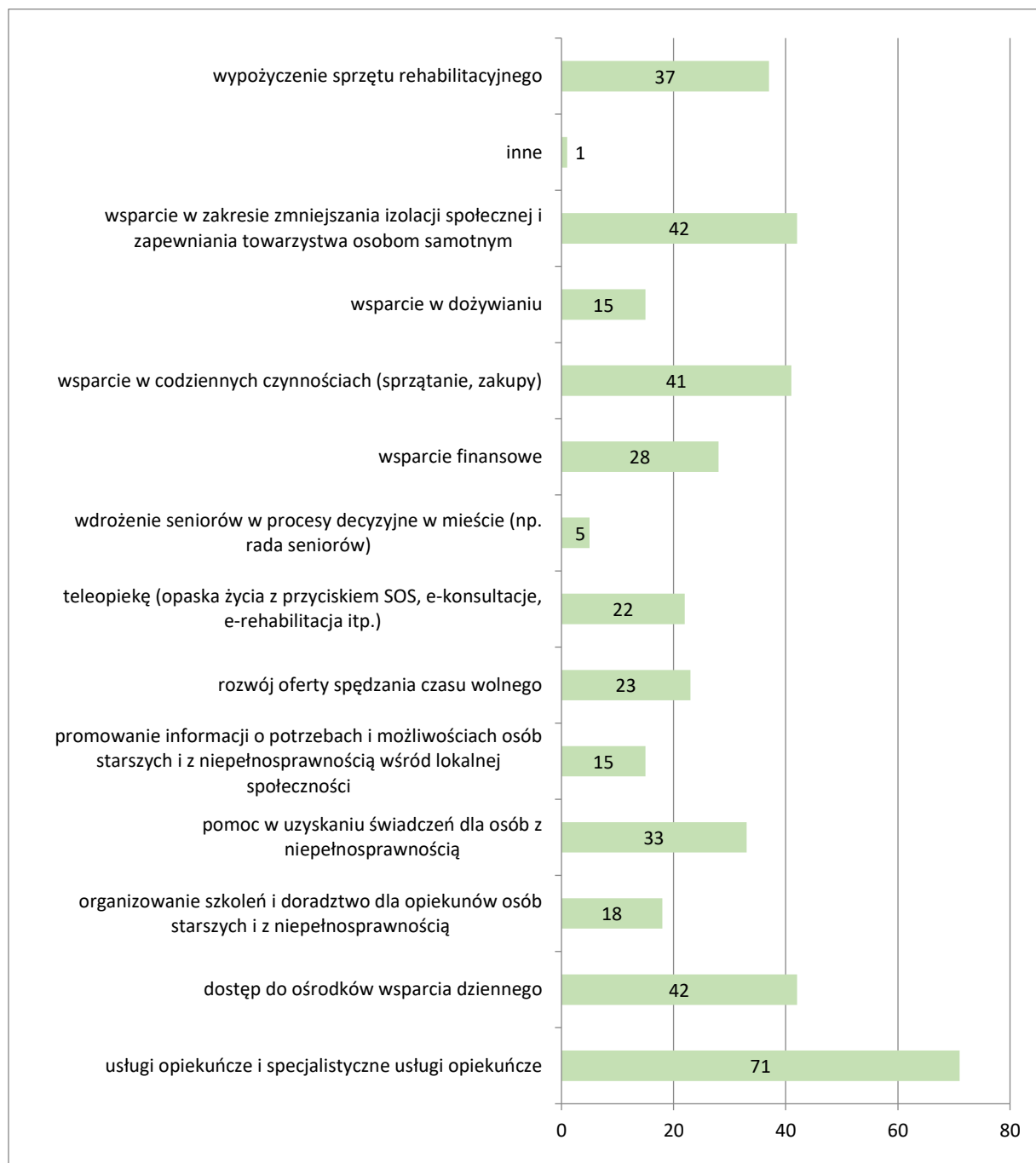
Źródło: opracowanie własne

Odnosząc się do grupy seniorów oraz osób z niepełnosprawnością, badani mieszkańcy za największe zapotrzebowanie wskazali usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze



(71). Następnie wskazano na wsparcie w zakresie zmniejszenia izolacji społecznej i zapewnienia towarzystwa (42), dostęp do ośrodków wsparcia dziennego (42) oraz wsparcie w codziennych czynnościach (41). Najmniej badanych uznało za istotne wdrożenie seniorów w procesy decyzyjne w mieście (5) czy wsparcie w dożywianiu (15) oraz promowanie informacji o potrzebach i możliwościach osób starszych (15).

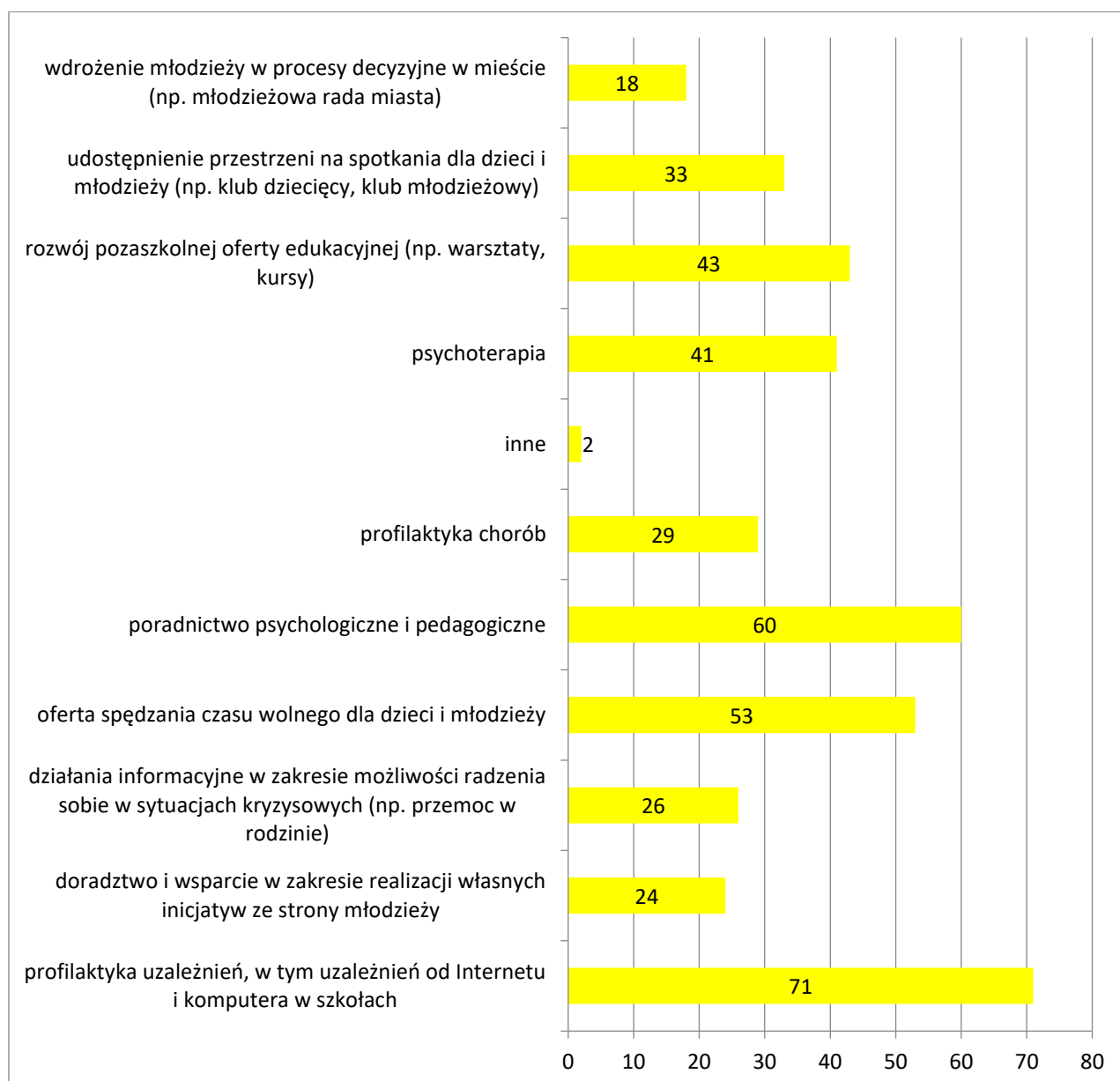
Wykres 13 Na które z wymienionych poniżej usług dedykowanych OSOBOM STARSZYM I Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ jest największe zapotrzebowanie w gminie Konopiska?



Źródło: opracowanie własne

Na największe zapotrzebowanie na usługi społeczne w Gminie dedykowane młodzieży wskazano w większości profilaktykę uzależnień, w tym uzależnień od Internetu i komputera w szkołach (71) oraz zasygnalizowano zwiększenie potrzeb w obszarze poradnictwa psychologicznego i pedagogicznego (60). Następnie wskazano poszerzenie ofert spędzania wolnego czasu (53) oraz rozwój pozaszkolnej oferty edukacyjnej (43). Najmniej wskazań dotyczyło wdrożenia młodzieży w procesy decyzyjne.

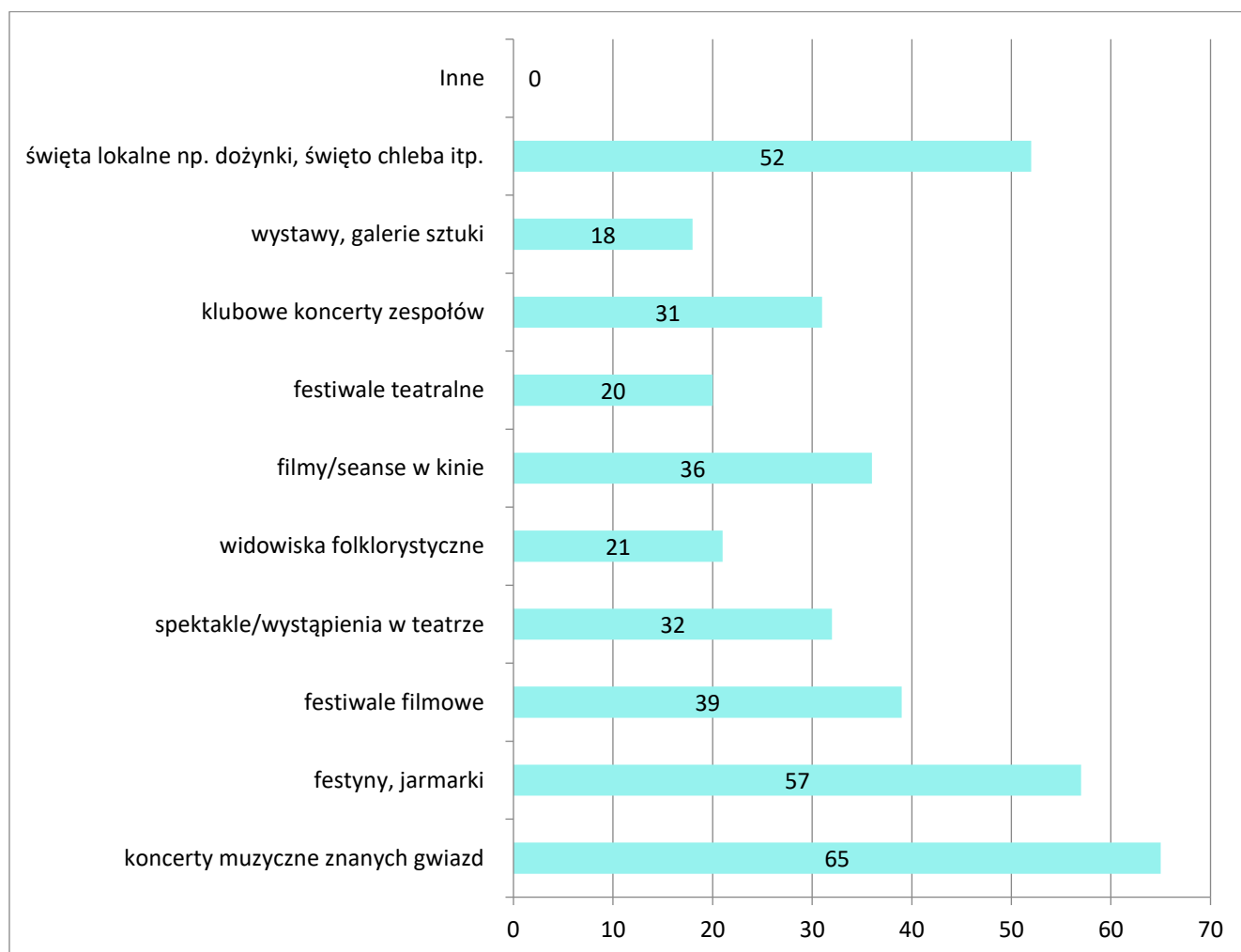
Wykres 14 Na które z wymienionych poniżej usług dedykowanych MŁODZIEŻY jest największe zapotrzebowanie w gminie Konopiska



Źródło: opracowanie własne

Z uzyskanych odpowiedzi wynika, że dorośli mieszkańcy Gminy Konopiska najchętniej uczestniczyliby w koncertach muzycznych znanych gwiazd (65) festynach/jarmarkach (57) świętach lokalnych np. dożynkach, święto chleba itp. (52). Najmniej badanych uznało, że wystawy/galerie sztuki (18) czy festiwale teatralne (20) cieszyłyby się najniższym zainteresowaniem.

Wykres 15 Proszę określić, w jakiego typu wydarzeniach/imprezach kulturalnych najchętniej brał(a)by Pan(i) udział?

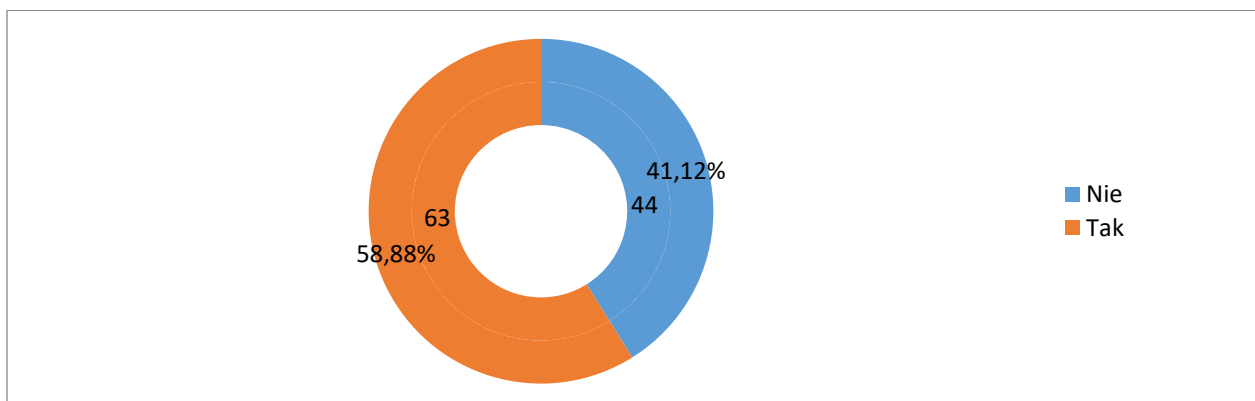


Źródło: opracowanie własne

#### 4. Dostępność Usług Społecznych

Ankietowanym zostało zadane pytanie: Czy gdyby zaistniała taka sytuacja, w której musiał(a)by Pan(i) skorzystać z usług społecznych, to czy wiedział(a)by Pan(i) gdzie udać się po wsparcie (niefinansowe)? 58,88 % respondentów wiedziałoby gdzie udać się po wsparcie.

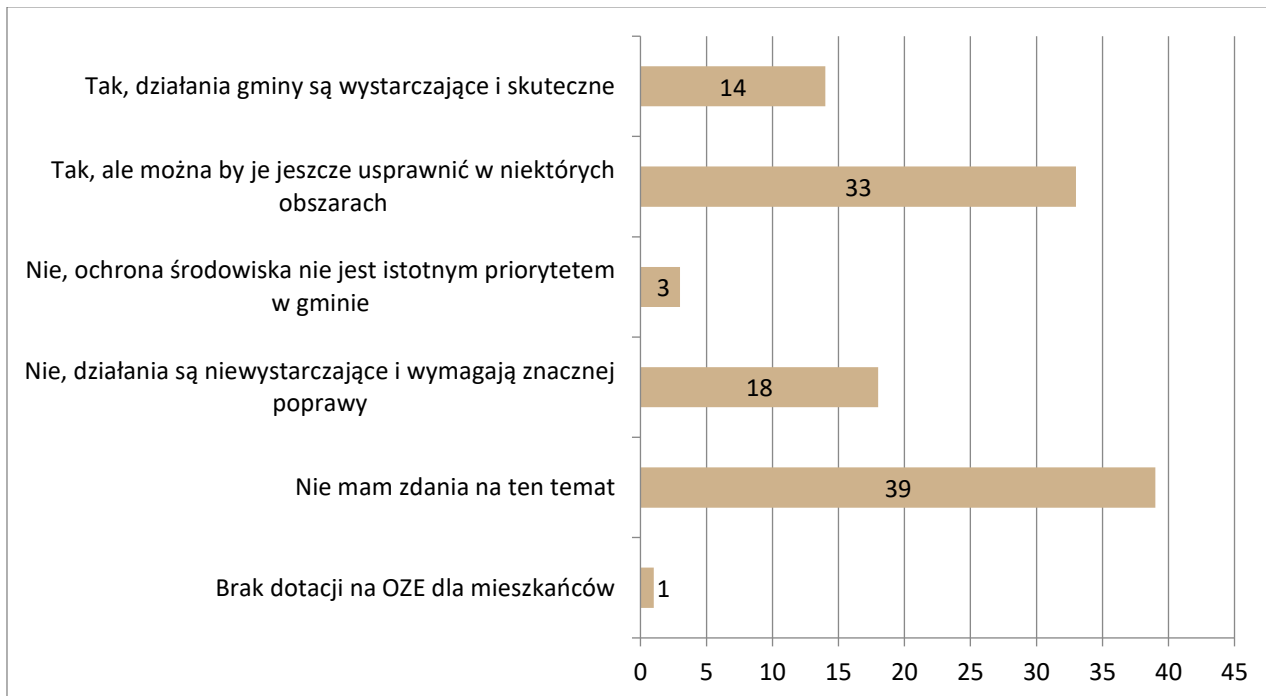
Wykres 16 Czy gdyby zaistniała taka sytuacja, w której musiał(a)by Pan(i) skorzystać z usług społecznych, to czy wiedział(a)by Pan(i) gdzie udać się po wsparcie (niefinansowe)?



Źródło: opracowanie własne

W związku z ochroną środowiska, najwięcej badanych osób nie ma zdania, czy Gmina podejmuje wystarczające działania na rzecz ochrony środowiska (39), kilka osób mniej uważa, że można by było ją usprawnić w niektórych obszarach (33). Natomiast najmniej (1) osób badanych twierdzi, że nie ma dotacji na OZE dla mieszkańców.

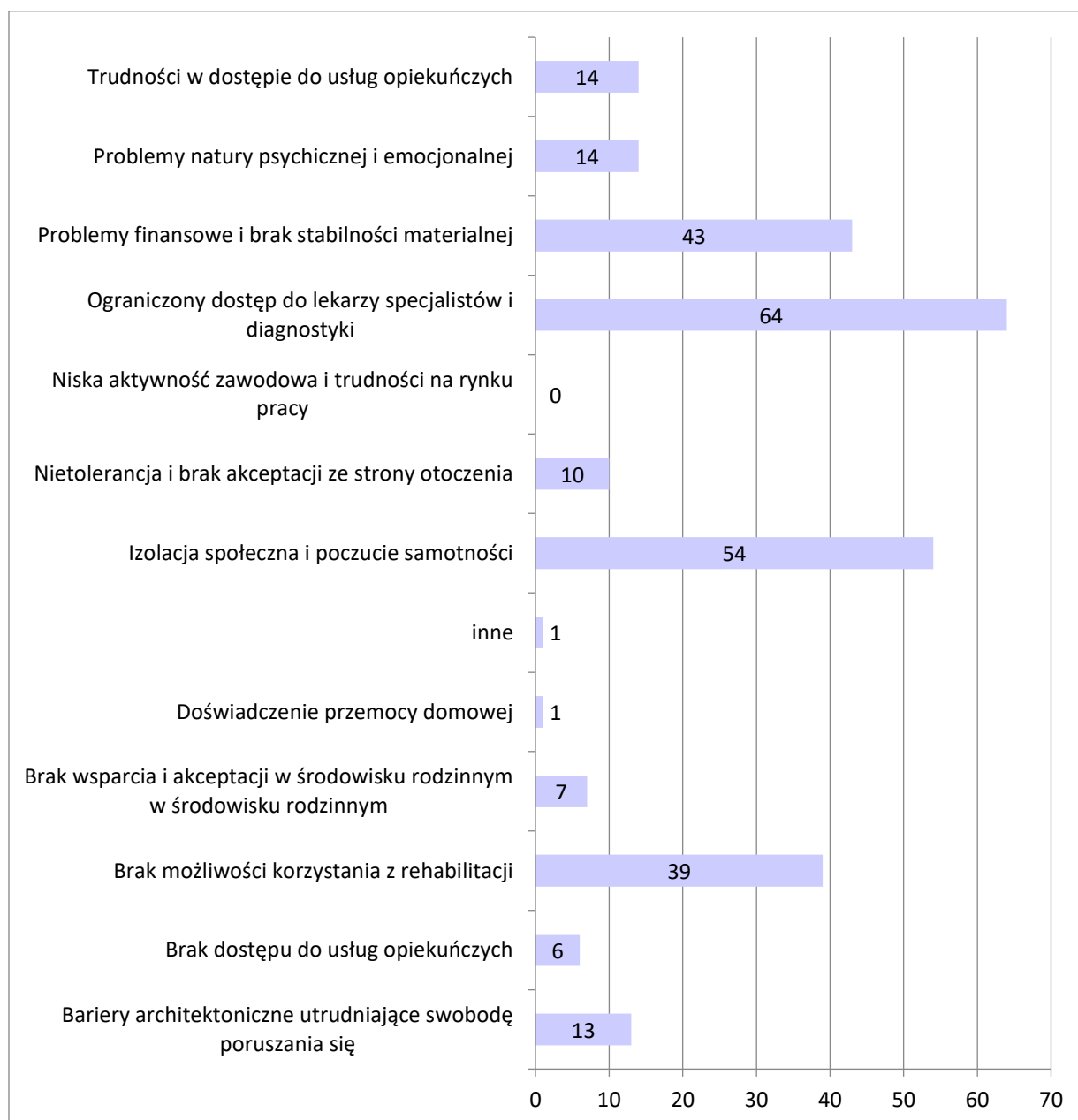
Wykres 17 Czy uważa Pan(i), że gmina Konopiska podejmuje wystarczające działania na rzecz ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju ekologicznego?



Źródło: opracowanie własne

Za najczęstsze problemy społeczne zdefiniowane przez respondentów, które dotyczą osoby starsze i z niepełnosprawnościami, uznano: ograniczony dostęp do lekarzy specjalistów i diagnostyki (64) oraz izolację społeczną i poczucie samotności (54). Następnie wskazano na problemy finansowe i brak stabilności materialnej (43) oraz brak możliwości korzystania z rehabilitacji (39). Najmniej badanych wskazało na doświadczenie przemocy domowej (1).

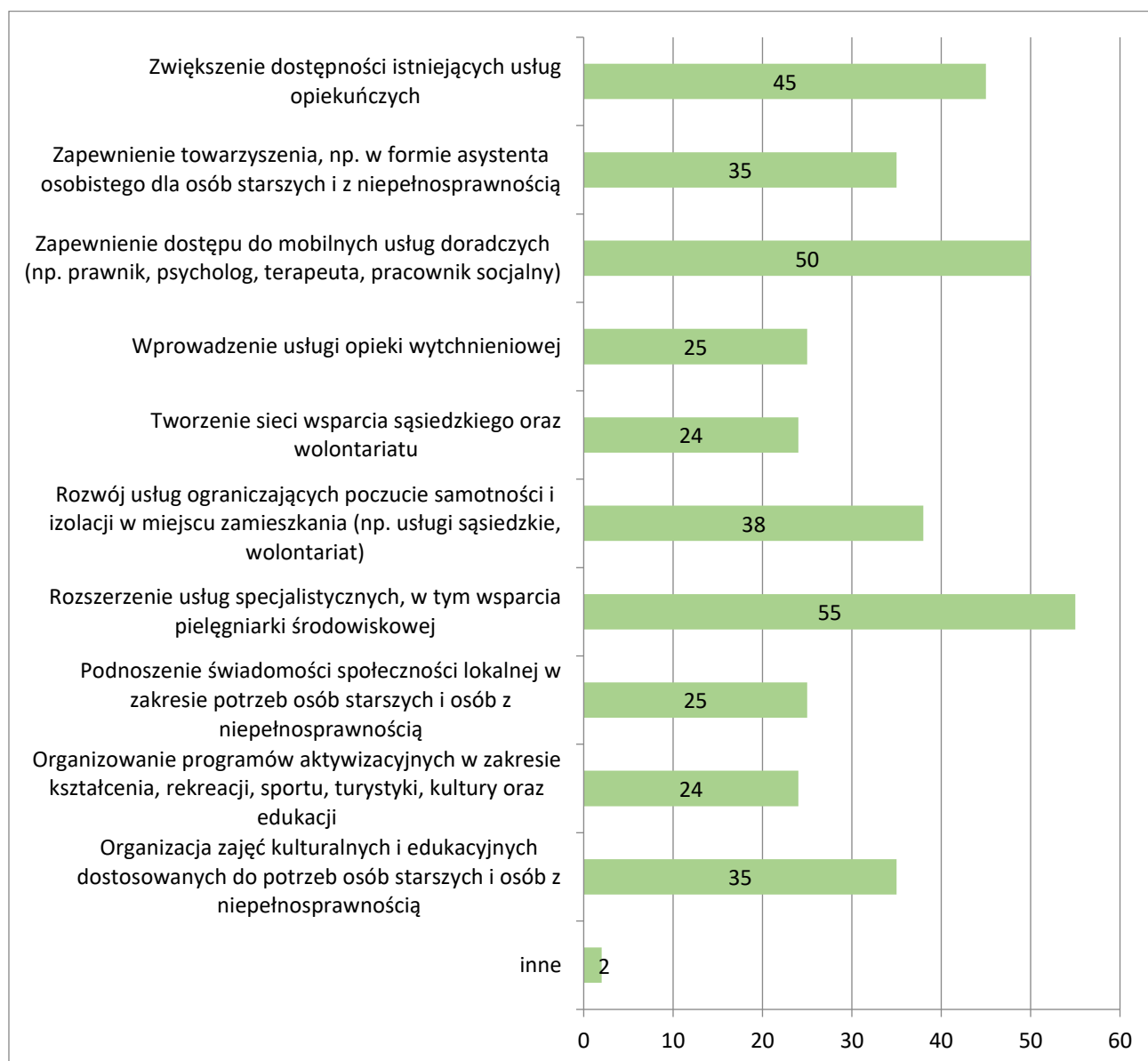
Wykres 18 Jakie problemy społeczne najczęściej dotyczą osoby starsze oraz osoby z niepełnosprawnością mieszkające na terenie gminy Konopiska?



Źródło: opracowanie własne

Kolejnym obszarem badania było określenie rozwiązań i usług, które mogłyby ułatwić osobom starszym i z niepełnosprawnościami, a także ich rodzinom codzienne funkcjonowanie i bardziej aktywny udział w życiu społecznym. Za najważniejsze wskazano potrzebę rozszerzenia usług specjalistycznych w tym wsparcia pielęgniarstwa środowiskowej (55). W dalszej kolejności wskazano na zapewnienie dostępu do mobilnych usług doradczych (50) i zwiększenie dostępności istniejących usług opiekuńczych (45). Najmniej badanych wskazało na zasadność organizowania programów aktywizacyjnych w zakresie kształcenia, rekreacji, sportu, turystyki (24) oraz tworzenia sieci wsparcia sąsiedzkiego oraz wolontariatu (24).

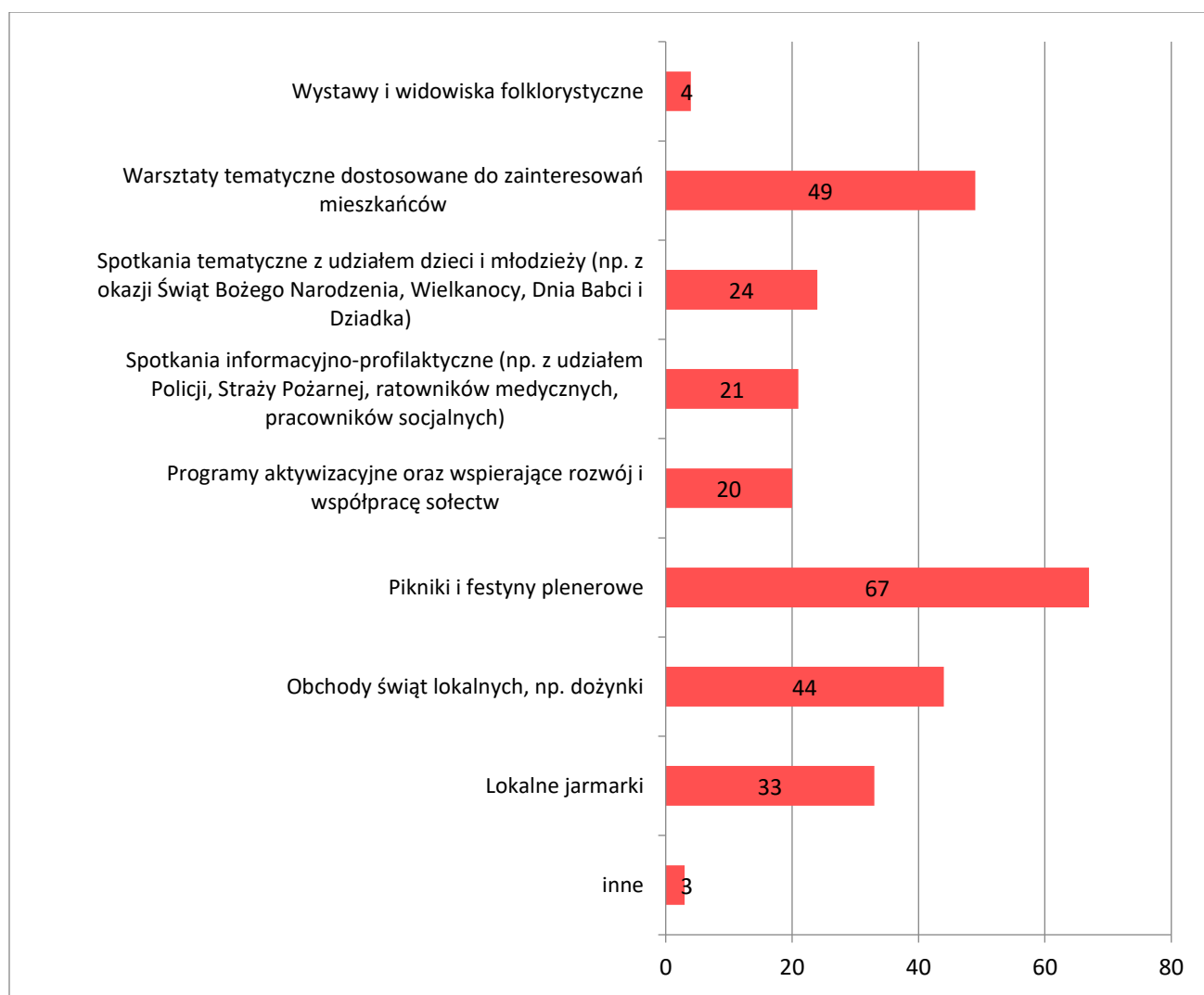
Wykres 19 Jakie rozwiązania i usługi mogłyby ułatwić osobom starszym oraz osobom z niepełnosprawnością, a także ich rodzinom, codzienne funkcjonowanie i bardziej aktywny udział w życiu społecznym?



Źródło: opracowanie własne

Ankietowani mieszkańcy Gminy na pytanie związane z organizacją działań integracyjnych, w większości odpowiadali, że najchętniej integrowaliby się podczas pikników i festynu plenerowego (67), warsztatów tematycznych dostosowanych do zainteresowań mieszkańców (49), programach aktywizacyjnych oraz przy obchodach świąt lokalnych np. dożynkach (44). Najmniej badanych uznało, że wystawy i widowiska folklorystyczne są potrzebnym działaniem integracyjnym (4).

Wykres 20 Jakie działania integracyjne powinny być organizowane na terenie gminy Konopiska?



Źródło: opracowanie własne

W ankiecie padło pytanie otwarte: **Jakie według Pana(i) inne formy pomocy powinny zostać jeszcze zainicjowane na terenie Gminy Konopiska oprócz wymienionych powyżej?**

Respondenci odpowiadali w sposób następujący:



- *Powstanie CIS CUK utworzenie wspólnoty firm działających z gminą*
- *Brak zdania*
- *Łatwy dostęp do ośrodka zdrowia bez kolejek*
- *Nie wiem*
- *Nowe miejsca pracy, ładne miejsca do wypoczynku jak np. Blachowni, bo Pająk został zaniedbany tragicznie, kary za nielegalne wycinki drzew i dla tych którzy cały rok nawalają petardami, darmowe sterylizacje dla bezdomnym zwierząt, bo na ten moment taka liczba jest ogromna no i oczywiście hycel który pomoże i ulokuje je potem w schroniskach, Poważne wydarzenia np. koncerty itd. bo wszystkie we wcześniejszych latach były mało ambitne i dobrze bawili się tylko wypici, więcej poważnych sklepów tak jak na Blachowni mini centrum handlowe sklepy dla matek z dziećmi czyli Pepco, Sinsay, Rossmann, Siłownia w gminie!*
- *Powinny być lokale, gdzie można spotkać się w większym gronie, zjeść coś wypić. Zrobić imprezę dla bliskich. Niestety nie mamy w Konopiskach takiego lokalu*
- *Chciałbym aby gmina wzięła się za okłamujących ludzi lokalnych developerów przy wydawaniu decyzji na budowę.*
- *Nie mam zdania*
- *brak*
- *Zajęcia bezpłatne dla małych dzieci 1-3 lata*
- *Dostępność zajęć sportowych i pozalekcyjnych poza GCKiS, uczniowie innych szkół mają problem z dojazdem jeśli rodzice pracują w nienormowanym czasie pracy co automatycznie wyklucza możliwość ich uczestnictwa mimo chęci.*
- *Usprawnić działanie gminnego ośrodka zdrowia . Obecnie jego działanie pozostawia wiele do życzenia*
- *Leczenie alkoholików chodzących po Konopiskach, których "nikt nie widzi".*
- *Trudno powiedzieć*
- *Sądzę, że zaproponowana oferta jest wystarczająca.*
- *Lepsza komunikacja z Częstochową- dziecko jeżdżące do szkoły niekiedy nie zmieściło się w GTV*





- *Np. Zajęcia logopedyczne czy gimnastyka korekcyjna dla dzieci. Oferta świetlicy Promyk, która kiedyś te zajęcia zapewniała została mocno ograniczona w ostatnim czasie.*
- *Nie mam zdania*
- *Nie mam zdania*
- *wsparcie rozmową*
- *Wydarzenia które będą miały na celu integrację społeczności i poznanie nowych sąsiadów*
- *lepsza dostępność do lekarzy specjalistów*
- *Większy dostęp do lekarzy i zatrudnienia specjalistów w dziedzinie innych chorób*
- *wolontariusze*
- *warsztaty terapii zajęciowej*
- *Otoczenie szczególną opieką dzieci z niepełnosprawnościami psycho-ruchową.*
- *Rozwój usług opiekuńczych na terenach wiejskich.*
- *Podwyższenie działalności Ośrodka Zdrowia.*
- *Większy dostęp do lekarzy.*
- *Poradnictwo dla młodzieży związane z rynkiem pracy.*
- *nie mam zdania*
- *nie wiem*
- *Mam syna niepełnosprawnego i marzę o tym by w przyszłości wybudowano DPS, by rodzice gdy odejdą wiedzieli, że ich dzieckiem ktoś się zaopiekuje.*
- *Przede wszystkim pomoc psychologiczna w gminie, brak pomocy okulistycznej, dermatologicznej i endokrynologicznej.*
- *Zajęcia pozalekcyjne, kółka zainteresowań dla młodzieży, zajęcia sportowe, bardzo potrzebny jest basen kryty - pływanie bardzo poprawia stan fizyczny młodzieży.*
- *Więcej psychologów, lekarzy specjalistów takich jak kardiolog, okulista, laryngolog, neurolog, dermatolog !*
- *Usprawnienie działalności Ośrodka Zdrowia (kolejki od 6 rano do rejestracji)*
- *Lepsza pomoc psychologiczna, więcej lekarzy specjalistów takich jak endokrynolog, okulista, dermatolog, neurolog.*



Ostatnim pytaniem otwartym było: **Co Pana(i) zdaniem mógłby poprawić Urząd, Burmistrzowie w zakresie wprowadzanych zmian, komunikowania zmian itp. ?**

- *Więcej rozmów z lokalnymi firmami wspierające gminę*
- *Brak zdania*
- *Może jeszcze przydało by się kilku specjalistów w Ośrodku Zdrowia*
- *Spotkania co jakiś czas z mieszkańcami*
- *Słuchać mieszkańców i ich aktualnych potrzeb*
- *Słuchać mieszkańców i realizować ich prośby*
- *Wszystko jest całkiem w porządku jeśli chodzi o komunikację.*
- *Nie mam zdania*
- *brak*
- *Nic*
- *Branie pod uwagę innych miejscowości, poza Konopiskami ludzie też żyją i mieszkają.*
- *Spotkania z mieszkańcami w celu omówienia ich potrzeb*
- *Sport dla młodzieży ale nie dla istniejących już grup, nowe treningi od podstaw sobota niedziela (tenis, koszykówka, siatkówka, samoobrona)...*
- *Nie orientuję się*
- *Wszelkie informacje na bieżąco umieszczać na stronie gminy i w miejscach do tego przeznaczonych. Nie wszyscy korzystają z Internetu (zwłaszcza seniorzy, osoby ubogie, wykluczone). Organizować spotkania z mieszkańcami, konsultować i wspólnie uzgadniać zmiany jakich oczekują mieszkańcy.*
- *Osoby starsze nie działające w social mediach nie mają dostępu do informacji*
- *Bez zastrzeżeń*
- *Czytelniejsze komunikowanie o inicjatywach gminnych np. poprzez popularne media społecznościowe.*
- *Nie mam zdania*
- *godziny spotkań*
- *Strona internetowa lub profil na Facebooku gdzie będą ogłoszenia z nadchodzącymi wydarzeniami a nie informacje o wydarzeniach które się już odbyły. Mieszkając od*



*niedawna w Konopiskach jest zbyt mała informacja o takich wydarzeniach najczęściej dowiaduje się o nich jak już coś się odbyło a szkoda chętnie więcej osób by skorzystało z takich atrakcji*

- *Poprawienie funkcjonowania ośrodka zdrowia.*
- *ulotki z wykazem najważniejszych nr. telefonów (prawnik, pomoc socjalna, pedagog, rehabilitacja, pomoc społeczna, lekarze) dla wszystkich mieszkańców. - więcej zajęć technicznych, społecznych na zajęciach lekcyjnych dla dzieci i młodzieży (więcej praktyki)*
- *rozbudowany system smsowy*
- *Miła obsługa*
- *Dostęp do specjalistów w zakresie zdrowia.*
- *Tworzenie miejsc dla młodzieży typu kluby, świetlice.*
- *Dostępność urzędu, więcej możliwości załatwiania spraw online.*
- *Chciałabym, aby w naszej społeczności powstało coś w rodzaju towarzystwa, fundacji do której należałaby dobrowolna liczba ludzi interesujących się losem innych będących w danej chwili w potrzebie. Ta fundacja wspierałaby ich.*
- *Wywóz śmieci mieszanych dwa razy w miesiącu w okresie zimowy, ułatwić dostęp do wjazdu wózków inwalidzkich do urzędu oraz GOPS*
- *Zwiększyć ilość zatrudnionych w gminie psychologów, lekarz rodzinnych.*
- *Komunikacja z Częstochową gdyż potrzebny jest dojazd do lekarzy specjalistów, bilety ulgowe dla młodzieży i osób starszych tak jak są dostępne w innych miastach. Likwidacja szamb przydomowych, odprowadzanie nieczystości nie jest już luksusem nie do osiągnięcia. Zadbanie o drogi dojazdowe w nowych osiedlach - to są obowiązki władz lokalnych. Mieszkańcy płacą takie same podatki i powinni mieć te udogodnienia, to jest standard życia a nie luksus.*
- *WSZYSTKO!!! W ankiecie nie ma pytań z zakresu NFZ. Urząd powinien zadbać o lekarzy specjalistów, nie żeby senior jeździł do ościennych gmin czy miast.*
- *Myślę, że wszystkie problemy zostały zamieszczone w ankiecie.*



## BADANIA JAKOŚCIOWE

### INDYWIDUALNE WYWIADY POGŁĘBIONE WSRÓD OSÓB BĘDĄCYCH PRZEDSTAWICIELAMI LOKALNYCH JEDNOSTEK ORGANIZACYJNYCH, LIDERAMI LOKALNYMI, PRZEDSTAWICIELAMI ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH DZIAŁAJĄCYCH NA TERENIE GMINY KONOPISKA

Analiza wyników badań jakościowych w pierwszej części odnosi się do interpretacji wyników badania wykonanego metodą indywidualnych wywiadów pogłębionych (IDI) i przeprowadzonego wśród osób będących przedstawicielami lokalnych jednostek organizacyjnych, liderami lokalnymi, przedstawicielami organizacji pozarządowych z terenu gminy Konopiska. W badaniu wzięło udział 10 osób. Do realizacji wywiadów wykorzystano scenariusz IDI, który uzupełniano w czasie rzeczywistym podczas prowadzonego wywiadu.

Wypowiedzi uczestników badania zostały przedstawione w podziale na cztery obszary problemowe: *Informacje o mieście – specyfika, najważniejsze wyróżniki; Usługi społeczne w gminie Konopiska; Potencjał społeczności lokalnej; Potencjał podmiotów gospodarczych.*

W analizie pierwszego obszaru uwzględniono następujące pytania z wywiadu:

1. Krótka charakterystyka specyfiki gminy Konopiska, co jest dla niej typowe, a co odróżnia od sąsiednich gmin?
2. Jakie problemy społeczne występują w gminie Konopiska?
3. Jakie istnieją potrzeby w gminie Konopiska?
4. Czy gmina Konopiska jest dobrym miejscem do życia? Jakie są zalety, a jakie słabe strony mieszkania w tej gminie?
5. Jakie są główne zasoby i potrzeby w obszarach społecznych, gospodarczych, komunikacyjnych oraz pozostałych tj. służba zdrowia, pomoc społeczna i inne?

W analizie obszaru drugiego: Usługi społeczne w gminie Konopiska uwzględniono następujące pytania:

1. Jak oceniana jest dostępność usług społecznych w gminie Konopiska?
2. Jakie usługi są obecnie dostępne, do kogo są kierowane, jaka jest ich jakość, kto jest ich realizatorem?



3. Jakich usług brakuje i dla jakich grup społecznych, co jest tego powodem?
4. Do jakich usług dostęp jest ograniczony?
5. Jakie usługi powinny być świadczone dodatkowo?
6. Jak zorganizować system świadczenia usług w gminie, aby był bardziej skuteczny, lepiej odpowiadał na potrzeby mieszkańców?
7. Czy w realizację usług społecznych można włączyć mieszkańców oraz organizacje pozarządowe?

W analizie obszaru trzeciego: Potencjał społeczności lokalnej zapytano o następujące kwestie:

1. Jaki jest poziom współpracy sektora pozarządowego z jednostkami samorządu terytorialnego?
2. Jaki potencjał instytucji, organizacji sektora obywatelskiego i sektora ekonomii społecznej może wykorzystać CUS w celu zaspokojenia potrzeb społecznych w obszarze swojej działalności?
3. Jakie rozwiązania należy wdrożyć, aby współpraca międzysektorowa w zakresie usług społecznych funkcjonowała lepiej?

W analizie obszaru czwartego: Potencjał podmiotów gospodarczych postawiono następujące pytania:

1. Jaki jest poziom współpracy sektora gospodarczego/lokalnych firm z jednostkami samorządu terytorialnego w zakresie świadczenia usług społecznych?
2. Czy lokalne firmy mogą zostać włączone w realizację usług społecznych w gminie Konopiska?
3. Jaki potencjał podmiotów gospodarczych może wykorzystać CUS w celu zaspokojenia potrzeb społecznych w obszarze swojej działalności?
4. Jakie działania należy wdrożyć, aby współpraca międzysektorowa (JST-biznes) w zakresie usług społecznych funkcjonowała lepiej?
5. Pomysły rozmówców na zajęcia, warsztaty, spotkania itp.

### **Informacja o gminie – specyfika, najważniejsze wyróżniki**

Wszyscy rozmówcy uczestniczący w indywidualnych wywiadach pozytywnie wypowiadali się o swojej gminie, podkreślając, że jest dobrym miejscem do życia. Dostrzegali również i zwracali



uwagę na potrzeby, ale także na zasoby, jakie występują w poszczególnych obszarach społecznych. Wśród istotnych odpowiedzi w tym zakresie znalazły się następujące wypowiedzi:

1. Krótka charakterystyka specyfiki gminy Konopiska, co jest dla niej typowe, a co odróżnia od sąsiednich gmin?

- ✓ *„Fajne położenie, zalesienie, boisko „Orlik”, dużo zajęć dla dzieci i młodzieży, pole golfowe, w sołectwach dużo się dzieje”.*
- ✓ *„Oferta zajęć dodatkowych jest bogata, ze względu na halę sportową, „Orlik”, jest zespół ludowy, zajęcia taneczne”.*
- ✓ *„Gmina idzie z postępem. Drogi się poprawiły, aktywizacja ludzi np. po odbytych wyrokach są realizowane prace społecznie użyteczne, ośrodek zdrowia nowoczesny”.*
- ✓ *„Jest to gmina na pewno nie rolna, a przemysłowa. Są przedsiębiorstwa produkcyjne, handel, blisko do Częstochowy, dobre połączenie”.*
- ✓ *„Bardzo duża aktywność mieszkańców, ponad przeciętna ilość obiektów sportowych. Słabo rozwinięta infrastruktura kultury, mamy zalew. Do rozwinięcia infrastruktury turystycznej brakuje inwestorów. Dobra lokalizacja, autostrada A1, dojazd do Częstochowy. Obszar gminy to otulina parku krajobrazowego – zachodnia część gminy. Mamy bibliotekę, różnorodne wydarzenia, małe rajdy, pikniki, ale też duże Dożynki. Mistrzostwa Polski w szermierce, karate, dzieci i młodzieży w lekkoatletyce”.*
- ✓ *„Duży nakład na mieszkańców gminy i na przedsiębiorczość. Mało jest rolników, większość pracuje w usługach i przemyśle. To nas wyróżnia. Jest dosyć dużą gminą. Bliskość dróg wojewódzkich, co wpływa na jakość infrastruktury”.*
- ✓ *„To fajna gmina. Mamy staw, mamy stadion im. Ireny Szewińskiej, Dni Konopisk, Dożynki, sobótki, biegi – gmina Konopiska tętni życiem. Są lasy – położenie bardzo ładne”.*
- ✓ *„Orkiestra dęta młodzieżowa reprezentuje gminę i powiat oraz szerzej. Mamy dużo kół gospodyń wiejskich, one też tworzą zespoły wokalne, występują”.*

2. Jakie problemy społeczne występują w gminie Konopiska?

- ✓ *„Nie zajmuję się tym, wiem że są potrzebujący są zaopiekowani”.*



- ✓ „Problem alkoholowy raczej podobnie jak w skali kraju. Bezdomności nie widzę, bezrobocie – nie widać dużej skali”.
- ✓ „Nie mam pełnej wiedzy, ja działalność prowadzę w Częstochowie, my koncentrujemy się na problemach dzieci i osób z niepełnosprawnościami”.
- ✓ „Znam bardzo dużo ludzi w gminie, byłam opiekunką nad osobą chorą. Są ludzie, którzy borykają się z alkoholizmem, ubóstwem. Jest asystent rodziny”.
- ✓ „Raczej jednostkowe sytuacje, nie w skali większej”.
- ✓ „Ja tego nie widzę, ale jest pewnie bieda, patologia społeczna, osoby wykluczone, które często nie chcą pomocy”.
- ✓ „Problem alkoholowy”.
- ✓ „Alkoholizm, a z niego wynikające zaniedbanie zdrowotne, zaniedbanie higieniczne, zakażenia”.
- ✓ „Alkoholizm jest znaczący, to duży problem, widzę to również, bo nie mają stałej pracy”.
- ✓ „Nie widać nagminnie, to spokojna gmina”.

### 3. Jakie istnieją potrzeby w gminie Konopiska?

- ✓ „Potrzebna jest opieka dla osób samotnych, jeszcze drogi poprawić, ale ogólnie dbanie jest na bieżąco. Brakuje ścieżek rowerowych”.
- ✓ „Sala widowiskowa, teatralna, która by służyła dla naszych artystów lokalnych, jest Gminne Centrum Kultury, ale tam nie ma Sali”.
- ✓ „Potrzeby są na bieżąco rozwiązywane, jest psycholog, zajęcia sensoryczne, PROMYK dla dzieci niepełnosprawnych”.
- ✓ „Większa informacja i świadomość, profilaktyka w zakresie uzależnień np. od Internetu zarówno wśród dzieci jak i młodzieży. Młodzież jest grupą społeczną, która w naszej gminie potrzebuje większego zaopiekowania, a także osoby w średnim wieku. W GCKiS są zajęcia dla dzieci, ale dla młodzieży już nie”.
- ✓ „Dbanie o swoje otoczenie – śmieci w lasach, niszczenie mienia gminnego”.
- ✓ „Raczej zabezpieczone są potrzeby, nie widzę takich”.
- ✓ „Potrzeby w zakresie wsparcia rodzin z uzależnieniem, jednak wiem, że muszą wyrazić na to zgodę. W GOPS są pracownicy socjalni i pomagają w tym zakresie”.





- ✓ „Nie wiem”.
- ✓ „Nie pojawiło się nic takiego”.
- ✓ „Siedziba Koła Emerytów – to jest bolączka – 3 piętro w budynku bez windy. Schody są dla nas dużą barierą. Mamy obiecaną windę, ale czas pokaże”.

4. Czy gmina Konopiska jest dobrym miejscem do życia? Jakie są zalety, a jakie słabe strony mieszkania w tej gminie?

- ✓ „Bardzo dobre miejsce, jest dużo zakładów pracy, nie widzę żadnych wad”.
- ✓ „Dobra lokalizacja, tereny ciekawe, zielono, jest zalew”.
- ✓ „Jest dużo działań podejmowanych dla mieszkańców, gorzej z zachęcaniem ich do uczestnictwa. Słabą stroną jest brak komunikacji podmiejskiej. Ta firma prywatna wozi pasażerów, ale gdyby był transport podmiejski, byłoby lepiej”.
- ✓ „Dobrze się mieszka. A słabą stroną jest brak specjalistów lekarzy, są bardzo duże kolejki. Neurolog, dermatolog, okulista – to by się ludziom przydało”.
- ✓ „Według mojej wiedzy, to jedno z lepszych miejsc w powiecie. Może nie ma atrakcji turystycznych, ale wywóz śmieci dobrze działa, Urząd działa dobrze, nie widzę trudności. Usługi zarówno komercyjne, jak i społeczne są na miejscu zabezpieczone”.
- ✓ „Ja się przeprowadziłam tu z Częstochowy, jest mi tu dobrze”.
- ✓ „Dla mnie średnio. Dużo ludzi wyjeżdża, są tu słabe możliwości rozwoju. Tu mało kto wraca, mało atrakcyjne miejsce, nie rozwijają się talenty, tu mało się dzieje”.
- ✓ „Dobre miejsce, jest blisko autostrady, blisko Częstochowy, możliwość podjęcia pracy na Śląsku i nie tylko”.

5. Jakie są główne zasoby i potrzeby w obszarach społecznych, gospodarczych, komunikacyjnych?

Społecznych: kto zamieszkuje gminę Konopiska? Jakie dostrzega się problemy w zakresie demografii, bezrobocia, pomocy społecznej?

- ✓ „Zależy od miejscowości. Aleksandria się rozbudowuje, w Hutkach też młodzi ludzie zaczynają się budować, jest raczej równowaga pomiędzy starszymi, a młodszyimi. Bezrobocia nie ma”.





- ✓ „Demograficznie – spadek liczby dzieci, jest mniej chętnych do małych szkół. Sprzedają się domy. Jest więcej osób starszych. Praca jest dla chcących pracować. Pomoc społeczna dociera do osób potrzebujących”.
- ✓ „Dostępność do pomocy społecznej jak najbardziej jest. Zgłaszamy z przychodni problem i jest szybka reakcja. Jeśli chodzi o sytuację demograficzną - w gminie jest dużo napływowych mieszkańców i dużo dzieci się rodzi w tych nowych rodzinach”.
- ✓ „Są obszary, które się zaludniają, ale są i wyludniające się. Bliskość autostrady jest zaletą mieszkania tu. Nowi mieszkańcy wolą się lokalizować bliżej centrum. Jest tu dobry teren do zamieszkania. Dobra dostępność do pomocy społecznej. Praca jest zarówno w samej gminie jak i w dużym mieście, do którego jest blisko”.
- ✓ „Dużo ludzi młodych ucieka do dużych miast wojewódzkich. Daje im to większe perspektywy. Jeśli chodzi o pracę, to można ją znaleźć”.
- ✓ „Występują u nas licznie rodziny wielopokoleniowe, ale dużo domów buduje się nowych. Są to osoby przyjezdne, zwiększa się ilość mieszkańców. Nie ma dużych zakładów pracy, ale kto chce to dostanie pracę”.
- ✓ „Z moich obserwacji wynika, że gmina staje się podmiejską sypialnią, zatracą rolniczy charakter. Ja tu mieszkam od 25 lat. Teraz jest tu tylko 4 rolników, pozostali mieszkańcy pracują poza rolnictwem”.
- ✓ „Całościowo patrząc, to nasze społeczeństwo jest w średnim wieku. Są miejscowości, gdzie więcej jest osób starszych, ale są też takie, gdzie nowych mieszkańców przybywa”.
- ✓ „To raczej by wiedział Urząd Gminy. Ja nie mam takiej wiedzy”.

Gospodarczych: jaka jest aktualna sytuacja gospodarcza gminy? Co jest typowe w zakresie gospodarki – zakładów pracy, pracowników?

- ✓ Zakłady pracy są. Sklepy, firmy budowlane, zakłady krawieckie, fryzjerskie”.
- ✓ „Dość dużo w całej gminie z wielu dziedzin, w tym budowlanych, ale też i większe zakłady o skali ogólnopolskiej. Mamy pole golfowe, znane osoby przyjeżdżają pograć w golfa. Jest duży zakład, który buduje altany”.
- ✓ „Specjalizujemy się w dziedzinie odzieżowej, dużo firm krawieckich, szwalniczych”.
- ✓ „Jest kilka zakładów pracy małych, ale potencjał jest, jest też dużo sklepów”.



- ✓ „Gmina słynęła ze sprzedaży garniturów, tu były szyte i sprzedawane. Do tej pory to jeszcze funkcjonuje. Jest też dużo wyspecjalizowanych firm, jest Park Rozrywki, pole golfowe”.
- ✓ Są zakłady pracy, ale jak my ożywimy turystykę, to ożywimy miejsca pracy”.
- ✓ „Firm jest sporo, nie ma natomiast rolnictwa. Firmy się rozwijają, zarówno większe, jak i jednoosobowe”.
- ✓ „Są zakłady pracy, również duże, np. budowa domków drewnianych, część przemysłowa rozbudowana, ale są też małe zakłady. Dla miejscowych praca jest”.

Komunikacyjnych: czy łatwo jest się poruszać po terenie gminy, dojeżdżać w poszczególne miejsca – w szczególności bez własnego samochodu – komunikacją zbiorową?

- ✓ „Są busy, jeżdżą zgodnie z rozkładami, dzięki Wójtowi, na terenie gminy można jeździć bezpłatnie, a dla seniorów nawet do Częstochowy są kursy bezpłatne”.
- ✓ „Komunikacja w gminie od kilku lat w jej granicach jest bezpłatna. Łatwo jest wszędzie dotrzeć, czasem ewentualnie z przesiadką”.
- ✓ „Tak, jest zapewniona komunikacja bezpłatna w obrębie gminy”.
- ✓ „Tu są busy – firma prywatna obsługuje, seniorzy i mieszkańcy nie płacą za bilety”.
- ✓ „Są problemy z chodnikami, ich brakuje, główne drogi mają, ale lokalne nie, co jest problemem”.
- ✓ „Komunikacja średnio. Kiedyś był autobus podmiejski, teraz jest prywatny bus. Część osób musi się przesiadać kilka razy, jak jest połączenie niekorzystne”.
- ✓ „Jest dobrze skomunikowana gmina, bezpłatny transport dla wszystkich i dojazd do PKP, autostrada w pobliżu. Jest problem z drugą linią zabudowy”.

Pozostałych tj. służba zdrowia, pomoc społeczna itp.

- ✓ „Z pomocy społecznej nie korzystam, ale wiem, że wszystko dobrze działa. Jeśli chodzi o służbę zdrowia – główna przychodnia jest w Konopiskach, tam można zrobić badania, mammografię, podstawowa opieka lekarska jest też. W Hutkach lekarz jest 2 razy w tygodniu. Są też specjaliści: ginekolog, pediatra, diabetolog, internista”.
- ✓ „Jest dostęp do pomocy społecznej. Występuje problem z dostępnością do lekarzy specjalistów. Badania można zrobić na terenie gminy, zarówno te podstawowe, jak i bardziej złożone”.



- ✓ *„Duża gmina, a dostępność lekarza jest słaba. Internista tylko 2 razy w tygodniu. Dużo jest lekarzy emerytów, kadra się starzeje, przyjmują ok 200 pacjentów dziennie”.*
- ✓ *„Służba zdrowia – problematyczny system. Pomoc społeczna – funkcjonuje dobrze, zabezpieczone problemy. Lekarzy pierwszego kontaktu za mało, specjalistów również za mało”.*
- ✓ *„Są kolejki do lekarzy specjalistów, ale na podstawowym poziomie mamy zabezpieczona”.*
- ✓ *„Można by dołożyć specjalistów, np. kardiologa brakuje, ale ma być wkrótce. Obecnie są duże kolejki. Mamy 2 przychodnie i jeszcze 1 filię”.*

Z uzyskanych odpowiedzi dotyczących pierwszego obszaru badań wynika, że rozmówcy dostrzegają potencjał gminy Konopiska, podkreślają jej rozwój oraz atrakcyjność pod względem położenia geograficznego, zasobów naturalnych, bogatej infrastruktury sportowej. Niemal każdy z rozmówców zwracał uwagę na mikroklimat gminy, dużą ilość zieleni, przestrzeni do wypoczynku, relaksu.

Poruszając kwestie związane z problemami społecznymi i potrzebami w tym zakresie, które stanowią jedną z kluczowych kategorii lokalnej polityki społecznej, w odpowiedziach rozmówców zwracano uwagę w szczególności na osoby samotne, starsze, izolowane społecznie z powodu braku możliwości kontaktu z otoczeniem. Dostrzeżono również problemy z uzależnieniem od alkoholu, potrzebę wsparcia rodzin dysfunkcyjnych z powodu alkoholizmu. Podniesiono kwestię potrzeby profilaktyki wśród dzieci i młodzieży w zakresie uzależnienia od Internetu.

Na pytania dotyczące głównych zasobów gminy Konopiska i potrzeb w obszarach społecznych, gospodarczych, komunikacyjnych, a także tych związanych z dostępem do służby zdrowia, pomocy społecznej, rozmówcy raczej nie dostrzegają problemów społecznych w dużej skali. Bezrobocie ich zdaniem jest na niskim poziomie, większość rozmówców dostrzega pojawiający się niż demograficzny, a co za tym idzie tendencję do starzejącego się społeczeństwa. Uzależnienia występują jak wszędzie, ale nie jest to problem widoczny na ulicach gminy. O sytuacji gospodarczej gminy wypowiadają się raczej pozytywnie. Są zakłady pracy, zwykle sektor prywatny, o większym i mniejszym zasięgu, więc nie powinno być wśród mieszkańców problemów z zatrudnieniem. Z uzyskanych w drodze wywiadu informacji wynika



również, że gmina Konopiska jest dość dobrze skomunikowana za pośrednictwem prywatnej firmy przewozowej. Przejazdy w granicach gminy są bezpłatne dla wszystkich mieszkańców, a dla seniorów 75+ również do Częstochowy. Dostępność do służby zdrowia czy pomocy społecznej pozostaje, zdaniem rozmówców, na dobrym poziomie. Są dwie przychodnie i jedna filia, w których zapewniono opiekę lekarską podstawową oraz specjalistyczną.

### Usługi społeczne w gminie Konopiska

Przez usługi społeczne rozumie się działania niematerialne (niepieniężne) świadczone przez gminę bezpośrednio na rzecz osób, rodzin, mieszkańców w celu zaspokojenia ich potrzeb i podnoszenia jakości życia. Usługi te mogą być realizowane w formie usług wspierających, edukacji, kultury, czy ochrony zdrowia, a także przeciwdziałania bezrobociu, kultury fizycznej, ochrony środowiska. Realizowane są przez instytucje gminne i pracujących w nich specjalistów.

Drugim obszarem diagnozy z pomocą indywidualnych wywiadów pogłębionych z przedstawicielami lokalnych jednostek organizacyjnych, liderami lokalnymi, przedstawicielami organizacji pozarządowych uczyniono rozpoznanie tematyki dostępności usług społecznych w gminie Konopiska. Pierwsze pytanie brzmiało:

#### 1. Jak oceniana jest dostępność usług społecznych w gminie Konopiska?

- ✓ *„Jest duża oferta. Szkoły realizują projekty Erasmus, dużo zajęć pozalekcyjnych dla dzieci, oferta dla seniorów – koła gospodyń, koło seniorów. Fundacja PROMETEUS prowadzi zajęcia rehabilitacyjne dla osób z niepełnosprawnością, jest również świetlica środowiskowa dla dzieci z rodzin z problemami społecznymi”.*
- ✓ *„Dla seniorów koło gospodyń wiejskich”.*
- ✓ *„Dostępność do edukacji na bardzo dobrym poziomie: 7 szkół podstawowych, odległości niewielkie, dobrze wyposażone, są dofinansowania do posiłków. Jest świetlica środowiskowa PROMYK, a w niej zajęcia przedmiotowe, rozwojowe, psycholog dla rodziców. Działają koła gospodyń, zespoły wokalne, Koło Emerytów i Rencistów”.*
- ✓ *„Bardzo duża oferta w ramach Gminnego Ośrodka Kultury o Sportu dla dzieci i seniorów”.*
- ✓ *„Nie mam wiedzy na temat realizowanych programów wsparcia, wiem, że głównie GOKiS realizuje różnorakie zajęcia”.*



- ✓ „Dostępność do edukacji – 7 szkół podstawowych w gminie, szkoły średniej nie mamy, ale jest dobry dojazd do Częstochowy, tam dzieci kontynuują naukę”.
- ✓ „Dzieci chodzą do przedszkola, do szkół podstawowych, dojazd jest zapewniony. Brakuje żłobka, ale nie wiadomo, czy byłoby zapotrzebowanie”.
- ✓ „Szkoły podstawowe są unowocześnione, jest dużo grantów, więc można korzystać”.
- ✓ „Bardzo dobry dostęp do edukacji – 7 szkół podstawowych, szkół średnich nie ma. Przedszkola również są i będą miejsca żłobkowe. Opieka społeczna realizuje różne programy wsparcia, usługi opiekuńcze, zajęcia dla dzieci, są świetlice przedszkolne”.

2. Jakie usługi są obecnie dostępne, do kogo są kierowane, jaka jest ich jakość, kto jest ich realizatorem?

- ✓ „My w Kole Gospodyń Wiejskich robimy zajęcia dla dzieci szkolnych, różne warsztaty, w bibliotece też jest możliwość różnych zajęć. Dużo zajęć sportowych na hali, stowarzyszenie PROMETEUS prowadzi zajęcia dla osób z niepełnosprawnościami”.
- ✓ „W Gminnym Ośrodku Kultury i Sportu są zajęcia dla dzieci, przy ośrodku zdrowia mają siedzibę opiekunki środowiskowe, stowarzyszenie PROMETEUS zrzesza osoby z niepełnosprawnościami, mają zespół taneczny i inne aktywności”.
- ✓ „Szczegółów nie znam, ale działa GOKiS i tu dużo się dzieje”.
- ✓ „Wiem, że są dostępne różne usługi tak naprawdę do wszystkich grup społecznych, ale nie znam szczegółów”.
- ✓ „Na hali sportowej jest joga dla seniorów, były też zajęcia rękodzielnicze dla seniorów. GOKiS – dzieci wyjeżdżają na kolonie, zimowiska, jest oferta dla każdego. W GOPS jest dostępna jest usługa asystenta rodziny, usługi opiekuńcze, stowarzyszenie Prometeus dla osób z niepełnosprawnością, świetlica Promyk dla dzieci”.
- ✓ W GOKiS jest dużo zajęć dla dzieci – zespoły taneczne, mażoretki, kluby sportowe, stowarzyszenia. Nie wiem, jaka oferta jest dla seniorów”.
- ✓ „Duża oferta jest w GOKiS – nauka gry, zespół ludowy, mażoretki, orkiestra dęta, zespoły dziecięce, grupy siatkówki i koszykówki (dzieci i grupy seniorskie), lekkoatletyka dla dzieci i seniorów, zajęcia jogi dla seniorów zespół wokalny Koła Gospodyń Wiejskich (tańczą i śpiewają), grupy breakdance, hip hopowe. Stowarzyszenie Prometeus prowadzi zajęcia dla osób z niepełnosprawnościami”.



- ✓ „Dobrze rozwinięta jest strefa sportowa dla dzieci, kluby dla dzieci w wieku szkolnym: siatkówka, tenis, koszykówka, joga dla seniorów”.
- ✓ „Opiekunki środowiskowe zapewniają opiekę seniorom chorym, pielęgniarki środowiskowe współpracują z opiekunkami z GOPS, dla dzieci psycholog, terapia sensoryczna”.
- ✓ „W świetlicy środowiskowej jest psycholog, logopeda, rehabilitant (ćwiczenia). W ramach stowarzyszenia Prometeus zajęcia dla osób niepełnosprawnych. W ramach koła gospodyń wiejskich są zajęcia dla młodszych kobiet, np. zajęcia sportowe”.

Kolejne pytanie dotyczyło tematyki związanej z brakiem usług społecznych:

### 3. Jakich usług brakuje i dla jakich grup społecznych, co jest tego powodem?

- ✓ „Brakuje oferty dla kobiet 30 – 40 +, np. ćwiczenia, języki obce. Jeśli chodzi o młodzież, to też jest luka w zajęciach. Wójt powołał Radę Młodzieży”.
- ✓ „Dla młodzieży, dla osób pracujących”.
- ✓ „Opieki dla seniorów mniej aktywnych, niesamodzielnych, samotnych. Brakuje oferty dla młodzieży. Wójt powołał Radę Młodzieży, więc jest szansa, że młodzież sama wyjdzie z inicjatywą. Brakuje dla dzieci utalentowanych np. kół naukowych itp”.
- ✓ „Nie mam zdania”.
- ✓ „Nie widzę braków”.
- ✓ „Osoby starsze, samotne, które nie mają żadnej rodziny, mieszkają same - one potrzebują pomocy”.
- ✓ „Młodzież zgłaszała, że nie mają dla siebie oferty, nie mają miejsca spotkań”.
- ✓ „Myślę, że nie brakuje, jest sport, kółko wędkarskie, GOKiS dużo organizuje, dużo się dzieje”.
- ✓ „Usług zdrowotnych, specjalistów brakuje. Dla osób starszych jest trudność, by pojechać do lekarza do miasta”.

### 4. Do jakich usług dostęp jest ograniczony? Dlaczego tak jest?

- ✓ „Lekarzy specjalistów”.
- ✓ „Z tego co wiem, jeśli chodzi o zajęcia dla dzieci, gdy jest za mało miejsc, robi się drugą grupę i rozwiązanie się znajduje”.
- ✓ „Nie mam wiedzy”.
- ✓ „Do usług zdrowotnych – brakuje specjalistów”.





- ✓ „Do usług zdrowotnych”.
- ✓ „Do lekarzy specjalistów z powodu braku personelu, do usługi prawnika”.
- ✓ „Czasem brakuje miejsc na określone zajęcia, ale teraz nie wiem dokładnie”.

Kolejne pytanie w badaniu brzmiało:

5. Jakie usługi powinny być świadczone dodatkowo?

- ✓ „Dla młodzieży, dla kobiet w średnim wieku”.
- ✓ „Trudno powiedzieć, może usługi prawnika?”
- ✓ „Nie wiem”.
- ✓ „Nie widzę potrzeb”.
- ✓ „Usługi doraźne, zgodnie z potrzebą w danej chwili, np. w związku z opadami śniegu przy wielu domach chodniki są nieodśnieżone, mieszkają tak osoby starsze, chore, w takich sytuacjach przydałaby się usługa doraźna związana z odśnieżeniem”.
- ✓ „Dla seniorów było mało działań, ale stopniowo to się poprawia”.
- ✓ „Przydałaby się w gminie bezpłatna pomoc w ramach takich usług, jak „złota rączka”, zrobienie i dostarczenie zakupów, zawiezenie do lekarza”.

6. Jak zorganizować system świadczenia usług w mieście, aby był bardziej skuteczny, lepiej odpowiadał na potrzeby mieszkańców?

- ✓ „System usług jest dobrze zorganizowany, dostępność do informacji jest. W każdej miejscowości mamy 2-3 tablice informacyjne, są informacje na stronie internetowej, starsi też mają dostęp”.
- ✓ „Oprócz informacji oficjalnych, ludzie między sobą przekazują co i kiedy się dzieje”.
- ✓ „Sołtysi przekazują przez Fb, od domu do domu jest przekazywana informacja pisemna, tablice informacyjne w sołectwach”.
- ✓ „Mamy aplikację gminną, gdzie zamieszczane są informacje o wszelkich sprawach. Można też pójść do gminy, do ośrodka zdrowia i tam uzyskać się informację”.
- ✓ „Każdy teraz oczekuje informacji podanej. Wójt zorganizował przekazywanie informacji poprzez sms dla mieszkańców. Poza tym, gdy otwieram przeglądarkę, to informacje się pojawiają”.
- ✓ „Pewne działania może są zbyt wolne, ale czasem nie ma wyjścia. Informacja o dostępnych usługach jest dobrze zorganizowana zarówno w mediach społecznościowych jak i na tablicach informacyjnych”.



- ✓ *„Szersza oferta dla seniorów by się przydała. Nie ma obiektu Domu Kultury. Integracja dzieci i osób starszych byłaby potrzebna, by młodzi mogli się czegoś nauczyć od seniorów”.*

7. Czy w realizację usług można włączyć mieszkańców i organizacje pozarządowe? Jeśli tak to w jakim zakresie? Jeśli nie, to dlaczego, co stoi na przeszkodzie?

- ✓ *„Mieszkańcy mają do zaoferowania chęć pomocy, drobne pomoce mogliby ogłaszać, np. stolarze, hydraulik. Organizację pozarządową typu KGW ma ofertę zajęć np. wspólne wieczorne spacer, fitness itp.”.*
- ✓ *„Tak można, np. pomoc sąsiedzka, wolontariat”.*
- ✓ *„Na pewno można. Wójt prosił, by organizacje pozarządowe działały na rzecz wspólnoty. W profilaktyce uzależnień – więcej akcji profilaktycznych by się przydało, albo np. dotyczących dbania o środowisko”.*
- ✓ *„Tak, jak najbardziej, np. pomoc osobom starszym, które mają problem z wyjściem z domu, sam pomagałem takiej osobie”.*
- ✓ *„Wydaje się, że tak, np. w ramach wolontariatu. Jesteśmy tu mniej anonimowi, nasze relacje są bliższe, mamy dużo osób, którzy wybijają się jako liderzy. Mogą być świadczone usługi opiekuńcze przez organizacje pozarządowe”.*
- ✓ *„To w zasadzie już działa, ludzie pomagają poprzez zgłoszenie sprawy do GOPS o zaistniałej potrzebie. Obok mnie nie ma takich osób potrzebujących pomocy, nie wiem o nich, ale w skali gminy na pewno są i mieszkańcy im pomagają”.*
- ✓ *„Klub wolontariusza można by zorganizować. Organizacje mogłyby prowadzić działalność usługową, oni czują misję i lepiej gospodarują środkami finansowymi”.*
- ✓ *„Społeczeństwo niekoniecznie chętnie podchodzi do takich działań, myślę, że niewielka liczba osób by się zaangażowała. Trzeba by zintegrować społeczeństwo, zorganizować spotkania informacyjne”.*
- ✓ *„My się włączamy, współpracujemy w gminie między sobą. Organizujemy międzypokoleniowe wydarzenia, dla szkół warsztaty – wspólne wypieki pączków, racuchów, warsztaty z szydełkowania”.*
- ✓ *„Oczywiście, że tak, np. straż pożarna robi różne zbiórki złomu, ubrań, puszek, Są przeróżne akcje, szkolenia z pierwszej pomocy”.*



W badanym obszarze rozmówcy dzielili się swoją wiedzą i doświadczeniem z zakresu tematyki związanej z usługami społecznymi w gminie Konopiska. Wszyscy podkreślali szeroki dostęp do edukacji na poziomie podstawowym, do przedszkoli. Podkreślano bogatą ofertę zajęć dla dzieci w Gminnym Ośrodku Kultury i Sportu oraz zajęć sportowych w gminie. Rozmówcy nie znali odpowiedzi na pytanie o realizowane programy wsparcia dla osób potrzebujących. Niemal każdy z pytanych miał wiedzę dotyczącą stowarzyszenia PROMETEUS, które prowadzi działania na rzecz osób z niepełnosprawnościami. Grupa dzieci w wieku szkolnym została oceniona jako dobrze zaopiekowana pod względem różnorodności zajęć zarówno edukacyjnych jak i sportowych. Usługowy brak zauważono w dostępności do opieki wobec osób starszych, samotnych oraz brak oferty dla osób aktywnych zawodowo i dla młodzieży. Respondenci zwrócili uwagę na ograniczony dostęp do lekarzy specjalistów oraz dostrzegali potrzebę wprowadzenia usług doraźnych, w zależności od potrzeb mieszkańców.

Na kwestie związane z organizacją usług społecznych w gminie Konopiska, w większości padały stwierdzenia, że system ten działa poprawnie, informacje o usługach są szeroko dostępne zarówno w Internecie, poprzez wiadomość sms jak i w formie papierowej – tablice informacyjne w sołectwach. Z odpowiedzi wynikało również, że to gmina jest głównym realizatorem usług, a w znikomej części organizacje pozarządowe. Propozycje dotyczące łączenia usług kierowały się do osób starszych z młodzieżą/dziećmi.

Na pytania dotyczące włączania mieszkańców i organizacji pozarządowych w realizację usług społecznych, znaczna większość badanych odpowiedziała twierdząco. Można zauważyć na podstawie powyższych wypowiedzi, że zarówno przedstawiciele JST jak i organizacji pozarządowych dostrzegają w tym zakresie potencjał do działania, sami podejmują różnorakie inicjatywy, angażują społeczność lokalną do współpracy. Katalog inicjatyw, w których biorą udział instytucje gminne i organizacje pozarządowe jest dosyć szeroki. Z tego katalogu warto zwrócić uwagę na te inicjatywy, które noszą znamiona dobrych praktyk, a których podejmowanie wiąże się z osiąganiem sukcesów, a więc i rozwojem miasta.

### **Potencjał społeczności lokalnej**

Organizacje pozarządowe są kluczowymi partnerami każdego samorządu, posiadającymi bogate doświadczenie oraz wiedzę na temat potrzeb i problemów mieszkańców. Ich codzienna praca i bliski kontakt z lokalną społecznością czynią je niezastąpionymi w procesie kreowania



i realizacji polityki społecznej gminy. W badaniu jakościowym przeprowadzonym do powstania diagnozy, nie mogło zabraknąć pytań dotyczących współpracy sektora pozarządowego z jednostkami samorządu terytorialnego.

1. Jaki jest aktualny poziom współpracy sektora pozarządowego z jednostkami samorządu terytorialnego i czy można go zwiększyć?

- ✓ „Z własnego doświadczenia wiem, że współpraca się bardzo dobrze układa z obecnymi władzami”.
- ✓ „Dobra współpraca z gminą, zawsze dostajemy wsparcie, robimy wspólne akcje, pikniki, wydarzenia gminne”.
- ✓ „Ochotnicze Straże Pożarne – kilka jednostek działa bardzo prężnie, wyróżniają się 100% wyjazdami do zdarzeń. Próbuje dzieci wciągać w swoją działalność, organizują zajęcia z „pierwszej pomocy”, szkolenia, współpracują z KGW. Myślimy też starszych edukować w tym zakresie. Przydałyby się spotkania informacyjne z przedstawicielami gminy”.
- ✓ „Fundacja „Dzieci wuja Toma” prowadzi szereg zajęć dla całych rodzin będących pod opieką Fundacji. Mają tu dobre warunki, terapię, kontakt ze zwierzętami. Przy okazji wsparcia ze strony gminy, dzieje się dużo więcej, wymaga to życzliwości, serca. Podejmowane działania są skierowane do dzieci z niepełnosprawnościami, są to zajęcia rozwijające. Dzieci nie mają dużo rozrywek, mogą tu spędzić czas na łonie natury. Coraz lepiej układa się współpraca. Z naszą gminą podejmujemy wspólne działania, korzystamy ze wsparcia gminy w realizacji zadań publicznych. Nie widzę żadnych trudności. Narodziły się przyjaźnie, nowe znajomości”.
- ✓ „Na terenie gminy jest 11 kół gospodyń wiejskich, uczestniczymy we wszystkich uroczystościach patriotycznych, kościelnych. Np. na WOŚP każde koło zanoszą 2 ciasta na sprzedaż, by się włączyć do zbiórki. Na Dożynki powiatowe też przygotowujemy jedzenie. Współpraca z gminą układa się bardzo dobrze. Na dni Konopisk zawsze przygotowujemy jedzenie, z gminy dostajemy środki finansowe na np. przygotowanie ciasta”.
- ✓ „Duże są oczekiwania strony pozarządowej, są przyzwyczajeni, że dostają od samorządu, a mało dają od siebie. Np. kiedyś był jeden klub piłkarski, a gdy powstał



*drugi, pojawiła się konkurencja i to podniosło poziom. Powinna się zmienić postawa, relacje, lepsza komunikacja z ich strony”.*

- ✓ *„Wiem, że działają straż, koła gospodyń, stowarzyszenie Prometeus, ale trudno mi się wypowiedzieć o szczegółach w tym zakresie”.*
- ✓ *„Widzę, gdy są Dni Konopisk, to wszystkie grupy się angażują, występują”.*
- ✓ *„Gdy gmina organizuje wydarzenia, Koła włączają się w przygotowania, mamy cykliczne spotkania raz w miesiącu pomiędzy kołami. Gmina w podziękowaniu za nasze zaangażowanie, organizuje nam warsztaty, wycieczkę. Jeśli chodzi o trudności – to są głównie bariery finansowe, ale zawsze pomagają nam w zakupach, czy w pokryciu kosztów transportu”.*

2. Jaki potencjał instytucji, organizacji sektora obywatelskiego i sektora ekonomii społecznej może wykorzystać CUS w celu zaspokajania potrzeb społecznych na obszarze swojej działalności?

- ✓ *„Np. robimy Dzień Sąsiada jako Koło, ustalamy temat przewodni, zapraszamy eksperta. Inny przykład: na placu zabaw spotkanie z rodzicami i dziećmi, integracja bez telefonów, bez komputera. Robimy też festyn rodzinny we współpracy z OSP”.*
- ✓ *„Nie wypowiem się”.*
- ✓ *„Koło gospodyń mogłoby robić warsztaty dla klientów CUS, z dziećmi przedstawienie teatralne, tego typu działania”.*
- ✓ *„Jak najbardziej, ja liczę, że będą realizowane projekty razem z organizacjami pozarządowymi. Będziemy to realizować dla mieszkańców”.*
- ✓ *„Na przykład na płaszczyźnie kulturalnej, chodzi o to, by współpracować, realizować wspólne projekty”.*
- ✓ *„Oczywiście, gdyby Pani dyrektor zaproponowała nam, np. zrobić warsztaty z mieszkańcami powiedzmy.. nauki na drutach, czy wspólnie pośpiewać, bardzo chętnie. My mamy dobrą współpracę ze szkołą, robiliśmy ciasto dla szkoły, a oni sprzedali sobie na swój cel”.*
- ✓ *„Oczywiście, my byśmy mogli zrobić dużo więcej, ale nie mamy czasu, możliwości ubiegać się o różne środki, potrzebujemy wsparcia osób doświadczonych, piszących projekty by zdobywać środki”.*



- ✓ „Myślę, że tak, ale szczegółowo trudno mi powiedzieć, na pewno wymiana doświadczeń”.
- ✓ „Widzę taką współpracę z CUS przy pomocy osobom starszym, np. kontakt do mnie, czy my jako KGW możemy zajrzeć to takiej osoby. Przepływ informacji jest konieczny”.
- ✓ „Tak, jak najbardziej”.

Ostatnie z tego zakresu pytanie brzmiało:

3. Jakie działania/rozwiązania należy wdrożyć, aby współpraca międzysektorowa w zakresie usług społecznych funkcjonowała lepiej.

- ✓ „Wspólny kanał informacyjny jest potrzebny, doraźne pomysły (formalne i nieformalne) między instytucjami, jak możemy coś zrobić wspólnie.
- ✓ „Organizować „dni otwarte”, spotkania, wychodzić do mieszkańców, poprawić komunikację, ulepszając dostępność usług”.
- ✓ „Trzeba by wyjść z taką propozycją do mieszkańców powiedzieć o potrzebie współpracy”.
- ✓ „Konieczna jest wymiana informacji, zgłaszanie potrzeb”.
- ✓ „Nie wiem”, „Nie mam zdania”, „Nie znam tego obszaru”.

Zauważa się wysoki poziom współpracy i zaangażowania organizacji pozarządowych z jednostkami samorządowymi. Lokalne stowarzyszenia otrzymują wszelkie wsparcie na poziomie ich działalności. Rozmówcy mają także ciekawe pomysły, rozwiązania na współpracę z Centrum Usług Społecznych, które mogą wykorzystać potencjał tych organizacji. Zwrócono również uwagę na konieczność lepszej współpracy, spotkań, rozmów, wspólnego przygotowywania projektów, by współpraca międzysektorowa lepiej funkcjonowała.

### **Potencjał podmiotów gospodarczych**

Ostatni obszar badań dotyczył kwestii potencjału podmiotów gospodarczych/lokalnych firm w zakresie świadczenia usług społecznych.

Pierwsze pytanie brzmiało:

1. Jaki jest aktualny poziom współpracy sektora gospodarczego/lokalnych firm z jednostkami samorządu terytorialnego w zakresie świadczenia usług społecznych? Jakie działania



realizowane są wspólnie? Jak ta współpraca się układa? Jakie trudności są dostrzegane z obu stron? Co można poprawić?

- ✓ „Wiem, że taka współpraca istnieje. Mogę powiedzieć o własnym doświadczeniu: u mnie w Zagrodzie Edukacyjnej będzie kręcony teledysk, w którym wystąpią śpiewające dzieci z naszej gminy. Przyjmuję u siebie w ramach wycieczek dzieci ze świetlicy środowiskowej. Jedna z firm zaoferowała np. bezpłatne wejście na lodowisko. Firmy produkcyjne dofinansowują różne przedsięwzięcia, np. w szkole mamy kiermasz, na który firmy przekazują swoje produkty”.
- ✓ „Nie wypowiem się, trudno powiedzieć”.
- ✓ „Firmy są nawet niemałe. Wspomagają finansowo różne akcje w zamian za reklamę. Gdy są jakieś wydarzenia w szkołach, prosimy o wsparcie przedsiębiorców”.
- ✓ „Planowane jest spotkanie wójta z przedsiębiorcami na temat kierunku rozwoju gminy (rozmowy z sektorem prywatnym) czego oni potrzebują, jak mogą się włączyć w społeczność. Przedsiębiorcy wspierają inicjatywy na kanwie kultury i sportu”.
- ✓ „Z perspektywy biblioteki: jeśli robimy imprezę, to uzyskujemy od firm wsparcie finansowe, szkoły też się zwracają o sponsorowanie”.
- ✓ „Jako Koło co roku organizujemy wycieczkę rowerową z piknikiem. Właściciel firmy stolarskiej, która robi altany, udostępnia nam swój teren z zapleczem na ognisko itp. Inny przykład: właściciel masarni wspomaga różnorakie wydarzenia poprzez zaopatrzenie w wyroby wędliniarskie. Dużo jest zakładów, osób prywatnych, którzy sponsorują różne działania w gminie”.
- ✓ „Mamy na terenie gminy dużo firm, których doświadczenie i zakres wpisują się w potrzeby mieszkańców. Nie podam konkretów, ale myślę, że niektóre firmy mogłyby się włączyć. Jako stowarzyszenie staramy się rozbudowywać nasz ośrodek, potrzebujemy wsparcia, darowizn i tak jedna z firm udziela maksymalnego rabatu, dostajemy materiały za symboliczną złotówkę. Jest to firma z „sercem”.
- ✓ „mamy w gminie firmę stolarską, która robi altany. Wykonała dla gminy tablice informacyjne bezpłatnie. Jeśli chodzi o zakres takich działań, np. rzeczy zbędne w danej firmie, mogą przekazywać potrzebującym”.
- ✓ „Trudno mi powiedzieć. Jeśli robimy festyny, czy są imprezy gminne, to nasze firmy są sponsorami”.



✓ „Różne zakłady dotują różne akcje, np. WOŚP”.

2. Czy lokalne firmy mogą zostać włączone w realizację usług społecznych w gminie? Jeśli tak, to w jakim zakresie, a jeśli nie, to dlaczego?

✓ „Jest na pewnym poziomie kooperacja. W jednej z firm są wykonywane karmniki i stojaki do kwiatków i np. firma daje te produkty na licytację na cele charytatywne. Koło emerytów pozyskało na swoje cele kosz wędlin z masarni w zamian za występ”.

✓ „Nie wiem o tym”.

✓ „Trudno mi powiedzieć, na pewno w zakresie finansowania”.

✓ „Nie mam zdania”.

✓ „Jakoś można by to połączyć z lokalnymi przedsiębiorcami. Mamy np. grupę seniorów i duży zakład. W firmie tej może być zorganizowana wycieczka ze zwiedzaniem o charakterze edukacyjnym. Lokalna kwiaciarnia może przeprowadzić kurs florystyczny dla klientów CUS. Właściciel apteki może udzielać lekcji na temat leków, suplementów, itd.”

✓ „Mogliby się włączyć w akcje charytatywne, wsparcie najbardziej potrzebujących, zorganizować miejsca pracy dla osób z niepełnosprawnościami, z CUS mogą współpracować”.

✓ „Sponsorowanie, zniżki na swoje usługi, staże dla długotrwale bezrobotnych”.

✓ „Jak najbardziej, kwestia spotkania, obgadania szczegółów”.

Kolejnym zagadnieniem wywiadu było:

3. Jaki potencjał firm/podmiotów gospodarczych może wykorzystać CUS w celu zaspokajania potrzeb społecznych na obszarze swojej działalności?

✓ „To się przekłada. Jeśli firma jest przyjazna na działalność społeczną, to CUS może też znaleźć pole do współpracy”.

✓ Nie wiem, nie mam zdania, pracuje tu, ale tu nie mieszkam, więc trudno mi się odnieść”.

✓ „CUS może kierować do przedsiębiorców przyjaźnie nastawionych na działalność społeczną osoby długotrwale bezrobotne, osoby uzależnione od alkoholu po przebytych leczeniu, osoby po opuszczeniu zakładu karnego”.

✓ „Wsparcie najbardziej potrzebujących”.

✓ „Tak jak wcześniej mówiłem - lokalne firmy na rzecz wykluczonych mieszkańców gminy we współpracy z CUS”.





✓ „Może pomoc finansowa? Nie mam wiedzy”.

✓ „Na pewno finansowo”.

✓ „Nie wiem”, „Nie mam zdania”.

4. Jakie działania/rozwiązania należy wdrożyć, aby współpraca międzysektorowa (JST-biznes) w zakresie usług społecznych funkcjonowała lepiej?

✓ „Trudno tu coś powiedzieć”.

✓ „Dofinansowanie dla osób wykonujących usługi społeczne”.

✓ „Koordynator Gminny musiałby się pojawić, ustalić, kto ma i jakie potrzeby, a kto zasoby, możliwości. Musiałby powstać zespół osób, który by scalał oddolne inicjatywy i wówczas skomunikować z przedsiębiorcami”.

✓ „Kanały informacyjne formalne i nieformalne”.

✓ „Może przedsiębiorcy mogliby ogłosić stypendium dla uzdolnionych dzieci, które mają trudną sytuację materialną”.

✓ „Rozmowy, porozumienia”.

✓ „Nie mam pomysłu”, „Nie mam zdania”.

Ostatnie pytanie dotyczyło propozycji, pomysłu na działania, na które mogłoby być zapotrzebowanie w gminie Konopiska.

5. Załóżmy, że mamy przed sobą „Pudełko na pomysły”, do którego każdy może wrzucić swój pomysł na zajęcia, warsztaty, spotkania itp. Jaki byłby Pani/a pomysł?

✓ „Siłownia dla młodzieży i starszych – skorzystałyby nowe osoby. Sala widowiskowa – to inwestycja na wiele lat”.

✓ „Zwiększyć ilość miejsc w domu opieki, zwiększyć usługi opiekuńcze”.

✓ „Stypendia dla dzieci uzdolnionych, zorganizować transport dla dzieci na zajęcia poza obszar gminy. Są zdolne dzieci, a rodzice nie mają jak dowieźć. Marzy mi się koło teatralne, np. z seniorami robić przedstawienie i je wystawiać dla społeczności. Dom Kultury z prawdziwego zdarzenia”.

✓ „Pomysłów mam dużo, ale bariera jest infrastruktura, zasoby ludzkie, środki finansowe. Ja dużo pozyskuję środków i liczę, że przełożę je na kolejne działania”.

✓ „Brakuje Uniwersytetu Trzeciego Wieku”.



- ✓ *„Każde Koło ma swoje dania, które przygotowuje na Dni Konopisk. Mamy instruktorów, np. wokalistka zespołu „Śląsk” prowadzi zajęcia dla zespołu wokalnego. Pod względem kultury mamy wszystko, 2 wycieczki 2 dniowe każdego roku. Finansowanie własne”.*
- ✓ *„Nie ma pomysłu, ale znaleźć jakiś sposób na zaangażowanie nowych mieszkańców, by poczuli się, że są u siebie. To jest jakieś 30-40%”.*
- ✓ *„Tańce dla osób starszych, jak kiedyś bywało. Karaoke 1 raz w miesiącu, coś do integrowania. Kursy zdrowego gotowania, ćwiczenia ruchowe, doświadczenia naukowe dla dzieci - zajęcia”.*
- ✓ *„Pomieszczenia dla stowarzyszenia Prometeus, nie mają dobrych warunków, a robią bardzo dużo wartościowych rzeczy. Przydałby się dla nich stały kąt. Zmiana lokalizacji dla Koła Emerytów i Rencistów, spotykają się na 3 piętrze, gdzie niektórzy członkowie nawet tam nie mogą wejść”.*

Potencjał podmiotów gospodarczych we współpracy z JST opiera się zazwyczaj na udzielaniu wsparcia finansowego czy rzeczowego w różnego rodzaju akcjach, piknikach, wydarzeniach sportowych, kulturalnych i innych. W ten sposób przedsiębiorcy promują swoją firmę. W obszarze świadczenia usług społecznych przy zaangażowaniu podmiotów gospodarczych oraz jak CUS mógłby wykorzystać ich potencjał, rozmówcy przedstawiali ciekawe pomysły, rozwiązania dla takiej kooperacji.

W odpowiedziach na pytanie podsumowujące dotyczące propozycji na nowe, brakujące działania, usługi, zajęcia, zwrócono uwagę na brak sali widowiskowej dedykowanej społeczności lokalnej na występy artystyczne, siłowni, potrzebę zwiększenia pomocy seniorom, osobom zależnym, ale też zwiększenie oferty rozrywkowej dla seniorów, jak również kwestii związanych z infrastrukturą lokalową Koła Emerytów i Rencistów oraz stowarzyszenia Prometeus.

### **ANALIZA DANYCH UZYSKANYCH W TRAKCIE WYWIADU GRUPOWEGO**

W trzeciej części badań jakościowych przeprowadzono grupowy wywiad pogłębiony z kluczową grupą odbiorców usług społecznych. Grupą respondentów byli seniorzy z Koła Emerytów i Rencistów w Konopiskach. Celem tego badania miała być ocena adekwatności świadczonych już usług społecznych i ich użyteczność, a także ocena skuteczności instytucji i organizacji pod kątem współpracy, wspólnego rozwiązywania problemów w zakresie





wspólnoty samorządowej w obszarze usług społecznych i działań wspierających, ale także skatalogowanie obecnie świadczonych usług jak i zasobów i potencjału do poszerzania ich oferty w gminie Konopiska.

Do realizacji wywiadu wykorzystano scenariusz FGI, który uzupełniano w czasie rzeczywistym podczas prowadzonego wywiadu.

Wypowiedzi uczestników badania zamieszczone w poniższej tabeli, zostały przedstawione w podziale na cztery obszary problemowe: *Informacje o gminie – specyfika, najważniejsze wyróżniki; Usługi społeczne w gminie Konopiska; Potencjał społeczności lokalnej; Potencjał podmiotów gospodarczych.*

#### Informacja o mieście – specyfika, najważniejsze wyróżniki

| Badany obszar                                                 | Odpowiedzi respondentów/seniorów                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|---------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Krótką charakterystyką gminy</b>                           | ➤ <i>„To bardzo aktywna gmina. Jest dużo wycieczek rowerowych, integracja międzypokoleniowa. Są osoby artystycznie uzdolnione, które malują, robią wernisaże, inne osoby – pasjonaci historii Konopisk. Istnieje tu 11 Kół Gospodyń Wiejskich. Gmina usportowiona, wędkarze, pszczelarze, piękny obiekt sportowy im. Ireny Szewińskiej, pole golfowe, klub lotniczy. Przy GOKiS działają różne zespoły, mažoretki, OSP, orkiestra dęta młodzieżowa i starsi”.</i> |
| <b>Problemy społeczne w gminie identyfikowane przez grupę</b> | ➤ <i>„Pojedyncze problemy, np. bezrobocie czy alkoholizm”.</i>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| <b>Potrzeby w gminie Konopiska według grupy respondentów</b>  | ➤ <i>„Siedziba dla emerytów to nasza bolączka. Przydałaby się winda, gdyż jest na 2 piętrze, budynek niedostosowany do osób chorych, niepełnosprawnych”.</i>                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| <b>Główne zasoby i potrzeby w gminie Konopiska</b>            | ➤ <i>„Osób starszych jest więcej, mniej mężczyzn niż kobiet. Bezrobocie raczej na niskim poziomie.”</i>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |

|                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>w aspekcie społecznym,<br/>gospodarczym,<br/>komunikacyjnym, dostępności<br/>do służby zdrowia, pomocy<br/>społecznej</b> | <p><i>Osoby korzystające z pomocy społecznej według nas to nieduża skala. Gdy jest taka potrzeba, kieruje się osoby niezdolne do samodzielnego życia do domu pomocy społecznej”.</i></p> <ul style="list-style-type: none"><li>➤ <i>„Jest dużo zakładów pracy, raczej prywatnych firm, ciągle widać ogłoszenia o pracy, więc kto chce, to może pracować”.</i></li><li>➤ <i>„Dostępność transportowa na terenie gminy bezpłatnie – prywatna firma transportowa, a do Częstochowy bezpłatnie po 75 roku życia”.</i></li><li>➤ <i>„Dostępność do służby zdrowia... brakuje specjalistów: dermatologa, okulisty, kardiologa, chirurga, laryngologa, szczególnie dla osób starszych, które mają utrudniony dostęp. Jest podstawowa opieka lekarska, ginekolog, dentysta, lekarz chorób wewnętrznych”.</i></li></ul> |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

#### Usługi społeczne w mieście

|                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Ocena dostępności usług społecznych w gminie: edukacja, programy wsparcia dla potrzebujących, realizowane zajęcia dla dzieci, seniorów, itp.</b> | <ul style="list-style-type: none"><li>➤ <i>Jest 7 szkół podstawowych, klasy integracyjne, stowarzyszenie Prometeus – dedykowane osobom z niepełnosprawnościami, Koło Emerytów i Rencistów, w GOKiS różnorakie zajęcia: zumba, joga, na boisku :Orlik” zajęcia sportowe dla dzieci i osób starszych”</i></li></ul> |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|



|                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><b>Usługi obecnie dostępne, do kogo są skierowane, jaka jest ich jakość, kto jest ich realizatorem</b></p>                                  | <ul style="list-style-type: none"> <li>➤ „Usługi są kierowane do dzieci, do osób starszych, do osób z niepełnosprawnością. Z tego co wiemy, to ich jakość jest dobra, nie słyszy się, by ktoś był niezadowolony. Oferta jest różnorodna”.</li> <li>➤ „Usługi realizują JST oraz organizacje pozarządowe, np. stowarzyszenia”</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                   |
| <p><b>Brakujące usługi - dla jakich grup społecznych, z czego to wynika? Jakie braki występują w zakresie wsparcia z pomocy społecznej</b></p> | <ul style="list-style-type: none"> <li>➤ „Dla młodzieży brakuje oferty, ale powstała Rada Młodzieżowa przy Burmistrzu, więc będą rozmawiać”.</li> <li>➤ „Osoby starsze niesamodzielne wymagają wsparcia, te osoby, które nie mogą wyjść same z domu, ale też ich opiekunowie potrzebują wsparcia”.</li> <li>➤ „Brakuje usług doraźnych, w zależności od potrzeb mieszkańców, np. „złota rączka”, czy przy odśnieżeniu chodnika, zrobieniu zakupów”.</li> <li>➤ „Wiemy, że rodziny z dziećmi często potrzebują pomocy, tam, gdzie jest problem alkoholowy, przemoc w rodzinie”.</li> </ul> |
| <p><b>Ograniczona dostępność do usług/ potrzeba dodatkowych usług, których brakuje.</b></p>                                                    | <ul style="list-style-type: none"> <li>➤ „Nie mamy takiej wiedzy”.</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| <p><b>Organizacja systemu świadczenia usług w gminie, jego skuteczność.</b></p>                                                                | <ul style="list-style-type: none"> <li>➤ „Wszystko działa dobrze. O wydarzeniach różnorodnych możemy dowiedzieć się z Internetu, są też rozwieszane plakaty na tablicach</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |

|                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                  |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                                                                                                             | <i>informacyjnych w sołectwach. Sołtysi też przekazują ważne informacje z domu do domu.”</i>                                                                                                     |
| <b>Możliwość włączania mieszkańców i organizacje pozarządowe w realizację usług społecznych/zakres, do jakich usług/jaka organizacja mogłaby realizować</b> | <ul style="list-style-type: none"><li>➤ „My jesteśmy włączani do różnorodnych działań, robimy wspólne przedsięwzięcia, warsztaty dla dzieci w szkołach, wspieramy akcje charytatywne”.</li></ul> |

### Potencjał społeczności lokalnej

|                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Poziom współpracy sektora pozarządowego z JST/działania realizowane wspólnie/co można poprawić</b>                                                           | <ul style="list-style-type: none"><li>➤ „Współpraca układa się nam bardzo dobrze. Koło Emerytów włącza się w wydarzenia lokalne, pieczemy ciasta na pikniki, ostatnio na piknik pn: „Bezpieczne wakacje”. Gdy wybuchła wojna na Ukrainie, strażacy organizowali zbiórki. Przy powodzi w tym roku również – akcje pomocowe, zbiórki. To są wspólne działania”.</li><li>➤ „My jako Koło współpracujemy ze strażakami, z innymi Kołami, z sołectwami”.</li></ul> |
| <b>Potencjał instytucji, organizacji sektora obywatelskiego, sektora ekonomii społecznej do wykorzystania przez CUS w celu zaspokojenia potrzeb społecznych</b> | <ul style="list-style-type: none"><li>➤ „Jeśli będzie taka potrzeba i możliwość, to jako przedstawiciele organizacji pozarządowej chętnie będziemy współpracować. Trzeba by się spotkać i porozmawiać, jakiego zakresu mogłaby ta współpraca dotyczyć ”.</li></ul>                                                                                                                                                                                            |
| <b>Działania do wdrożenia do poprawy współpracy międzysektorowej.</b>                                                                                           | <ul style="list-style-type: none"><li>➤ „Rozmowy, wspólne działania”.</li></ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |

**Potencjał podmiotów gospodarczych**

|                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Poziom współpracy sektora gospodarczego/lokalnych firm z JST w zakresie świadczenia usług społecznych/jakie działania są realizowane wspólnie/jak się układa współpraca.</b> | ➤ <i>„Wiemy, że lokalne firmy dotują różne wydarzenia, które dzieją się w gminie. Przy akcjach charytatywnych jak np. ostatnio WOŚP było dużo ufundowanych voucherów od przedsiębiorców”.</i>                                                                       |
| <b>Włączanie lokalnych firm w realizację usług społecznych</b>                                                                                                                  | ➤ <i>Przedsiębiorcy mogliby przyjmować do pracy na ½ etatu osoby z niepełnosprawnościami, czy długotrwale bezrobotne, albo te z uzależnieniami”.</i>                                                                                                                |
| <b>Potencjał podmiotów gospodarczych do wykorzystania przez CUS w obszarze usług społecznych</b>                                                                                | ➤ <i>„Właśnie tak jak mówiliśmy, gdyby CUS przygotował taką listę osób do aktywizacji, wówczas lokalny przedsiębiorca wiedziałby, z jakimi problemami jest to człowiek, co przy zatrudnieniu jest ważne i mógłby zaproponować odpowiednią do możliwości pracę”.</i> |
| <b>Działania do wdrożenia, by współpraca międzysektorowa w zakresie usług społecznych lepiej funkcjonowała</b>                                                                  | ➤ <i>„Przedstawiciele firm lokalnych musieliby poszerzyć swoją ofertę, by dostosować do osób z różnorodnymi problemami społecznymi”</i>                                                                                                                             |



## WNIOSKI I REKOMENDACJE

Celem przeprowadzonego badania było zidentyfikowanie potrzeb i potencjału lokalnej społeczności w zakresie usług społecznych na terenie Gminy Konopiska. Cel ten został osiągnięty w toku weryfikacji zebranego materiału badawczego, będącego podstawą do opracowania wniosków i rekomendacji, które następnie posłużą opracowaniu Programu Usług Społecznych, określającego usługi społeczne wynikające z potrzeb wspólnoty samorządowej.

W oparciu o dokonaną analizę wyników badań zostały sformułowane wnioski z badania wraz z rekomendacjami.

Sytuację społeczną Gminy Konopiska determinuje szereg czynników demograficznych, społecznych, gospodarczych oraz przestrzennych, które wpływają na jakość życia jej mieszkańców oraz dostępność usług społecznych.

### WNIOSEK 1

Starzenie się społeczeństwa jest w dzisiejszych czasach zjawiskiem postępującym, aczkolwiek może ono postępować w zróżnicowanym stopniu w poszczególnych jednostkach samorządu terytorialnego. Należy brać jednak pod uwagę, że w strukturze społecznej Gminy Konopiska będzie przybywać osób starszych oraz liczyć się z tym, że może następować odpływ ludzi młodych, związany z podjęciem nauki w szkole średniej lub na uczelni wyższej, a następnie pracy w innym mieście. Nie bez znaczenia są też zmiany w strukturze rodzin, które coraz rzadziej mają charakter wielopokoleniowy, częściej natomiast rozpraszają się, pozostawiając osoby starsze bez odpowiedniego wsparcia.

### REKOMENDACJA 1

W najbliższych latach należy prognozować zwiększenie popytu na usługi opiekuńcze, asystenckie, wytnieniowe, a także inne rodzaje wsparcia osób starszych i osób z niepełnosprawnościami. Szczególną uwagę trzeba zwrócić na osoby samotne, mieszkające



w miejscach oddalonych od centralnej części gminy, a także na dorosłe osoby z niepełnosprawnościami, które po śmierci rodziców – ich dotychczasowych opiekunów, mogą pozostać bez wsparcia. Z uwagi na odpływ ludzi młodych, należy skierować działania również w stronę rodzin oraz dzieci i młodzieży, aby zapewnić im dostęp w Gminie Konopiska do usług społecznych, odpowiadających na ich potrzeby.

Rekomenduje się organizację wsparcia dla osób starszych poprzez pomoc asystentów osób starszych, pomoc psychologiczną. Stworzenie dodatkowych aktywności w klubie seniora, które zapewnią osobom starszym możliwość uczestnictwa w różnego rodzaju zajęciach np. edukacyjnych i ruchowych. Działania takie zapewnią lepsze funkcjonowanie społeczne, psychologiczne seniorów, co przełoży się na lepsze funkcjonowanie całej społeczności.

## REKOMENDACJA 2



Rekomenduje się organizację wsparcia w postaci poradnictwa psychologicznego dla faktycznych opiekunów osób niepełnosprawnych oraz osób w podeszłym wieku. Ponadto wskazanym jest zorganizowanie wsparcia z zakresu instruktażu przeprowadzania czynności pielęgnacyjnych seniorów i osób z niepełnosprawnościami. Takie działanie pozwoli na pozostanie w warunkach domowych osobom starszym i niepełnosprawnym jak najdłużej, a opiekunom faktycznym pozwoli profesjonalnie i z lepszymi kompetencjami oraz ze wsparciem realizować trudne zadanie jakim jest opieka dla najbliższych.

## WNIOSEK 2

Przeprowadzona diagnoza pokazała istotny problem w obszarze samotności i zaradności w podstawowych problemach dnia codziennego u osób starszych i samotnych, jak również młodszych i z niepełnosprawnościami. Do bolączek zaliczano problemy z radzeniem sobie z naprawami, prostymi czynnościami naprawczymi w domu. Takie proste czynności były istotnym problemem dla wielu nie do pokonania.





## REKOMENDACJA 3

Rekomenduje się wprowadzenie usługi polegającej na wykonywaniu drobnych napraw, prac montażowych i gospodarczych, niewymagających natychmiastowej interwencji, wykonywanych na terenie Gminy Konopiska. Głównym celem byłoby świadczenie pomocy w nieskomplikowanych, niewymagających specjalistycznej wiedzy ani kwalifikacji oraz niewymagających specjalistycznego sprzętu lub narzędzi, naprawach technicznych w miejscu zamieszkania usługobiorcy. Taki rodzaj usługi zabezpieczyłby potrzeby mieszkańców Gminy Konopiska. Taki rodzaj usługi mógłby być uzupełnieniem usług opiekuńczych.

### WNIOSEK 3

Diagnoza przeprowadzona wśród różnych grup społecznych i wiekowych obrazuje najistotniejsze problemy dzieci i młodzieży jak również seniorów, którym jest potrzeba wsparcia w terapii oraz uzupełnieniu deficytów rozwojowych, jak również wynikających z procesu starzenia się. Aspekty te wpływają na ich społeczne funkcjonowanie i wypełnianie obowiązków szkolnych.

## REKOMENDACJA 4

Rekomenduje się stworzenie takiego miejsca w Gminie Konopiska, które po dostosowaniu, pomoże w procesie terapeutycznym oraz ułatwi społeczne funkcjonowanie dzieci, młodzieży i seniorów. Usługi społeczne w nim realizowane, powinny obejmować profesjonalne poradnictwo z zakresu psychologii, logopedii oraz terapii doświadczalnej. Usługi te mogłyby być rozszerzeniem specjalistycznych usług opiekuńczych.





## REKOMENDACJA 5

Rekomenduje się wprowadzenie usługi społecznej mającej charakter terapii dostosowanej do potrzeb indywidualnych mieszkańców Gminy Konopiska. W badaniu wielokrotnie wskazywano na formy terapii ze zwierzętami, logopedii oraz stymulacji słuchu. Usługi te mogłyby być rozszerzeniem specjalistycznych usług opiekuńczych.

### WNIOSEK 4

Istotny jest rozwój specjalistycznych usług świadczonych na rzecz wsparcia rodziny doświadczonej szeroko rozumianym kryzysem, między innymi przemocy domowej, poprzez zapewnienie usług w postaci indywidualnego poradnictwa specjalisty ds. przeciwdziałania przemocy domowej oraz indywidualnego poradnictwa psychologicznego w kryzysie – dla osób dorosłych, dzieci i młodzieży. Ponadto należy podejmować działania edukacyjne i profilaktyczne zmierzające do wzrostu kompetencji rodzicielskich oraz unikanie i zmniejszanie zagrożeń, które prowadzą do zachowań przemocowych.

### WNIOSEK 5

Istotnym aspektem funkcjonowania mieszkańców Gminy Konopiska jest zdrowie. Długotrwała lub ciężka choroba stanowi główny powód udzielania pomocy społecznej w gminie. Społeczeństwo starzejące się boryka się z problemami zdrowotnymi wynikającymi ze starszego i podeszłego wieku. Z przeprowadzonych badań wynika, że wśród seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami problemy zdrowotne oraz dostępność usług zdrowotnych oraz działań profilaktycznych stanowią jedno z najważniejszych kwestii.



## REKOMENDACJA 6

W zakresie realizowanych usług społecznych należy uwzględnić działania w obszarze promocji i ochrony zdrowia. Istotnym działaniem byłoby wprowadzenie usługi polegającej na aktywnych działaniach promujących zdrowie, promocję i profilaktykę. Takie działanie podniosłoby standard jakości ochrony zdrowia w Gminie Konopiska a do jego realizacji można zaangażować Organizatora Społeczności Lokalnej.

Podsumowując, w świetle przeprowadzonego rozeznania do grup społecznych, które obecnie w pierwszej kolejności powinny zostać objęte wsparciem w ramach usług społecznych należą: osoby starsze, osoby z niepełnosprawnościami oraz rodziny dysfunkcyjne.

W przeprowadzonym badaniu znajdujemy potwierdzenie znaczenia wymienionych wyżej odbiorców, jednak powyższa lista powinna zostać uzupełniona lub rozszerzona o usługi skierowane do: rodzin z dzieckiem z niepełnosprawnością, rozszerzenie oferty usług także do opiekunów faktycznych osób wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, osób z dotkniętych przemocą domową oraz ich rodzin, ponadto dzieci i młodzieży mających problem zdrowotny w obszarze funkcjonalnym.

W ramach poszczególnych grup należy szczególnie uwzględnić osoby i rodziny będące w kryzysie bądź trudnej sytuacji ekonomicznej, doświadczające dotychczas barier w dostępie do usług społecznych oraz rodziny mające problemy w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Grupą wymagającą szczególnej uwagi jest młodzież zamieszkująca Gminę Konopiska.

Poniżej wskazano przykładowe działania, które mogą być kierowane do poszczególnych grup i osób:

- Osoby starsze: poradnictwo specjalistyczne oraz spotkania międzypokoleniowe, zajęcia i inicjatywy rozwijające aktywność oraz zagospodarowujące potencjał seniorów, spotkania edukacyjne i profilaktyczne na przykład w Klubie Seniora.
- Osoby z niepełnosprawnościami: usługi wsparcia w zakresie drobnych napraw, jak również zwiększenie dostępu do sprzętu rehabilitacyjnego.



- Opiekunowie faktyczni: poradnictwo indywidualne wspierające, edukacja w sposobie pielęgnacji.
- Rodziny z dziećmi i młodzież: zajęcia wspierające rozwój dzieci i młodzieży, pomoc psychologiczna, poradnictwo specjalistyczne, profilaktyka zdrowotna dla rodziców i dzieci, działania edukacyjne, ponadto wprowadzenie szeroko rozumianych usług społecznych dla dzieci i młodzieży zgodnie z ich potrzebami w obszarze rozwoju i edukacji. Dodatkowo stworzenie usługi polegającej na poradnictwie indywidualnym w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej oraz poradnictwa psychologicznego w kryzysie.

Biorąc pod uwagę powyższe, jako priorytetowe powinny być traktowane usługi w zakresie wspierania rodziny, pomocy społecznej, w tym wsparcia osób starszych, promocji i ochrony zdrowia, wsparcia osób niepełnosprawnych oraz aktywności obywatelskiej. Rodzaje usług będą uzależnione od potrzeb grup odbiorców, a także od ich sytuacji. Część usług może być kierowana do ogółu mieszkańców, a część do osób i grup wymagających wsparcia specjalistycznego. Ważne jest ich dostosowywanie do indywidualnych potrzeb mieszkańców Gminy Konopiska.



## Załącznik numer 1

## Szanowni Państwo,

w związku z opracowywaniem diagnozy potrzeb i potencjału społeczności lokalnej gminy **Konopiska** w zakresie usług społecznych, zwracamy się z uprzejmą prośbą do jej mieszkańców o wypełnienie ankiety. Celem badania jest poznanie obecnych potrzeb mieszkańców oraz zidentyfikowanie obszarów deficytowych w zakresie usług społecznych i działań wspierających.

Ankieta jest anonimowa a udział w niej jest dobrowolny

Z góry dziękujemy za poświęcony czas i zaangażowanie!

## Metryczka

## 1. Płeć

|    |           |
|----|-----------|
| a. | Kobieta   |
| b. | Mężczyzna |
| c. | Inna      |

## 2. W jakim jest Pan (i) wieku? (liczba ukończonych lat).....?

## 3. Wykształcenie (proszę zaznaczyć 1 odpowiedź)

|    |                                          |    |                           |
|----|------------------------------------------|----|---------------------------|
| a. | Podstawowe i gimnazjalne                 | b. | Średnie, średnie branżowe |
| c. | Zasadnicze zawodowe, zasadnicze branżowe | d. | Wyższe                    |

## 4. Stan cywilny (proszę zaznaczyć 1 odpowiedź)

|    |                   |    |                       |
|----|-------------------|----|-----------------------|
| a. | Wolny (-a)        | b. | Wdowiec/ Wdowa        |
| c. | Żonaty/ Zamężna   | d. | W związku partnerskim |
| e. | Rozwiedziony (-a) | f. | Inny                  |

## 5. Status zawodowy (proszę zaznaczyć 1 odpowiedź)

|    |                    |    |                                |
|----|--------------------|----|--------------------------------|
| a. | Uczeń/student      | b. | Emeryt/rencista                |
| c. | Pracownik fizyczny | d. | Bezrobotny                     |
| e. | Pracownik umysłowy | f. | Nie pracuje, zajmuje się domem |
| g. | Przedsiębiorca     | h. | Inne                           |
| i. | Rolnik             |    |                                |

## 6. Które z wymienionych określeń najlepiej charakteryzuje sposób gospodarowania pieniędzmi w Pana(i) gospodarstwie domowym? (proszę zaznaczyć 1 odpowiedź)

|    |                                                                                        |
|----|----------------------------------------------------------------------------------------|
| a. | żyjemy bardzo biednie – nie starcza nam (mi) nawet na podstawowe potrzeby              |
| b. | żyjemy skromnie – musimy na co dzień oszczędnie gospodarować                           |
| c. | żyjemy średnio – starcza nam na co dzień, ale musimy oszczędzać na poważniejsze zakupy |
| d. | żyjemy dobrze – starcza nam na wiele bez specjalnego oszczędzania                      |
| e. | żyjemy bardzo dobrze – mogę (możemy) sobie pozwolić na pewien luksus                   |



## I. Informacje ogólne

7. Czy jest Pan(i) mieszkańcem/mieszkanką gminy Konopiska? (proszę zaznaczyć 1 odpowiedź)

|    |     |
|----|-----|
| a. | Tak |
| b. | Nie |

8. Jeśli tak, to od jak dawna zamieszkuje Pan(i) gminę Konopiska?

|    |                               |
|----|-------------------------------|
| a. | Mieszkam tu od urodzenia      |
| b. | Mieszkam tu powyżej 10 lat    |
| c. | Mieszkam tu krócej niż 10 lat |

9. Czy uważa Pani/Pana, że gmina Konopiska jest dobrym miejscem do życia?

|    |                   |
|----|-------------------|
| a. | Zdecydowanie tak  |
| b. | Raczej tak        |
| c. | Raczej nie        |
| d. | Zdecydowanie nie  |
| e. | Trudno powiedzieć |

## II. Usługi społeczne

1. Z poniższego katalogu usług społecznych, proszę wskazać te, których Pani/Pana zdaniem brakuje (nie są dostępne) oraz nie brakuje (są dostępne) na terenie gminy Konopiska:

|    |                                                                                   |   |         |   |             |   |                   |
|----|-----------------------------------------------------------------------------------|---|---------|---|-------------|---|-------------------|
| a. | Miejsca wsparcia dla rodziców dzieci i młodzieży z problemami wychowawczymi       | 1 | brakuje | 2 | nie brakuje | 3 | trudno powiedzieć |
| b. | Miejsca wsparcia dla osób doświadczających przemocy domowej                       | 1 | brakuje | 2 | nie brakuje | 3 | trudno powiedzieć |
| c. | Oferta wsparcia/programy dla dużych rodzin                                        | 1 | brakuje | 2 | nie brakuje | 3 | trudno powiedzieć |
| d. | Miejsca opieki żłobkowej                                                          | 1 | brakuje | 2 | nie brakuje | 3 | trudno powiedzieć |
| e. | Usługi wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami (usługi asystenckie, opiekuńcze) | 1 | brakuje | 2 | nie brakuje | 3 | trudno powiedzieć |
| f. | Usługi wsparcia dla seniorów (kluby seniora, dzienne domy pomocy)                 | 1 | brakuje | 2 | nie brakuje | 3 | trudno powiedzieć |
| g. | Wsparcie dla osób uzależnionych od alkoholu                                       | 1 | brakuje | 2 | nie brakuje | 3 | trudno powiedzieć |
| h. | Wsparcie dla osób uzależnionych od narkotyków                                     | 1 | brakuje | 2 | nie brakuje | 3 | trudno powiedzieć |
| i. | Wsparcie dla osób chorujących psychicznie                                         | 1 | brakuje | 2 | nie brakuje | 3 | trudno powiedzieć |
| j. | Programy promocji zdrowia                                                         | 1 | brakuje | 2 | nie brakuje | 3 | trudno powiedzieć |
| k. | Oferta wsparcia dla osób poszukujących zatrudnienia                               | 1 | brakuje |   | nie brakuje |   | trudno powiedzieć |
| l. | Oferta zajęć i programów kierowanych do seniorów                                  | 1 | brakuje | 2 | nie brakuje | 3 | trudno powiedzieć |

|    |                                                    |   |         |   |             |   |                   |
|----|----------------------------------------------------|---|---------|---|-------------|---|-------------------|
| m. | Oferta wydarzeń rozrywkowych/kulturalnych          | 1 | brakuje | 2 | nie brakuje | 3 | trudno powiedzieć |
| n. | Miejsc aktywności społecznej, klubów, spotkań itp. | 1 | brakuje | 2 | nie brakuje | 3 | trudno powiedzieć |
| o. | Działalność/aktywności organizacji pozarządowych   | 1 | brakuje | 2 | nie brakuje | 3 | trudno powiedzieć |
| p. | Otwartych miejsc rekreacji i sportu                | 1 | brakuje | 2 | nie brakuje | 3 | trudno powiedzieć |
| q. | Obiektów sportowo-rekreacyjnych                    | 1 | brakuje | 2 | nie brakuje | 3 | trudno powiedzieć |

**2. Dla jakich grup społecznych w gminie brakuje oferty w szczególności? (proszę wskazać maks. 3 odpowiedzi)**

|   |                                      |    |                               |    |                                 |
|---|--------------------------------------|----|-------------------------------|----|---------------------------------|
| 1 | Dzieci                               | 7  | Osoby bezrobotne              | 13 | Wolontariusze                   |
| 2 | Młodzież szkolna                     | 8  | Osoby bez wykształcenia       | 14 | Mniejszości etniczne            |
| 3 | Osoby młode wchodzące na rynek pracy | 9  | Osoby uzależnione             | 15 | Osoby z problemami psychicznymi |
| 4 | Samotni rodzice – matki/ojcowie      | 10 | Osoby z niepełnosprawnościami | 16 | Seniorzy                        |
| 5 | Osoby ubogie                         | 11 | Osoby samotne                 | 17 | Pełnoletni mieszkańcy           |
| 6 | Osoby bezdomne                       | 12 | Cudzoziemcy                   | 18 | Inne (jakie?)<br>.....          |

**3. Jakie problemy uważa Pan(i) za najważniejsze w gminie Konopiska? (proszę zaznaczyć maksymalnie 3 odpowiedzi)**

|     |                                                                           |     |                                                       |
|-----|---------------------------------------------------------------------------|-----|-------------------------------------------------------|
| 1.  | alkoholizm                                                                | 11. | złe warunki mieszkaniowe                              |
| 2.  | inne uzależnienia (np. narkotyki)                                         | 12. | niepełnosprawność i długotrwała choroba               |
| 3.  | przemoc w rodzinie                                                        | 13. | problemy osób starszych                               |
| 4.  | problemy opiekuńczo-wychowawcze, w tym rodzin wielodzietnych i niepełnych | 14. | dostęp i jakość edukacji                              |
| 5.  | ubóstwo                                                                   | 15. | dostęp do ochrony zdrowia, w tym zdrowia psychicznego |
| 6.  | zła sytuacja finansowa rodzin                                             | 16. | jakość oferty spędzania czasu wolnego                 |
| 7.  | bezrobocie                                                                | 17. | bezdomność                                            |
| 8.  | przestępczość                                                             | 18. | migracja osób młodych                                 |
| 9.  | wykluczenie komunikacyjne                                                 | 19. | zanieczyszczenie środowiska i powietrza               |
| 10. | brak aktywności obywatelskiej                                             | 20. | inne (jakie?)<br>.....                                |

**4. Na które z wymienionych poniżej usług dedykowanych RODZINOM jest największe zapotrzebowanie w gminie Konopiska? (proszę zaznaczyć maks. 5 odpowiedzi)**

|    |                                |
|----|--------------------------------|
| 1. | asysta i doradztwo dla rodzin  |
| 2. | dostęp do prawnika             |
| 3. | terapia dla dzieci i młodzieży |

|     |                                                                                |
|-----|--------------------------------------------------------------------------------|
| 4.  | psychoterapia dla dorosłych                                                    |
| 5.  | poradnictwo dla rodzin w zakresie problemów opiekuńczych i wychowawczych       |
| 6.  | usługi doradcze w formie mobilnej (np. psycholog, prawnik, pracownik socjalny) |
| 7.  | interwencje kryzysowe                                                          |
| 8.  | zapewnienie schronienia osobom doświadczającym przemocy                        |
| 9.  | wsparcie w dożywianiu                                                          |
| 10. | wsparcie finansowe rodzin                                                      |
| 11. | wsparcie specjalistyczne dla dzieci (pedagog, logopeda itp.)                   |
| 12. | akcje profilaktyczne w obszarze zdrowia                                        |
| 13. | działania profilaktyczne dla rodzin w zakresie uzależnień, przemocy itp.       |
| 14. | tworzenie grup wsparcia                                                        |
| 15. | tworzenie i udostępnianie mieszkań socjalnych                                  |
| 16. | poszerzanie oferty spędzania czasu wolnego                                     |
| 17. | inne (jakie?).....                                                             |

**5. Na które z wymienionych poniżej usług dedykowanych OSOBOM STARSZYM I Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ jest największe zapotrzebowanie w gminie Konopiska (proszę zaznaczyć maks. 5 odpowiedzi)**

|     |                                                                                                                       |
|-----|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1.  | usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze                                                                 |
| 2.  | dostęp do ośrodków wsparcia dziennego                                                                                 |
| 3.  | organizowanie szkoleń i doradztwo dla opiekunów osób starszych i z niepełnosprawnością                                |
| 4.  | wsparcie finansowe                                                                                                    |
| 5.  | wsparcie w dożywianiu                                                                                                 |
| 6.  | pomoc w uzyskaniu świadczeń dla osób z niepełnosprawnością                                                            |
| 7.  | wypożyczenie sprzętu rehabilitacyjnego                                                                                |
| 8.  | rozwój oferty spędzania czasu wolnego                                                                                 |
| 9.  | wsparcie w zakresie zmniejszania izolacji społecznej i zapewniania towarzystwa osobom samotnym                        |
| 10. | wsparcie w codziennych czynnościach (sprzątanie, zakupy)                                                              |
| 11. | promowanie informacji o potrzebach i możliwościach osób starszych i z niepełnosprawnością wśród lokalnej społeczności |
| 12. | wdrożenie seniorów w procesy decyzyjne w mieście (np. rada seniorów)                                                  |
| 13. | teleopiekę (opaska życia z przyciskiem SOS, e-konsultacje, e-rehabilitacja itp.)                                      |
| 14. | inne (jakie?).....                                                                                                    |

**6. Na które z wymienionych poniżej usług dedykowanych MŁODZIEŻY jest największe zapotrzebowanie w gminie Konopiska? (proszę zaznaczyć maks. 5 odpowiedzi)**

|    |                                                                                                               |
|----|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1. | profilaktyka uzależnień, w tym uzależnień od Internetu i komputera w szkołach                                 |
| 2. | działania informacyjne w zakresie możliwości radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych (np. przemoc w rodzinie) |
| 3. | profilaktyka chorób                                                                                           |
| 4. | poradnictwo psychologiczne i pedagogiczne                                                                     |
| 5. | psychoterapia                                                                                                 |
| 6. | oferta spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży                                                         |
| 7. | rozwój pozaszkolnej oferty edukacyjnej (np. warsztaty, kursy)                                                 |
| 8. | udostępnienie przestrzeni na spotkania dla dzieci i młodzieży (np. klub dziecięcy, klub młodzieżowy)          |
| 9. | doradztwo i wsparcie w zakresie realizacji własnych inicjatyw ze strony młodzieży                             |





|     |                                                                                 |
|-----|---------------------------------------------------------------------------------|
| 10. | wdrożenie młodzieży w procesy decyzyjne w mieście (np. młodzieżowa rada miasta) |
| 11. | inne (jakie?).....                                                              |

**7. Proszę określić, w jakiego typu wydarzeniach/imprezach kulturalnych najchętniej brał(a)by Pan(i) udział? (można zaznaczyć dowolną liczbę odpowiedzi)**

|   |                                  |    |                                                |
|---|----------------------------------|----|------------------------------------------------|
| 1 | koncerty muzyczne znanych gwiazd | 6  | filmy/seanse w kinie                           |
| 2 | festyny, jarmarki                | 7  | festiwale teatralne                            |
| 3 | festiwale filmowe                | 8  | klubowe koncerty zespołów                      |
| 4 | spektakle/wystąpienia w teatrze  | 9  | wystawy, galerie sztuki                        |
| 5 | widowiska folklorystyczne        | 10 | święta lokalne np. dożynki, święto chleba itp. |
|   |                                  | 11 | Inne (jakie)                                   |

### III Dostępność Usług Społecznych

**1. Czy gdyby zaistniała taka sytuacja, w której musiał(a)by Pan(i) skorzystać z usług społecznych, to czy wiedział(a)by Pan(i) gdzie udać się po wsparcie (niefinansowe)?**

|   |     |   |     |
|---|-----|---|-----|
| 1 | Tak | 2 | Nie |
|---|-----|---|-----|

**2. Czy uważa Pan(i), że gmina Konopiska podejmuje wystarczające działania na rzecz ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju ekologicznego? (proszę zaznaczyć 1 odpowiedź)**

|   |                                                                |   |                                                                |
|---|----------------------------------------------------------------|---|----------------------------------------------------------------|
| 1 | Tak, działania gminy są wystarczające i skuteczne              | 4 | Nie mam zdania na ten temat                                    |
| 2 | Tak, ale można by je jeszcze usprawnić w niektórych obszarach  | 5 | Nie, ochrona środowiska nie jest istotnym priorytetem w gminie |
| 3 | Nie, działania są niewystarczające i wymagają znacznej poprawy | 6 | Inne (jakie?).....                                             |

**3. Jakie problemy społeczne najczęściej dotyczą osoby starsze oraz osoby z niepełnosprawnością mieszkające na terenie gminy Konopiska? (Proszę zaznaczyć maksymalnie 3 odpowiedzi).**

|    |                                                          |     |                                                              |
|----|----------------------------------------------------------|-----|--------------------------------------------------------------|
| 1. | Izolacja społeczna i poczucie samotności                 | 8.  | Niska aktywność zawodowa i trudności na rynku pracy          |
| 2. | Ograniczony dostęp do lekarzy specjalistów i diagnostyki | 9.  | Nietolerancja i brak akceptacji ze strony otoczenia          |
| 3. | Trudności w dostępie do usług opiekuńczych               | 10. | Bariery architektoniczne utrudniające swobodę poruszania się |
| 4. | Problemy finansowe i brak stabilności materialnej        | 11. | Brak wsparcia i akceptacji w środowisku rodzinnym            |
| 5. | Brak możliwości korzystania z rehabilitacji              | 12. | Problemy natury psychicznej i emocjonalnej                   |



|    |                                    |     |                        |
|----|------------------------------------|-----|------------------------|
| 6. | Brak dostępu do usług opiekuńczych | 13. | Inne (jakie?)<br>..... |
| 7. | Doświadczenie przemocy domowej     |     |                        |

**4. Jakie rozwiązania i usługi mogłyby ułatwić osobom starszym oraz osobom z niepełnosprawnością, a także ich rodzinom, codzienne funkcjonowanie i bardziej aktywny udział w życiu społecznym?**

(Proszę zaznaczyć maksymalnie 5 odpowiedzi):

|    |                                                                                                                    |     |                                                                                                                         |
|----|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1. | Zapewnienie dostępu do mobilnych usług doradczych (np. prawnik, psycholog, terapeuta, pracownik socjalny)          | 6.  | Zapewnienie towarzyszenia, np. w formie asystenta osobistego dla osób starszych i z niepełnosprawnością                 |
| 2. | Organizacja zajęć kulturalnych i edukacyjnych dostosowanych do potrzeb osób starszych i osób z niepełnosprawnością | 7.  | Rozwój usług ograniczających poczucie samotności i izolacji w miejscu zamieszkania (np. usługi sąsiedzkie, wolontariat) |
| 3. | Zwiększenie dostępności istniejących usług opiekuńczych                                                            | 8.  | Wprowadzenie usługi opieki wytchnieniowej                                                                               |
| 4. | Rozszerzenie usług specjalistycznych, w tym wsparcia pielęgniarstwa środowiskowego                                 | 9.  | Organizowanie programów aktywizacyjnych w zakresie kształcenia, rekreacji, sportu, turystyki, kultury oraz edukacji     |
| 5. | Podnoszenie świadomości społeczności lokalnej w zakresie potrzeb osób starszych i osób z niepełnosprawnością       | 10. | Tworzenie sieci wsparcia sąsiedzkiego oraz wolontariatu                                                                 |
|    |                                                                                                                    | 11. | Inne (jakie?)<br>.....                                                                                                  |

**5. Jakie działania integracyjne powinny być organizowane na terenie gminy Konopiska? (Proszę zaznaczyć maksymalnie 3 odpowiedzi)**

|    |                                      |    |                                                                                                                                |
|----|--------------------------------------|----|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1. | Pikniki i festyny plenerowe          | 5. | Warsztaty tematyczne dostosowane do zainteresowań mieszkańców                                                                  |
| 2. | Lokalne jarmarki                     | 6. | Spotkania informacyjno-profilaktyczne (np. z udziałem Policji, Straży Pożarnej, ratowników medycznych, pracowników socjalnych) |
| 3. | Obchody świąt lokalnych, np. dożynki | 7. | Spotkania tematyczne z udziałem dzieci i młodzieży (np. z okazji Świąt Bożego Narodzenia, Wielkanocy, Dnia Babci i Dziadka)    |
| 4. | Wystawy i widowiska folklorystyczne  | 8. | Programy aktywizacyjne oraz wspierające rozwój i współpracę sołectw                                                            |
|    |                                      | 9. | Inne (jakie?)<br>.....                                                                                                         |



**6. Jakie według Pana(i) inne formy pomocy powinny zostać jeszcze zainicjowane na terenie gminy Konopiska oprócz wymienionych powyżej?**

.....

.....

.....

**7. Co Pana(i) zdaniem mógłby poprawić Urząd, Burmistrzowie w zakresie wprowadzanych zmian, komunikowania zmian itp.**

.....

.....

.....



Załącznik numer 2

## Scenariusz IDI

### Założenia ogólne IDI:

Respondenci: Indywidualne wywiady pogłębione z min. 10 osobami/gminę, będącymi przedstawicielami lokalnych jednostek organizacyjnych, liderami lokalnymi, z przedstawicielami organizacji pozarządowych i podmiotami o którym mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. z 2023 r. poz. 571), działającymi na terenie Gmin Partnerskich

Celem tego badania ma być ocena adekwatności świadczonych już usług społecznych i ich użyteczność, a także ocena skuteczności instytucji i organizacji pod kątem współpracy, wspólnego rozwiązywania problemów w zakresie potrzeb wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych i działań wspierających, ale także skatalogowanie obecnie świadczonych usług jak i zasobów i potencjału do poszerzania ich oferty w Gminach Partnerskich.

### Informacja dla moderatora/moderatorki

Gmina Konopiska planuje utworzenie Centrum Usług Społecznych (nowej jednostki organizacyjnej w gminie, która w zamierzeniu powstanie z przekształcenia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej). Celem działania CUS będzie zarówno gromadzenie informacji o dostępnych usługach społecznych w gminie, a także ich organizacja i tworzenie nowych usług. CUS będzie miał za zadanie także dopasowanie usług społecznych do potrzeb mieszkańców i dbanie o ich jakość.

Centrum będzie miało za zadanie objęcie wsparciem osób, które nie korzystały z usług pomocy społecznej, połączenie istniejących instrumentów wsparcia usługowego, wypracowanie rozwiązań odpowiadających na niezaspokojone potrzeby mieszkańców. Docelowo nastąpi zwiększenie zintegrowanych usług oraz powstaną nowe standardy usług, zapewniona ich kompleksowość i zwiększona dostępność, zwłaszcza na obszarach wiejskich.

Badanie prowadzone jest przez "JSNP.HUMANUS" spółka not-for-profit spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą przy ul. Wiejskiej 3, 23-300 Janów Lubelski i ma na celu ocenę adekwatności świadczonych już usług społecznych i ich użyteczność, a także ocenę skuteczności instytucji i organizacji pod kątem współpracy, wspólnego rozwiązywania problemów w zakresie potrzeb wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych i działań wspierających, ale także skatalogowanie obecnie świadczonych usług jak i zasobów i potencjału do poszerzania ich oferty w Gminie Konopiska.

Udział w badaniu jest anonimowy i dobrowolny, a podane informacje wykorzystane zostaną wyłącznie w celu opracowania zbiorczego raportu, w którym nie będzie możliwości zidentyfikowania pojedynczych odpowiedzi.

Badanie ma charakter przekrojowy, jednakże ze względu na dobór rozmówców z różnych profesji, będziemy się starali prowadzić wywiad tak, aby w szczególności uwzględnić tematykę profesji reprezentowanej przez danego rozmówcę.

Informacje dodatkowe o gminie:.....



## I. Informacje ogólne o rozmówcy (krótko – max. 5 minut)

1. Proszę krótko opowiedzieć czym się Pan(i) zajmuje? W jaki sposób jest Pan(i) związana/y z Gminą .....
2. Jaki podmiot reprezentuje? Czym się zajmujecie/czy i jakie usługi społeczne świadczyacie?
3. Od jak dawna pełni Pan(i) wskazaną funkcję?

## II. Informacje o gminie (zarys problematyki – do 10 minut)

*Chodzi tylko o zarys problematyki – specyfika gminy, jej najważniejsze wyróżniki – pytań jest więcej tylko po to, żeby określić temat rozmowy. Nie trzeba wszystkich zadać.*

4. Proszę krótko scharakteryzować, jaka jest specyfika Gminy .....? Co jest dla niej typowe, co odróżnia ..... od gmin sąsiednich?
5. Jakie problemy wskazałaby Pani/Pan w gminie? Gdyby mieli Państwo wymienić 3 najważniejsze problemy społeczne w gminie, jakie by to były?
6. Jakie potrzeby wskazałaby Pani/Pan w gminie?
7. Czy Gmina ..... jest dobrym miejscem do życia?
  - a. Jaka jest zaleta mieszkania w .....
  - b. Jaka jest wada/słaba strona mieszkania w .....
8. Czy jest Pan/Pani zadowolona z zamieszkiwania na terenie gminy .....?
  - Jednym zdaniem dlaczego TAK, dlaczego NIE
9. Proszę krótko opisać główne zasoby i potrzeby/problemy .....: (dostosuj do rozmówcy)
  - **Społeczne** – kto zamieszkuje gminę? Jakie dostrzega się problemy/potrzeby w tym zakresie – demografia, bezrobocie, pomoc społeczna?
  - **Gospodarcze** – jaka jest aktualna sytuacja gospodarcza Gminy? Co jest typowe dla Gminy w zakresie gospodarki – zakładów pracy, pracowników itp.?
  - **Komunikacyjne** – czy łatwo jest się poruszać po terenie Gminy ..... - dojeżdżać w poszczególne miejsca - w szczególności bez własnego samochodu – komunikacją zbiorową?
    - Jak ocenia Pan(i) dostępność transportową poszczególnych części Gminy? Gdzie łatwo a gdzie trudno jest dotrzeć? Dlaczego tak jest? Z czego to wynika?
  - **Pozostałe / inne** – dopasuj do rozmówcy – w zależności z kim rozmawiasz mogą to być np. sprawy związane ze służbą zdrowia, pomocą społeczną itp. Zapytaj rozmówcę o to, co jest typowe dla Gminy w zakresie branży, którą reprezentuje?

**III. Usługi społeczne w gminie (10-15 minut)<sup>1</sup>**

**10. Jak ocenia Pan(i) dostępność usług społecznych w gminie** – chodzi o usługi/działania niematerialne np. dostęp do edukacji, programów wsparcia potrzebujących, realizowanych zajęć dla dzieci lub seniorów itp. (jak w definicji)

**11. Jakie usługi są obecnie dostępne?**

- a. **do kogo te usługi są kierowane** – seniorzy, młodzież, osoby z niepełnosprawnością, inne grupy społeczne, jakie?
- b. **jaka jest ich jakość** – dobra/zła, co należy zmienić?
- c. **kto jest ich realizatorem** – podział usług ze względu na podmiot prowadzący.

**12. Jakich usług brakuje, dla jakich grup społecznych, z czego to wynika? Jakie braki w zakresie wsparcia pomocy społecznej identyfikują Państwo w gminie?**

**13. Do jakich usług dostęp jest ograniczony? Dlaczego tak jest?**

- a. Z czego wynika ograniczenie?
- b. Jakie zauważa Pani/Pan ograniczenia? Jakiego typu?

**14. Jakie usługi powinny być świadczone dodatkowo, w tym jakie nowe usługi powinny się pojawić?**

**15. Jak zorganizować system świadczenia usług w gminie, aby był bardziej skuteczny, lepiej odpowiadał na potrzeby mieszkańców?**

- a. Co zrobić, gdzie umiejscowić informacje o dostępnych usługach?
- b. W jaki sposób je łączyć, do kogo kierować?
- c. Proszę wskazać współorganizatorów.

<sup>1</sup> Przez usługi społeczne rozumie się działania niematerialne (niepieniężne) świadczone przez gminę bezpośrednio na rzecz osób, rodzin, mieszkańców w celu zaspokajania ich potrzeb i podnoszenia jakości życia.

Usługi te mogą być realizowane w formie usług wspierających, edukacji, kultury, czy ochrony zdrowia, a także przeciwdziałania bezrobociu, kultury fizycznej, ochrony środowiska. Realizowane są przez instytucje gminne i pracujących w nich specjalistów. Obszary usług społecznych to działania z zakresu:

- 1) polityki prorodzinnej,
- 2) wspierania rodziny,
- 3) systemu pieczy zastępczej,
- 4) pomocy społecznej,
- 5) promocji i ochrony zdrowia,
- 6) wspierania osób niepełnosprawnych,
- 7) edukacji publicznej,
- 8) przeciwdziałania bezrobociu,
- 9) kultury,
- 10) kultury fizycznej i turystyki,
- 11) pobudzania aktywności obywatelskiej,
- 12) mieszkalnictwa,
- 13) ochrony środowiska,
- 14) reintegracji zawodowej i społecznej.



**16. Czy w realizację usług społecznych można włączyć mieszkańców oraz organizacje pozarządowe?**

- a. Jeśli tak, to w jakim zakresie? Do jakich usług? Kto/jaka organizacja może realizować dane usługi?
- b. Jeśli nie, to dlaczego? Co stoi na przeszkodzie?

**IV. Potencjał społeczności lokalnej (10 minut)**

**17. Jaki jest aktualny poziom współpracy sektora pozarządowego z jednostkami samorządu terytorialnego i czy można go zwiększyć?**

- Jakie działania realizowane są wspólnie?
- Jak ta współpraca się układa?
- Jakie trudności są dostrzegane – ze strony NGO oraz również ze strony JST?
- Co można poprawić?

**18. Jaki potencjał instytucji, organizacji sektora obywatelskiego i sektora ekonomii społecznej, może wykorzystać CUS w celu zaspokajania potrzeb społecznych na obszarze swojej działalności?**

- Dopytać o działania związane z wolontariatem i grupami samopomocowymi.

**19. Jakie działania/rozwiązania należy wdrożyć, aby współpraca międzysektorowa w zakresie usług społecznych funkcjonowała lepiej?**

**V. Potencjał podmiotów gospodarczych (10 minut)**

**20. Jaki jest aktualny poziom współpracy sektora gospodarczego/lokalnych firm z jednostkami samorządu terytorialnego w zakresie świadczenia usług społecznych?**

- a. Jakie działania realizowane są wspólnie?
- b. Jak ta współpraca się układa?
- c. Jakie trudności są dostrzegane – z obu stron?
- d. Co można poprawić?

**21. Czy lokalne firmy mogą zostać włączone w realizację usług społecznych w gminie?**

- a. Jeśli tak, to w jakim zakresie?
- b. Jeśli nie, to dlaczego?

**22. Jaki potencjał firm/podmiotów gospodarczych może wykorzystać CUS w celu zaspokajania potrzeb społecznych na obszarze swojej działalności?**

**23. Jakie działania/rozwiązania należy wdrożyć, aby współpraca międzysektorowa (JST-biznes) w zakresie usług społecznych funkcjonowała lepiej?**



24. Załóżmy, że mamy przed sobą „Pudełko na pomysły mieszkańców”, do którego każdy może wrzucić swój pomysł na zajęcia, warsztaty, spotkania itp. Jaki byłby Pana(i) pomysł?

#### VI. Podsumowanie, kluczowe wnioski z rozmowy (do 10 minut)

25. Gdyby miał(a) Pan(i) wskazać kluczowe wnioski, refleksje z przeprowadzonej rozmowy, to jak one by brzmiały?
26. Czy o coś nie zapytałam lub co chciałby Pan(i) dodać na koniec?



Załącznik numer 3

## Scenariusz FGI

### Założenia ogólne FGI:

Respondenci: Grupowy wywiad pogłębiony z min. 10 osobami, będącymi przedstawicielami lokalnych jednostek organizacyjnych, liderami lokalnymi, z przedstawicielami organizacji pozarządowych i podmiotami o którym mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. z 2023 r. poz. 571), działającymi na terenie Gmin Partnerskich

Celem tego badania ma być ocena adekwatności świadczonych już usług społecznych i ich użyteczność, a także ocena skuteczności instytucji i organizacji pod kątem współpracy, wspólnego rozwiązywania problemów w zakresie potrzeb wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych i działań wspierających, ale także skatalogowanie obecnie świadczonych usług jak i zasobów i potencjału do poszerzania ich oferty w Gminach Partnerskich.

### Informacja dla moderatora/moderatorki

Gmina Konopiska planuje utworzenie Centrum Usług Społecznych (nowej jednostki organizacyjnej w gminie, która w zamierzeniu powstanie z przekształcenia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej). Celem działania CUS będzie zarówno gromadzenie informacji o dostępnych usługach społecznych w gminie, a także ich organizacja i tworzenie nowych usług. CUS będzie miał za zadanie także dopasowanie usług społecznych do potrzeb mieszkańców i dbanie o ich jakość.

Centrum będzie miało za zadanie objęcie wsparciem osób, które nie korzystały z usług pomocy społecznej, połączenie istniejących instrumentów wsparcia usługowego, wypracowanie rozwiązań odpowiadających na niezaspokojone potrzeby mieszkańców. Docelowo nastąpi zwiększenie zintegrowanych usług oraz powstaną nowe standardy usług, zapewniona ich kompleksowość i zwiększona dostępność, zwłaszcza na obszarach wiejskich.

Badanie prowadzone jest przez "JSNP.HUMANUS" spółka not-for-profit spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą przy ul. Wiejskiej 3, 23-300 Janów Lubelski i ma na celu ocenę adekwatności świadczonych już usług społecznych i ich użyteczność, a także ocenę skuteczności instytucji i organizacji pod kątem współpracy, wspólnego rozwiązywania problemów w zakresie potrzeb wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych i działań wspierających, ale także skatalogowanie obecnie świadczonych usług jak i zasobów i potencjału do poszerzania ich oferty w Gminie Konopiska.

Udział w badaniu jest anonimowy i dobrowolny, a podane informacje wykorzystane zostaną wyłącznie w celu opracowania zbiorczego raportu, w którym nie będzie możliwości zidentyfikowania pojedynczych odpowiedzi.

Badanie ma charakter przekrojowy, jednakże ze względu na dobór rozmówców z różnych profesji, będziemy się starali prowadzić wywiad tak, aby w szczególności uwzględnić tematykę profesji reprezentowanej przez danego rozmówcę.

Informacje dodatkowe o gminie:.....





## I. Informacje ogólne o rozmówcy (krótco – max. 5 minut)

1. Proszę krótko opowiedzieć czym się Pan(i) zajmuje? W jaki sposób jest Pan(i) związana/y z Gminą .....
2. Jaki podmiot reprezentuje? Czym się zajmujecie/czy i jakie usługi społeczne świadczyce?
3. Od jak dawna pełni Pan(i) wskazaną funkcję?

## II. Informacje o gminie (zarys problematyki – do 10 minut)

*Chodzi tylko o zarys problematyki – specyfika gminy, jej najważniejsze wyróżniki – pytań jest więcej tylko po to, żeby zakreślić temat rozmowy. Nie trzeba wszystkich zadać.*

4. Proszę krótko scharakteryzować, jaka jest specyfika Gminy .....? Co jest dla niej typowe, co odróżnia ..... od gmin sąsiednich?
5. Jakie problemy wskazałaby Pani/Pan w gminie? Gdyby mieli Państwo wymienić 3 najważniejsze problemy społeczne w gminie, jakie by to były?
6. Jakie potrzeby wskazałaby Pani/Pan w gminie?
7. Czy Gmina ..... jest dobrym miejscem do życia?
  - c. Jaka jest zaleta mieszkania w .....
  - d. Jaka jest wada/słaba strona mieszkania w .....
8. Czy jest Pan/Pani zadowolona z zamieszkiwania na terenie gminy .....?
  - Jednym zdaniem dlaczego TAK, dlaczego NIE
9. Proszę krótko opisać główne zasoby i potrzeby/problemy .....: (dostosuj do rozmówcy)
  - **Spółeczne** – kto zamieszkuje gminę? Jakie dostrzega się problemy/potrzeby w tym zakresie – demografia, bezrobocie, pomoc społeczna?
  - **Gospodarcze** – jaka jest aktualna sytuacja gospodarcza Gminy? Co jest typowe dla Gminy w zakresie gospodarki – zakładów pracy, pracowników itp.?
  - **Komunikacyjne** – czy łatwo jest się poruszać po terenie Gminy ..... - dojeżdżać w poszczególne miejsca - w szczególności bez własnego samochodu – komunikacją zbiorową?
    - Jak ocenia Pan(i) dostępność transportową poszczególnych części Gminy? Gdzie łatwo a gdzie trudno jest dotrzeć? Dlaczego tak jest? Z czego to wynika?
  - **Pozostałe / inne** – dopasuj do rozmówcy – w zależności z kim rozmawiasz mogą to być np. sprawy związane ze służbą zdrowia, pomocą społeczną itp. Zapytaj rozmówcę o to, co jest typowe dla Gminy w zakresie branży, którą reprezentuje?

**III. Usługi społeczne w gminie (10-15 minut)<sup>2</sup>**

**10. Jak ocenia Pan(i) dostępność usług społecznych w gminie – chodzi o usługi/działania niematerialne np. dostęp do edukacji, programów wsparcia potrzebujących, realizowanych zajęć dla dzieci lub seniorów itp. (jak w definicji)**

**11. Jakie usługi są obecnie dostępne?**

- d. **do kogo te usługi są kierowane** – seniorzy, młodzież, osoby z niepełnosprawnością, inne grupy społeczne, jakie?
- e. **jaka jest ich jakość** – dobra/zła, co należy zmienić?
- f. **kto jest ich realizatorem** – podział usług ze względu na podmiot prowadzący.

**12. Jakich usług brakuje, dla jakich grup społecznych, z czego to wynika? Jakie braki w zakresie wsparcia pomocy społecznej identyfikują Państwo w gminie?**

**13. Do jakich usług dostęp jest ograniczony? Dlaczego tak jest?**

- c. Z czego wynika ograniczenie?
- d. Jakie zauważa Pani/Pan ograniczenia? Jakiego typu?

**14. Jakie usługi powinny być świadczone dodatkowo, w tym jakie nowe usługi powinny się pojawić?**

**15. Jak zorganizować system świadczenia usług w gminie, aby był bardziej skuteczny, lepiej odpowiadał na potrzeby mieszkańców?**

- d. Co zrobić, gdzie umiejscowić informacje o dostępnych usługach?
- e. W jaki sposób je łączyć, do kogo kierować?
- f. Proszę wskazać współorganizatorów.

<sup>2</sup> Przez usługi społeczne rozumie się działania niematerialne (niepieniężne) świadczone przez gminę bezpośrednio na rzecz osób, rodzin, mieszkańców w celu zaspokajania ich potrzeb i podnoszenia jakości życia.

Usługi te mogą być realizowane w formie usług wspierających, edukacji, kultury, czy ochrony zdrowia, a także przeciwdziałania bezrobociu, kultury fizycznej, ochrony środowiska. Realizowane są przez instytucje gminne i pracujących w nich specjalistów.

Obszary usług społecznych to działania z zakresu:

- 1) polityki prorodzinnej,
- 2) wspierania rodziny,
- 3) systemu pieczy zastępczej,
- 4) pomocy społecznej,
- 5) promocji i ochrony zdrowia,
- 6) wspierania osób niepełnosprawnych,
- 7) edukacji publicznej,
- 8) przeciwdziałania bezrobociu,
- 9) kultury,
- 10) kultury fizycznej i turystyki,
- 11) pobudzania aktywności obywatelskiej,
- 12) mieszkalnictwa,
- 13) ochrony środowiska,
- 14) reintegracji zawodowej i społecznej.



**16. Czy w realizację usług społecznych można włączyć mieszkańców oraz organizacje pozarządowe?**

- c. Jeśli tak, to w jakim zakresie? Do jakich usług? Kto/jaka organizacja może realizować dane usługi?
- d. Jeśli nie, to dlaczego? Co stoi na przeszkodzie?

**IV. Potencjał społeczności lokalnej (10 minut)**

**17. Jaki jest aktualny poziom współpracy sektora pozarządowego z jednostkami samorządu terytorialnego i czy można go zwiększyć?**

- Jakie działania realizowane są wspólnie?
- Jak ta współpraca się układa?
- Jakie trudności są dostrzegane – ze strony NGO oraz również ze strony JST?
- Co można poprawić?

**18. Jaki potencjał instytucji, organizacji sektora obywatelskiego i sektora ekonomii społecznej, może wykorzystać CUS w celu zaspokajania potrzeb społecznych na obszarze swojej działalności?**

- Dopytać o działania związane z wolontariatem i grupami samopomocowymi.

**19. Jakie działania/rozwiązania należy wdrożyć, aby współpraca międzysektorowa w zakresie usług społecznych funkcjonowała lepiej?**

**V. Potencjał podmiotów gospodarczych (10 minut)**

**20. Jaki jest aktualny poziom współpracy sektora gospodarczego/lokalnych firm z jednostkami samorządu terytorialnego w zakresie świadczenia usług społecznych?**

- a. Jakie działania realizowane są wspólnie?
- b. Jak ta współpraca się układa?
- c. Jakie trudności są dostrzegane – z obu stron?
- d. Co można poprawić?

**21. Czy lokalne firmy mogą zostać włączone w realizację usług społecznych w gminie?**

- c. Jeśli tak, to w jakim zakresie?
- d. Jeśli nie, to dlaczego?

**22. Jaki potencjał firm/podmiotów gospodarczych może wykorzystać CUS w celu zaspokajania potrzeb społecznych na obszarze swojej działalności?**

**23. Jakie działania/rozwiązania należy wdrożyć, aby współpraca międzysektorowa (JST-biznes) w zakresie usług społecznych funkcjonowała lepiej?**



**24. Załóżmy, że mamy przed sobą „Pudełko na pomysły mieszkańców”, do którego każdy może wrzucić swój pomysł na zajęcia, warsztaty, spotkania itp. Jaki byłby Pana(i) pomysł?**

#### **VI. Podsumowanie, kluczowe wnioski z rozmowy (do 10 minut)**

**25. Kluczowe wnioski, refleksje z przeprowadzonej rozmowy?**

**26. Na czym gmina powinna się skupić próbując powołać CUS oraz próbując poprawić jakość i dostępność usług publicznych w gminie?**



Fundusze Europejskie  
dla Śląskiego



Rzeczpospolita  
Polska

Dofinansowane przez  
Unię Europejską



Województwo  
Śląskie

